

Sesi 'a dboun 'a Nɔɔɔɔ

*Kea 'a -Suu -εε -ti' 'tmɔɔa 'de Sesi 'a dboun -pee
ε*

1-2 Teofi, di "klein Sesi nɔɔa o, -ji ɔ tɔɔa nyɔ de -wɔɔa 'e sese o -wεε -ε jia mamaɔ 'sɔ -ε -jεεa ɔɔ' jaɔn 'di mua' a, umɔ 'ɔn 'tmɔ 'de 'ma "i-saasbε 'di. Nɔɔ" -ε 'di ɔ 'jea jaɔn 'di mu ε, 'bomɔ ɔ jii 'de Kea 'a -Suu 'ɔn -wεε ɔ sie ɔɔ' dboun ɔ -sa 'o wlu o.

3 ɔɔ' 'klejewɔ 'wɔɔa 'o -jei" ε, ɔ to ɔɔ' -cε" 'mε 'de ɔɔ -pee, ka ɔ nɔa 'kmɔ ε, ɔ to εε' sɔn 'mε kpe -tuu"-tuu 'ɔn 'de 'wɔ 'a kwɔa -nyiiε 'di, -wεε ɔ 'tmɔ Kea 'a tɔ"bode 'ε -ti' 'de ɔɔ -pee.

De'bɔɔwlu Sesi 'tmɔa 'de ɔɔ' dboun -pee ε

4 -Ta ɔ ke ɔɔ -teea i 'wɔ jrε' o ε, 'bomɔ ɔ -tuu" ɔɔɔɔ wlu, ɔ 'na : Ao 'bo Selisalem o tɔɔn, 'kaa ao fuo de "Bo "sia 'nynɔ -wεε -εε -ti' 'ɔn 'tmɔa 'de ao -pee 'de ε.

5 De-nɔε' San nɔε "ni -wεε ɔ po nyiɔɔɔ- "ni "jru, 'kaa aɔɔɔ- mɔ ε, 'de 'wɔ pla 'di ε, Kea a muε εε' -Suu nɔa' -wεε ε 'je aɔɔɔ- "ni "jru po.

6 'Sɔ dboun -kuan' "jrui -tee' ɔ i, ɔɔ 'na : Tɔ"bo, 'de εε' nɔɔ" tu 'di mɔ -ɔn -jea Israε 'a 'beode 'ε -gbɔɔ -dee "ni po ?

7 'Bomɔ Sesi wluu 'de ɔɔ -pee ɔ 'na : De "Bo -tea' -wεε ε 'jea nɔ 'de εε' 'sɔ 'a -kwɔɔtɔ 'ɔn ε, ε se εmε -εε 'wɔ ke -εε nɔɔ" aɔɔɔ- mɔ 'je juo nɔ-.

8 'Kaa aoa muε "ikmaa' 'jeea', Kea 'a -Suu a muε 'e aɔɔɔ- 'ɔn jia', -wεε ao 'je 'ma -ti' 'a -ta 'jeun nɔ-

'bo Selisalem, 'de Suideblva ke Samadiblva "kpei, 'de ao 'je mu mamaɔ 'sɔ ao 'je 'e 'blva 'a "ti 'ɪn nyɪ.

Sesi muɛ jaɔn 'di

⁹ Sesi -kɔa' wlu -nɪ 'a 'tmɔa' 'sɔ ɔ sɔn 'ɔn 'ɛ, -wɛɛ ɔ mu "jɛi 'de ɔ mu jaɔn 'di. Ʋɔ siɛ ɔɔ' ja -gbɔan' 'sɔ ɔ je ɔɔɔɔ "jrii "maa 'de bue" 'ɔn.

¹⁰ 'Bo jaɔn -kwɔɔ Sesi sɔan 'ɔn ɛ, ɔɔa -gbɔn' 'o 'ɛ jojo, -mɛ ɔ nɪɛ mua'. Ʋɔ siɛ 'e -gbɔan' 'sɔ nyɔ 'sɔɔn -paa dɪ plu 'ɔn -ɔɔ -taan' ɔɔɔɔ "kpei,

¹¹ Ʋɔ -na : Galilenyɔ, dɛɛ-tɪ ao nyna i -ta, -wɛɛ aɔa -gbɔn 'e jaɔn-kwɔɔ ɛ- ? Sesi -nɔ -sɔan 'ɔn 'bo aɔa' -kwea'-, -wɛɛ -ɔ mua jaɔn 'di -ta, ka ɔɔ' jaɔn 'di musɔn nɪa, 'kamɔ ɔɔ' dejisɔn a mu nɪa'.

Suida 'a -kɔ o pooi

¹² 'Sɔ ɔɔ 'wɔɔ 'e cru -ɛɛ 'nyɪ nɪa olifiɛ cru "kpei 'mɛ -wɛɛ ɔɔ mu Selisalem de. Dɛ -wɔɔa 'o -wɛɛ -ɛ mua de ɛ, ɛ 'bɛɛ- 'je 'a -to due' 'mɛ.

¹³ -Ta ɔɔ nynia 'sɔ ɛ, ɔɔ 'ja 'e "jɛi -gbu 'a wɔn due' 'di -ta ɔɔa -tea i see ɛ. ɛ nɪ Piɛi o, San o, Saku o, Ancre o, Filipɔ o, Toma o, Batelemi o, Matie o, Alfe 'a "ju Saku o, Simɔ -ɔ -pɔan -ɔɔ 'blva- 'jea ɛɛ' -ɛɛ" -pee -te ke Saku 'a "ju Suidɪ ke-.

¹⁴ Ʋɔ -wɛɛ' 'bɛɛ- wlu 'ɔn, -wɛɛ ɔɔa bae Kea 'de nai" 'blea' 'ɔn. Ʋɔ ke 'nyɪnɔkpae' ke-, Sesi de Madi ke ɔɔ' "dei -wi" ke-.

¹⁵ 'De ɪa' 'wɪ tu 'di 'sɔ Piɛi sɔn 'ɔn 'ɛ 'bo ɔɔ' de 'di-wi" 'a -kwea'-, nyɔ -ɔɔ -kɪan' "jruɪ 'de ɛɛ' nɔ" tu 'di ɛ, ɔɔ 'bɛɛ- kmɛ' 'due kwɪa 'sɔɔn 'mɛ, -wɛɛ ɔ 'na :

¹⁶ 'Ma de 'di-wi", dɛ Kea 'a -Suu 'tmɔa sese, 'de -ɛ -jiia 'e Dafidɪ 'wɔn -wɛɛ -ɛ -crua' 'de Suida -ɔ

-kɔan Sesi 'a kpɔɔn "juɔi 'a -tɪ' 'ɔn ɛ, ɛ 'je 'o nɪni
-o see.

¹⁷ 'De -mɛ 'kamɔ ɔ -srooɛ 'de -a "klu 'de-, -wɛɛ
ɔ ke -a -gble' dɔɔ 'ɔn.

¹⁸ ɔɔ' "ju tu 'wɛi ɔɔ "nyɪ ɔ 'de ɔɔ' "ku 'dba -tɪ'
'ɔn ɛ, ɪmɪ ɔ -tɪn -kle'. -Ta ɔ -kaa' i ɛ, ɔ cɛn -tie"
'bo -kwea', -wɛɛ ɔɔ' 'mɪ -wee'- -gbaa dɪ 'mii.

¹⁹ Nyɔ "klein -nɪa 'o Selisalem ɛ, ɔɔ -wee' juo
ɪa' dɪ tu 'mɛ, ɛmɛ -tɪ ɔɔa 'daa- -kle' -nɛ Akɛdama
'de ɔɔ "bliwlu 'di, ɛ 'de mɛ -nɪ nɔɔ ɔ -kle'.

²⁰ 'De dɛ -crɪa' 'e Dafidɪ 'a 'dɔ 'di, ɛ ka :
ɔɔ' -gbu" do', nyɔ "o nyɔ 'bo 'e ɛ 'di "tie. 'De nyɔ
jɔɔ' "duo ɔɔ' dɔɔ 'ɔn.

²¹⁻²² ɛmɛ -tɪ nyɔ due' 'je 'e -a "klu 'kpa, -wɛɛ ɔ
'je Tɔ'bo Sesi 'a "kunyɔɔ' sɔn-tɪ 'a -ta 'jei nɪ-. ɔɔ'
"ju tu 'je nyɔ -ɔɔ -ke -a mua dɪ 'mii mamɔ dɛ
-wɪba 'e San 'a Sesi 'a "nɪ "jru poa', -wɛɛ -ɛ -jɛɛa
'wɪ -ɪ 'di Sesi 'wɪba 'de -a "klu -wɛɛ ɔ mua jɔɔn
'di ɛ, 'de ɔɔɔɔ "klu 'de ɔ 'e 'wɪb.

²³ 'Sɔ ɔɔ nɪnaa nyɔ 'sɔɔn i : Soseɔ, nyɔ a
'daa- Basabasɪ 'de -ɔɔ "kpei -tenɪnɪ nɪa Suistɪsɪ
ke Matiasɪ ke.

²⁴ -Wɛɛ ɔɔ bae Kea ka ɔɔ 'na : Tɔ'bo, ɛmɛ -juua
nyɔ -wee' "klein 'a pɛɛ ɛ, nyɔ ɛ -sa 'o 'bo nyɔ 'sɔɔn
-nɔ "klu ɛ, ɛ -to ɔ -cɪɛ,

²⁵ 'de ɔ 'je -teɪn ke dɔɔ Suida 'bɔa ɔ -wɛɛ ɔ 'mɛa
'ɔn "duo-.

²⁶ ɔɔ poa soa' "jei 'sɔ ɛ -sa 'o Matiasɪ -wɛɛ ɔ
nɪnɪa dɔɔn -nɪa -puue 'jɔ due' "i.

2

Kea 'a -Suu 'a ji nɔ"

1 Pantekoti 'a 'wɪ o ε, υυ -wee' "klein 'kɪen "jrui -tadue.

2 Uva -gbuan 'e mu kaan 'sɪ -cruen" -wɫɪ 'e jaɯn 'di, ka -pie klaa" a jia, 'kamɔ ε nɪ-, 'sɪ ε "ji 'e -gbu" 'di υυ -tea i 'mε.

3 'Sɪ υυ 'jeeε mɪɔ -tuu"-tuu "jriε-, ka nεmɪɔ nɪa -ɪ -nɪ kan', -ɪa -seea' 'ɒn 'de -ɪa -te' υυɫɪ "jrui due 'due.

4 'Sɪ Kea 'a -Suu "ji 'de υυ -wee' "klein 'ɒn 'ε, 'sɪ υυ -teε wɫɪ 'sɪ 'a poa' -pɒn", ka Kea 'a -Suu -tuε" 'de υυɫɪ -kwɫɪ" ε.

5 'De εε' 'wɪ tu 'di ε, Suifɪ -a naa Kea 'a -jei" -wɫɪa 'blɪ -wee' 'dii 'kɪen "jrui 'bo Selisalem.

6 Uɪ 'wɔan -cruen" -nε 'sɪ, υυ -wee' 'bleε plea' υυ je 'o ji, tai' "maa υυɫɪ 'mε, de-nɪε' υυa a 'wɔn υυ "bliwɫɪ 'mε due due' 'de υυɫɪ 'wɔn.

7 Tai' a "maa' 'ji 'de υυɫɪ 'ɒn 'ε υυ -ga' wɔn -weε υυa 'jraa dɪ -ɪa nɪυa, 'sɪ υυa wɫɪε ba -pee ka, υυ 'na : Nyɪ -nɪ υυ -wee' "klein se Galile 'wɫɪ 'dee-?

8 -Aee' kε nɪ 'sɪ -weε -aa -wɔn -a "bli wɫɪ due 'due 'de υυɫɪ 'wɔn ε- ?

9 -A -wɫɪε Patɪ-blɪa o, Mεdɪblɪa o, Elamɪ-blɪa o, Mesopotamɪblɪa o, Suideblɪa ke Kapadɔsɪ-blɪa, Pɔn ke Asɪblɪa o,

10 Friki ke Pamfilɪblɪa o, Esɪɫɪ-blɪa o, Libi 'a 'blɪa -ε -ke Sɪrɛnɪ-kwɫɪ "kɪɪan i 'dii o, ε ke nyɪ -υυ -wɫɪa Rɔmɪ ke-

11 Nyɪ -nɪa Suifɪ-wɪ" 'a -cε" 'kpa o, nyɪ -υυ -sa Suifɪ-wɪ" 'a kplɪn "kpei, Kletoa ke Rabɪ o, kε nɪ 'sɪ -aa -wɔn υυɫɪ 'a wɫɪ 'mii due 'due 'de -a "bliwɫɪ 'di -weε υυa 'tmɪ dɪ 'dɔε 'dɔε Kea nɪa 'a -tɪ' ε- ?

12 Tai' "maa υυ -wee' "klein 'me δε υυ 'jea to' "kpei- naa -gblein', υυa' 'je ε, 'su υυa wlu' 'e ba -pee υυ 'na : 'De δε -ne -me 'de 'a 'nynti we- -sian ka a- ?

13 'Kaa nyυ jrv' a wlaa υυρυ 'me, υυa wlu ka, υυ 'na : nmω -si' υυρυ 'i.

Wlu Piei 'tmva

14 'Bomω Piei sōn 'yn ω ke dboun -nia -puue 'jo due' ke-, -wee ω kpa wlu "jei 'de υυ -pee ka, ω 'na : Ao Suifυ ke nyυ "klein -kooa' -ta Selisalem, ao sie δε -ne to' o, -wee δε 'ma jia 'tmva' ao 'je ε doin" o po.

15 Nyυ aoa 'jea i -ta, υυ se nmω 'na, ka aoa neε to' "kpei ε, δε-nyε' -ta -sōn' -sian' 'bo se 'yn -kwle ke, -klae" jrv nιε -gbao.

16 'Kaa δε Kea 'a wlu 'kwajaai Soεli 'tmva 'de ε, εε' 'o nynisyn ka.

17 Kea wlu' ka, ε 'na : 'De de 'bōōwti 'di ε, 'ma muε 'ma -Suu 'de nyō -wee' 'yn poa', -wee aoa "nynunmai nynuu ke aoa' "nynu-unynokpae' 'je 'ma -ti' 'tmυ, aoa' -kviu" miu" a muε di Kea a toōa υυρυ 'jea', aoa' nyυ -cōyn'-wi" a muε jti jaa'.

18 Kιyn, "nynunmai ke 'nynokpae' -υυ -nia 'ma dbonυyn ε, 'ma muε 'ma -Suu 'de υυρυ- 'yn jaa' -wee υυ 'je 'ma -ti' 'tmυ 'de ιa' 'wti tu 'di.

19 'Ma muε di klae" klae" nva' 'de jayn 'di, -wee 'yn 'je jrii' -tuu"-tuu nυ 'nō 'blva- "kpei. Nymō ke, ne ke dao' -gblyn a muε 'e nia' -ke.

20 'Jrv a muε fai" pooa', ε 'e kwie 'yn -snεε, -wee 'cv 'e -sain' ka nymō nia -wee Ty"bo 'a 'wti 'je 'o nynti. εε' 'wti tu nιε ωω' 'nynti 'wlvwti klaa" -o.

21 -Mε Nyɔ "o nyɔ -ɔɔ mua Tu"bo 'a 'nyɔ -too"- 'i poa' a, ɔɔ muε 'pɔɔa'.

22 Israε-kɔɔn, ao po wlu -nɔ doin" o ! Sesi -wɔɔa Nasareti ka Kea "nyɔ ɔ 'ikmaa' εε' -cε" 'kpa to ε 'bo ao -wee' "juɔi 'de jrii' ke dɔ "klein ɔ nɔɔa 'bo aɔa' -kwea' 'ɔn ε, aɔa' -cε" 'kpa juɔi' 'pepe.

23 ɔɔ' "ju tu toos 'e 'mε 'de Kea 'a -cε" 'ε -kwɔɔɔɔ 'ɔn, dε-nɔε' Kea -te' εε' dε tu 'mε sese. ɔmɔ ao kɔ 'bo tu -kwɔɔ" ao 'bɔɔ dεsɔɔnɔɔn kwa -wεε ɔɔ 'dba.

24 'Kaa Kea jɔ 'kmɔ de, ε cεn ɔ 'mεεa' 'a "dbi kui, dε-nɔε' 'mεa' sεε 'bεε- ε 'je ɔ bu wɔ kpɔn.

25 Εmε -nɔε' -wεε Dafidɔ wlu 'de ɔɔ' -ti' 'ɔn, ɔ 'na :

'Ma 'jεε 'ma Tu"bo i jeejee 'bo 'ɔn "juɔi, dε-nɔε' εε poε 'ɔn sɔn o -wεε 'ma dɔ je cεε.

26 Εmε -ti 'mɔa 'a 'sɔ "ji 'ɔn pεε o, -wεε -pɔia" wlu 'a 'sɔ a ji 'de 'ɔn 'wɔn. -Bo 'mεa' -sa 'ma 'blɔku -je 'kwa mɔ 'de ε, -ta 'ɔn 'jea tɔ' tba 'ɔn 'ble 'o 'ε 'bode,

27 dε-nɔε' 'ma Tu"bo, ε se 'ma -suu 'bɔi 'de 'mεɔn o -kwɔɔ. Nyɔ -nɔa εε' nyɔ ε, ε se ε 'bεε- ε 'je ɔ "i "tai- ɔ 'je 'e -sɔan' 'ɔn cεεn-.

28 Ε -tɔɔ 'ɔn 'kmɔnɔ -jεblɔ 'mε. 'De -sɔntɔ 'ɔn ke εε mua "jua- 'i -tea' a, εε muε 'ɔn 'mɔa- 'ɔn "jiia'.

29 'Ma de 'di-wi", 'ɔn 'bεε 'ɔn 'je wlu 'flεɔn 'de ao -pee 'de -a 'mɔa Dafidɔ 'a -ti' 'ɔn. ɔ 'mεa ɔ nmaεε i, ɔɔ' -gbaɔn' nɔε 'de -a "klu 'de -sɔanwɔ 'di -ke.

30 'Kaa ka ɔ nɔa Kea 'a wlu 'kwajaai ε, -wεε ɔ juε 'pepe ka Kea cεan wlu -tie" 'de ɔ -pee, ε 'na : -Ma "ju due' -a mu 'beɔ nɔa' 'bo -ma -kɔi".

31 Dε Dafidɔ 'jea sese -wεε ɔ 'tmɔa, ε nɔε Kea 'a 'o-tei Klisɔ 'a "kunyɔɔ' sɔn-tɔ 'ɔn -o. -Bo ɔ wlu ka

o 'na : E se o 'bo 'de 'mεon o -kwlo o, -wεe o' ku se 'e -soan' 'un cεen ε,

³² -mε o' Sesi tu mo Kea -sa "kunylo', omo -oo -ti' 'ma 'tmv 'de ao -pee. -A -wee' "klein nε εε' -ta 'jeun -o.

³³ O mε 'e Kea 'a dianfo o, -wεe o 'je -Suu -εε -ti' 'tmva sese 'de o "Bo 'kwa ja. Eme o "jii -a 'un -wεe -εε nubdt aoa 'jea 'de aoa 'woan -ta.

³⁴ Dafidi mo se 'e jaun 'di mu kpe due', 'kaa o' -ce" wlu' 'wi jre' o ka, o 'na :

Tv"bo wlu' 'de 'ma Tv"bo -pee, ε 'na -in -te i 'de 'ma dianfo o,

³⁵ mamav 'sv 'in 'je -ma tonyv -ma "kpeinaade 'un nv.

³⁶ Israe-koun -wee' "klein juo 'ε 'pepe, Sesi ao koa 'o tu -kwli" -no, omo Kea nv Tv"bo ke εε' 'o -tei 'un.

³⁷ Sv 'woan wlu -ne 'sv, ε -suua' svpv 'a pεe i, -wεe sv wlu ka 'de Piei ke dboun -sia 'e -pee sv 'na : -Aa de'di -wi", ka -a -je nv 'ja a- ?

³⁸ 'Sv Piei wluε sv -pee o 'na : Ao juo aoa' dεsavn "i, ao 'je 'e Kea o "biie- -wεe ao 'je "ni "jru poε due 'due 'de Sesi Klisi 'a 'nyni 'un -wεe aoa' dısavn 'je -kwε-. 'De ao 'je Kea 'a -Suu 'je, emε Kea ja -wεe ε nv -a -paan' "jrii,

³⁹ Kea cεn εε' wlu -tie" sese 'de ao ke aoa' "nynuu 'a -ti' 'un, ε ke nyv "klein -sv -tεεan o ke -vva -tuu" -aa Tv"bo Kea a mua 'daa' 'de nya ke-.

⁴⁰ Piei 'tmvε wlu -tuu"-tuu jri' ke'wle 'de sv -pee -wεe o 'je svpv 'a di i kuu, 'de o 'na : Ao 'woon- 'pv-ti, ao ke "manyv -nv 'je i -seea'.

⁴¹ 'De sv "klu ε, nyv -tuu"-tuu -je wlu Piei 'tmva to' 'un, -wεe -sv -poo "ni "jru. 'De εε' 'wi tu 'di ε,

nyv -vυ -kpa 'o klai" nynuu "kpei vυ 'bεε- vυ 'je nyiɔpυ 'a "wlu taan nι-.

Ka Kea -gbu -ε -saa "i 'a 'kμvηιa

⁴² Uv -tee 'tun -wee vυa po Kea 'a wlu doin" o 'de dboun 'wɔn jeejee, vυ -wee' a pɔε de'diwlvυa-, vυa cυen -di'pεn i jeejee vυa jee di -wee vυa bae Kea 'de nai" 'blea' 'vη.

⁴³ Favη "ji 'de vυpυ 'vη 'ε due 'due, dε-nvε' nyv 'pυv jrii' ke dι klae" -tuu"-tuu -a nvεε 'bo dboun 'a wluι".

⁴⁴ Nyv "klein -vυ -jea Sesi 'a -tι' tɔ' 'vη ε, vυ -wee' 'kυen "jrui -tadue, -wee vυ po vυa' 'bleedι -wee' "klein -tadue.

⁴⁵ Uva ple vυa' 'bleedι -wee' "klein ke vυa' "wlii- -wee' 'mε -wee vυa -gble' ιa' 'wei 'vη due 'due ka jrɔ' nιa "i ɔ 'jea 'je ε, 'kamɔ vυa "nyι ɔ.

⁴⁶ Uva' tɔ' nιε due', vυa 'kυen "jrui 'de Kea -gbu klaa" 'di 'wι "o 'wι. -Wee vυa di Tv"bo 'a diide 'de vυpυ o -gbi" 'dii. Uva di vυa' diide 'mε 'de 'mυa- ke pεe 'a "kpei- floan' 'vη.

⁴⁷ Uva 'bεε- Kea 'a 'nyη "i, vυ nmɔɔ 'e nyv -wee' "klein "jri 'dei, -wee Tv"bo a nvε 'de 'pυnyv a 'kpa 'de vυpυ "klu 'wι "o 'wι.

3

Piei ke San 'pυvε klɔɔi

¹ Piei ke San a mυε 'e Kea -gbu klaa" 'di -tadue Kea bae nɔ", -kwie" jrυ -gbao.

² 'Bo Kea -gbu klaa" 'a -gbεin" -je vυa 'daa- "jriinmɔ-tua" -pυn" ε, 'bomɔ vυa ja "ju due' ɔ -wlvυ 'sv -ɔɔ bι 'mεa, vυa -te' ɔ i jeejee, 'de ɔɔ -srɔ 'wei 'de nyv -a pa 'e Kea -gbu klaa" 'di o.

3 "ju -nɔ 'jeea Pɛi ke San ɔɔa jia 'e Kea -gbu klaa" 'di paa' "jriɛ 'sɔ ɔ -srɔ ɔɔ -pɔ ɔ.

4 Pɛi ke San "sii ɔ "jriɛ-, 'sɔ Pɛi 'na : -In -gbɔn -a ja kea' !

5 'Sɔ ɔɔ -gbɔn ɔɔpɔ ja jojo, ɔɔɔ 'na -mɛ ɔ 'je ɔɔpɔ dɛ 'kwa 'je 'de-.

6 'Bomɔ Pɛi wlu ɔ -pee ka, ɔ 'na : 'In se 'wɛi ke 'sani 'ble, 'kaa dɛ 'in 'blea ɛmɛ 'ma ji -ɔn "nyɔa'. 'De Sesi Klisi -wɔɔa Nasarɛti 'a 'nyɔn 'ɔn ɛ, -in -sɔn 'ɔn -in -je na- !

7 Pɛi kpɔn ɔɔ' dɔansɔn 'sɔ, ɔ kpɔ "jɛi. 'Bo ɛ "sri "ju -nɔ 'ɔ bi ke ɔɔ' klɔsɔ" je 'o "si.

8 -Fai 'sɔ ɔ sɔn 'ɔn 'ɛ, ɔ nyɔa bi "kpei, -wɛɛ ɔ -te naa' -pɔn". 'De ɔ ke Pɛi e San pa 'e Kea -gbu klaa" 'di, ɔɔ na', ɔɔ -pliin" ɛ "jɛi- -wɛɛ ɔɔ 'bɛɛ- Kea 'a 'nyɔn "i.

9 Nyɔ -wee' "klein 'jeeɔ', ɔɔ na', ɔɔ 'bɛɛ- Kea 'a 'nyɔn "i.

10 ɔɔ juuɔ "i 'pepe ka ɛ nɔa "ju -ɔɔ -tea i 'bo Kea -gbu klaa" 'a wɔn nyɔ a 'daa- "jriinmɔ-tua" -pɔn" -wɛɛ -ɔɔ -srɔa', 'sɔ ɛɛ jiiɛ ɔɔ mian', tai' "maa' ɔɔpɔ 'mɛ 'de dɛ -nɔɔa "ju -nɔ "jrii 'a -ti' 'ɔn.

-Po' Pɛi bla

11 Ka "ju -nɔ 'nɔa Pɛi ke San -pɔn", nyɔ -wee' 'jea kan' 'sɔ ɛɛ' tai' "maa ɔɔpɔ 'mɛ 'sɔ ɔɔa ple', ɔɔa muɛ 'de ɔɔpɔ ɔ 'de Kea -gbu klaa" 'a 'fɔ ɔɔa 'daa Salomɔ -nyɔn ɛ.

12 Pɛi 'jea kan' 'sɔ ɔ wlu' 'de nyɔ -gbaea' -pee ɔ 'na : Israɛ-kɔɔn, dɛɛ -ti dɛ -nɛ 'ɛ tai' a "maa aɔpɔ-ɛ- ? 'De dɛɛ-ti aɔa -gbɔn -apɔ mɔ ja jojo ɛ- ? Nyɔ -na -apɔ mɔ 'ɔ "ikmaa' ke -aa Kea 'a -jei" naa' mɔ -nɔɛ' -wɛɛ "ju -nɔ naa- ?

13 Kea -nɪa Ablaam Ke, Isaaku Ke, Sakobu 'a Kea -wɛɛ -ɛ -nɪa -a "bo -wi" 'a Kea a, ɛmɛ -bɛɛ' ɛɛ' dɔnɔvi Sesi "i. ɔɔ' Sesi tu ɛ, ɔmɔ ao to 'e -wɛɛ ao cɛn wlu "kpei 'bo Pilatu -ɔ -nɪɛi" -ɔ -je ɔ i "sii- "juɔi.

14 "Ju -ɔ -kwɛɛai -wɛɛ -ɔ -srɛai" ɛ, ao 'bo -mɔ 'mɛ -wɛɛ ao -tee' Pilatu i 'de ɔ 'e "ku 'dbai 'saavɔn "jrii nɔ.

15 Ao 'dba "ju -ɔ -nɪa 'kmɔnɪa' 'a jei 'mɛ, kaa Kea -sɔ 'e 'mɛa' 'ɔn, -wɛɛ ɛ jɔ 'kmɔ de. -A -wee' "klein -nɪ -mɛɛ' -ta 'jeɔn.

16 "Ju -nɔ ao juua 'pepe 'de aɔa 'jea i -ta ɔ 'pɔvɔ 'de Sesi 'a 'nyɪnɪ 'ɔn. 'De ɔɔ' 'nyɪnɪ -kwɪlɪ" -tea' mɛ -nɔɛ' -wɛɛ ɔ 'ble 'kpi 'de ɔ nyɪnɪ i -ta. Sesi -kwɪlɪ" -tea' mɛ -nyɪ" ɔ 'pɔvɔa' -cɛɛn' -'bo ao -wee' "klein "juɔi.

17 'De kaan ka la 'jaa-, 'ma de'di -wi", 'ɪn 'je kan' 'mɛ dɪ "klein ao ke aɔa' klae" -wi" nɔa tɛin" ɛ, ao sɪ "i juo-.

18 'Kaa Kea nɔ ɪa' dɪ tu 'mɛ -wɛɛ dɪ "klein ɛɛ' wlu 'kwajaaɔn 'tmɔa sese 'de Nyɔ'pɔvɔi 'a 'kle 'je -tɪ 'ɔn 'je 'o nyɪnɪ.

19 -Je ɛ nɪa kan' -mɔ 'ja a, -mɛ ao juo aɔa' dɪsɪnɪ "i, ao "biie- 'de Kea o, -wɛɛ ɛ 'je aɔa' dɪsɪnɪ -kɔ'.

20 -Wɛɛ aɔa' kupeɛɛ' 'ɔn -tea' 'je 'e Tɔ"bo o fɔ o 'wɪvɔ, 'de ɛ 'je Nyɔ 'pɔvɔi Sesi -ɔɔ -tɪ' 'tmɔa sese dɔ 'de ao -pee.

21 ɔmɔ -je 'e jaɔn 'di i -te mamaɔv 'sɔ ɛ 'e dɪ -wee' "klein 'a 'o nyɪnɪa' jɛɛ- ka Kea 'a -cɛ" 'kpa 'tmɔɛ sese 'de ɛɛ' wlu 'kwajaaɔn 'wɔn ɛ.

22 Moisi wlu' ka 'de- ɔ 'na :

Aɔa' Kea Tɔ"bo a muɛ nɔa' -wɛɛ 'de aɔa' de 'di-wi" "klu ɛ, ɛɛ' wlu 'kwajaaɪ due' 'je 'e 'wɪvɔ -wɛɛ

ka 'mɔ nɪa ɔ 'je kan' nɪ-. Dɪ "klein ɔɔ mua 'tmɔa' a, ao po ɪ doin" o.

23 'De nyɔ "o nyɔ -sea' wlu Kea jɔɔ 'kwa doin" o po ε, -mε Kea a mu ɔ i-saa', -wεε ɔ 'je 'o εε' 'cε' ε -kwea' 'wɪb.

24 Kea 'a wlu 'kwajaaɒn -wee' "klein -ɒɒ -wluɑ dε -tba' 'e Samiɛɪ "kpei ε, ɒɒ -wee' 'tmɒ 'wɪ -nɪ 'a -tɪ' 'mε -ke.

25 Ao nɪε Kea 'a wlu 'kwajaaɒn 'a "nynuu -o. Dβεδε Kea ke -a "bo -wi" -tua" 'emu tɛin" 'de εε' -tɪ' 'ɒn ε, ε wlu' ka 'de Ablaam -pee, ε 'na : 'De -ma "nynuu- 'ɒn ε, 'demo 'ɪn 'je jii -wεε 'ɪn 'je 'kmɒ -wee' "klein "diwan po.

26 'Kamɔ Kea nɒ -wεε ε ja εε' dɒɒvɪ 'de ao "klu tɛin", ε dɒɔ' -wεε ɔ 'je ao "diwan po, 'de ɔ 'je aoa' 'jua- 'de dɪsɪɪn "kpei -sa due 'due.

4

Piei ke San mus 'bo Suifv-wi" 'a -gba jeun "juɔi

1 -Ta Piei ke San nɪa nyɔ -pee wluɑ' 'sɒ 'sraa -saɒn o, Kea -gbu 'dei -tei 'a klae" o, Sadiseɛn-wi" ji'.

2 Dε Piei ke San a tɔɔɑ nyɔ Sesi 'a -tɪ', -wεε ɒɒɑ 'tmɔɑ "kunyɔɔ' sɔn -tɪ 'de ɔɔ' 'nynɪ 'ɒn ε, ε se ɒɒɒɒ 'tɒn nɒ.

3 'Sɒ ɒɒ kɒɒ ɒɒɒɒ sɒn -pɒn" ɒɒ po ɒɒɒɒ -kaso 'di mamaɒ 'sɒ -sɔn' je -sɪn', dε-nɒε' -ta ɒɒɑ kɒɒɒn a ɒɒɒɒ ε, -mε kwie kɒɒn'.

4 'Kaa wlu -tmɒɒɑ' nyɔ -ɒɒ -wɔɛn ε, ɒɒɑ' -tuu" -tuu -je ε tɔ' 'ɒn, ɒɒ 'kpa "kpei ɒɒ 'bεε- nyɔ 'a "wlu -mm" 'mε.

5 -Sɔn' -sɪn', Suifv-wi" 'a klae" o, nyɔ -cɔɒn'-wi" o, kε' wɔ -saɒn 'kɪɛn "jrui 'bo Selisalem.

6 Ʋɔ ke Anɔ, -ɔ -nɔa 'sraa -sai klaa" ke, Kaifu ke, San ke Alesandri ke, ε ke nyɔ "klein -ɔɔ -wɔa 'e 'sraa -saɔn klae" 'a "ji 'di ke.

7 Ʋɔ kpa Pɛi ke San 'bo ɔɔa' -kwea'-, 'de ɔɔ -tee' ɔɔɔɔ i, ɔɔ 'na : -Ta ao -sa "ikmaa', 'de nyɔ -ɔɔ 'nyɔ 'ɔn ao nɔ εε' de tu ε- ?

8 'Bomɔ Pɛi Kea 'a -Suu "jia 'e 'ɔn wlu 'de ɔɔ -pee ɔ 'na : Aopɔ- Suifu 'a -jeopɔn ke ɔɔa' nyɔ -cɔn'-wi" ke-,

9 ka aɔa -teea' -a i 'de -sɔnɔ 'di 'de 'dɔe -nɔɔa kɔɔi -nɔ "jrii 'a -ti' 'ɔn -wee ka ɔ nɔa 'pɔsɔn -a -je ε 'tmɔ 'de ao -pee.

10 Ao -wee' "klein 'wɔɔn 'mii -wee Israe-kɔn 'je ε juo-, 'de Sesi Klisi -ɔ -wɔa Nasareti, ao kɔa 'o tu -kwɔi" -wee Kea -sa "kunyɔ' ε, 'de ɔɔ' 'nyɔ 'ɔn mɔ "ju -nɔ nyɔa i 'bo aopɔ- "juɔi -ta, 'de kui -sɔn i floan' 'ɔn.

11 Wlu -crua' 'de Kea 'a 'sbε 'di tɛin" 'naa : "Soukpo, ao -ɔɔ poa -gbu" poa i ε, -wee ao 'na ε se nɔɔɔɔ 'ble ε, εmε -sneε "soukpo -cɛn' 'ɔn.

12 'Pɔɔa' se 'e nyɔ "o nyɔ jɔɔ' 'ɔn nɔ-, -bo ε se Sesi 'a 'sɔ 'ɔn nɔ ε, de-nɔε', Kea se nyɔ deejɔɔ to- 'nɔ 'kmɔ "kpei -ɔɔ 'nyɔ 'ɔn nyɔ 'e 'pɔɔa' 'jee-.

13 Ʋɔ 'jea Pɛi ke San 'a wlu 'a ikusɔn 'bo -gbajeɔn -nɔ "jɔi tai" 'maa ɔɔɔɔ 'mε, de-nɔε' ɔɔa 'dɔɔɔɔ nyɔ -sea' de "i juo- -wee -ɔɔa 'nyɔ nyɔ sea juo ε, 'de ka ɔɔ ke Sesi na tɛin" ε, ɔɔ 'je kan' -mɔ 'mε.

14 'Kaa ɔɔa 'jeε "ju -ɔ -pɔa i 'bo Pɛi ke San -pɔn", de ɔɔ 'jea 'tmɔ, ε se nɔ-.

15 'Sɔ ɔɔ wlu ε ɔɔ -pee ɔɔ 'na : Ao 'wɔ 'nɔ -a "klu ao "si 'kpaε'. 'De ɔɔa' 'sɔ die 'mii 'bo ɔɔa' 'sɔ 'nyɔ ɔɔ 'na :

16 Ka -a -je nyv -nv 'a -ti' nv -gbo' ε- ? Nyv 'pυvjrii' υv nva, ε se 'vn -too' -ta 'ble Selisalem -nyv -wee' juε', -a se ε 'βεε- -a -je ε 'kwla -tu".

17 'Kaa ia' -ti' tu 'bo 'blva- ja -kωε, -bo ε ni kan' a, -με -a -kmaa wlu "i 'de υv -pee, -wεε -a -je υvυv κε' "i -te' υv 'bo Sesi 'a 'nyv "si ke'wle 'de nyv jrv' -pee.

18 'Sv υv 'da Piεi ke San 'me ke'wle, -wεε υv -te' υvυv κε' "i 'de υv 'na : Nyv 'bo Sesi 'a 'nyv 'wωεn 'de aovv 'wωn, 'de ao 'bo ωω' 'nyv "siie 'de nyv jrv' -pee 'bode.

19 'Bomω Piεi ke San wluu ka υv 'na : Aoa -gbvn ε ja 'ee, ε -srεi' 'me 'bo Kea "juvi -wεε nyv 'e aomω wωn 'je, ε 'e Kea -sii ?

20 -Avv mω ε, δε -a -wωan 'de -a -jeea' "jriε- ε, -a se ε 'βεε- -a -ji wωn "muu-.

21 'Sv υv -tee υvυv κε' "i ke'wle -wεε υv "tai-υvυv "i 'de nyv -kwea de "juvi, δε-nvε' ka υv 'jea Piεi ke San 'a 'pee kvvvnsvn nv -gblein', 'ka se ni-. 'De di -nvva 'mva 'a -ti' 'vn nyv -wee' a 'βεε-Kea 'a 'nyv "i.

22 'De "ju -jω -pva 'de jrii' 'vn 'mva-, -mω cen -svn 'a kwla -nyiie "kpei -tie".

Kea 'a -jei" naavn 'a baewlu

23 Piεi ke San "sia i 'sv, υv mu ε 'e vva' "dei-wi" o, -wεε di "klein 'sraa -savn 'a klae" ke nyv-cvvn' 'tmva υvυv -pee ε, υv po ia' "kuan.

24 Vv 'wωan "kuan -ne υv -wee' povv wlu -tadue -wεε υv bae Kea, υv 'na : Tv"bo, εme -nva' 'blva-ke javn ε, -wεε -ε nva 'tonie ke di "klein -nva 'no 'kmu ε,

25 εμε -ε -nyl" εε' -Suu -a 'mia Dafidi -nia εε' dbonvi, 'de ε -na :

Dεε-ti -wεε 'blva- ke -blva nyna ja -wεε tɔ' sain inaa 'a 'sv "ji 'de vɔvɔ 'vn ε- ?

26 'Beɔ-wi" -nia 'e 'blva- "kpei vɔ -wee' nyna ja -wεε kεεma' -wee' pɔ kiun -ta -due 'de Tɔ"bo ke εε' "ju -teea kpɔi" 'a o -fɔn' -ti' 'vn.

27 'Kamɔ i ni 'de εε' dbonvi Sesi -ɔ -teea kpɔi" 'a -ti' 'vn. Eroɔ ke Pɔnsɔ Pilatɔ pɔε kiun -ta -kwɔ -nε 'di -wεε vɔ ke nyv 'sv ke Israe-blva blo' wɔn 'bεε- wlu 'vn.

28 Dε εε' -ce" 'kpa -tea' sese ε jea nv 'de εε' -kwɔltɔ 'vn ε, εμε vva nynia 'o mu.

29 kaan ka la 'jaa Tɔ"bo, ε -gbɔn 'kle vva -tua" εε' "nynuu- ja, 'de -apv -ɔ -nia εε' dbonvɔn ε, ε je -a 'kpi "nyl -wεε -a -je εε' -ti' 'tmv 'de -kwɔl" tbaa' 'vn.

30 εε' "ikmasɔn ni -a "kpei -wεε -a -je nyv 'pvv- 'de -a -je jrii' nv 'de Sesi -ɔ -nia εε' dbonvi ε -teea kpɔi" 'a 'nyl 'vn.

31 Vv -kɔa' bae' 'sv ε, -ta vɔ 'kiun "jrui -suua' i 'sv Kea 'a -Suu "ji 'de vɔ -wee' "klein 'vn 'ε, -wεε vɔ -te Kea 'a wlu 'tmva' -pɔn" 'de -kwɔl" tbaa' ke pεe i kua' 'vn.

Kea -jei" naavn a pɔε vva' 'bleedi -tadue

32 Nyv "klein -vɔ -jea Sesi 'a -ti' tɔ' 'vn ε, vɔ -wee' "siie 'i -wεε vva' tɔ' ni due'. Dε due' 'blea, -mε vɔ -wee' -ble ε, nyv 'ɔ wlu 'de vɔvɔ "klu ɔɔ' nv 'ma dε. Vva' dt -wee' niε due'.

33 Tɔ"bo 'a dɔvɔn a 'tmv ɔɔ' "kunyɔ' sɔn-ti 'mε 'de 'kpi 'blea' ke 'diikua' 'vn, -wεε Kea 'a 'saavn klaa" ni vɔ -wee' "klein "kpei.

34 Nyo -jea 'de vɔvɔ "klu ni -wɛɛ dɛ 'jea 'kwa -pɔn ɔ se ni-, dɛ-nvɛ' nyv -vɔ -blea -kle' o, nyv -vɔ -blea -gbi" o, vɔ plɪ -wee' 'mɛ. -Wɛɛ vɔ ja ɪa' sɔɔn', 'de vɔ pɔ ɪ -tadue.

35 'De vɔa jɪ Sesi 'a dbɔvɔn, -wɛɛ vɔa -gblɪ' nyv "jrii due 'due ka jrɔ' niɪa "i ɛ, ɔ 'jea 'je ɛ, 'kamɔ vɔa "nyɪ ɔ.

36 'Kamɔ "ju due' -wɪvɔ Siprɔ nv -ke. ɔɔ' "ju tu 'a 'nyvɪ -ni Sosev -wɛɛ Sesi 'a dbɔvɔn blɔ 'nyvɪ "kpei 'de vɔa 'dɔɔ Banabasɪ, ɛ 'de mɛ -ni nyv 'kpvɪ "nyvɪ. ɔ 'wɪvɛ 'e Lefi 'a "ji 'di.

37 ɔ ple -kle' ɔ 'blea 'mɛ -wɛɛ ɔ ja ɛɛ' 'wɛɪ 'de ɔ "nyvɪ Sesi 'a dbɔvɔn.

5

Ananiasɪ ke Safira 'a -tɪ'

1 'Kaa "ju due' -ɔɔ 'nyvɪ niɪa Ananiasɪ ɛ, ɔ ke ɔɔ' 'nyvɔ Safira pleɛ vɔa' -kle'.

2 'Sv ɔ -tuɛ" ɛɛ' 'jeewɛɪ 'a tɔɔ i, -wɛɛ ɔ kpa ɪa' tɔɔ 'de Sesi 'a dbɔvɔn o, ɔɔ' 'nyvɔ juɪ' 'pepe.

3 'Sv Pɪɛɪ wɪvɔ ɔ -pee, ɔ 'na : Ananiasɪ, dɛɛ-tɪ -ɪn -tai" nyvɔsɔvɔn "i -wɛɛ ɔ "duo -ma pɛɛ -wee' 'vɔn kan', 'de -ma dii Kea 'a -Suu sɪ wɔn ? 'De -ɪn -te' -ma -kle' 'a 'jeewɛɪ 'a tɔɔ i ɛ- ?

4 -Bo -ɪn se -ma -kle' mɛ ple 'de ɛ, ɛ se -ma dɛ ni- ? 'De -bo -ɪn pleɛ mɔ 'dee, ɛɛ' 'wɛɪ se -ma -tea' -tee ? Ka tɔ' sɔvɔn -nɛ -mɛ nv 'e -ma pɛɛ o 'kpasɔn ɛ- ? ɛ se nyvɔ mɔ -ɪn -dii sɪ wɔn ni-, 'kaa Kea mɛ -ɪn -dii sɪ wɔn.

5 Ananiasɪ 'wɔɔn wɪvɔ -ni 'sv ɛ, ɔ -ka i 'bo 'blvɔ 'sv ɔ 'mɛɛ. Nyv "klein -jea ɛɛ' -ta, favɔn klaa" 'kpa 'de vɔ 'vɔn 'ɛ.

6 -Kwɔɔ" mu" pla soan ɔn 'sɔ ɔɔ "fin ɔ de 'jrui -wɛɛ ɔɔ kpɔ i nmaea'.

7 Nɔɔ" 'ɔ "jri taan -sia' 'o mu 'sɔ ε, ɔɔ' 'nynɔ pa -gbu", de -ε -nɔɔa ɔ se εε' jrɛ' 'wɔn.

8 Pɛi -teeɛ' ɔ i, ɔ 'na : Aoa' -kle' ao plea 'ee, εε' soon' -wee' kaa ? A 'tmɔ ε 'de 'ɔn -pee. 'Sɔ ɔ 'na : Kɔn, εε' soon' -wee' -nao.

9 'Sɔ Pɛi wlu' 'de ɔ -pee, ɔ 'na : Ka ao nɔ -mɛɛ' wlu 'ɔn 'bɛɛsɔn -wɛɛ aoa -tɔn' Tɔ"bo 'a -Suu i ε- ? A -gbɔn 'nɔ, nyɔ -ɔɔa -wɔɔa aa' kɔan i nmaea', ɔɔ ka 'bo -gbɛin' -jei". ɔɔa ji aɔn kpaa' -ke.

10 'Bo ε "sri, ɔ je i -ka' 'bo Sesi 'a dbɔɔn bɔ o, ɔ je 'mɛ. -Ta -kwɔɔ" mu" -nɔ a paa -gbu", -mɛ ɔɔ jɛɛ ɔa' "ku. 'Sɔ ɔɔ kpɔ' -wɛɛ ɔɔ nmae ɔ i 'bo ɔa' kɔan -pɔn".

11 De -nɔɔa 'mɔa- εε' faɔn -kpa 'e Kea -gbu ke nyɔ "klein -ɔɔ -wɔan ε 'ɔn ε, ε 'bɛi".

Sesi 'a dbɔɔn nɔɛ jrɔi' -tuu"

12 Sesi 'a dbɔɔn a nɔɛ jrɔi' -tuu"-tuu 'bo nyɔ 'a -kwea'-, nyɔ -ɔɔ -jea Sesi 'a -tɔ' tɔ' 'ɔn ε, ɔɔ nɔɛ -tadue 'de Kea -gbu klaa" 'a -gbu" wɔ ɔɔ -tuu" a Salomɔ nynɔ 'di.

13 Nyɔ -sea' Sesi 'a -tɔ' tɔ' 'ɔn 'je ε, -mɔɔ' 'kpa 'de ɔɔɔɔ "klu, 'kaa nyɔ a 'jeɛ ɔɔɔɔ 'a "dia, ɔɔa pɔɛ ɔɔɔɔ -tɔ' o kpleiin.

14 Nyɔ -ɔɔa -jea Tɔ"bo 'a -tɔ' tɔ' 'ɔn a 'kpa "kpei soon- soon- 'de 'nynɔkpae' ke "nynunmai 'ɔn.

15 -Wɛɛ ɔɔa ja 'wɛnɔɔ -tuu"-tuu -je woi ɔɔa -te' jrɔ' i 'bo ɔɔa' "kpei 'pɛnde "kpei, 'de ɔɔa 'pɛɛn- jrɔ' i 'bo srɛ' "kpei, -wɛɛ -bo Pɛi a sea -si' ε, 'de ɔɔ' -fli 'je nyɔ "kpei crii- 'de ɔɔɔɔ "klu.

16 Nyiɔɔɔ a -kwe' -kwɛ 'dii vva jea ji -gbli -gbli 'bo Selisalem vva ja vva' nyv -vva di a pɔɔa, ε ke nyv -siisan nia 'e 'ɔn ke, -wɛe vɔ -wee' "klein a 'pɔ.

Uva -tuɛ" Sesi 'a dboun 'kle

17 'Sraa -sai klaa" ke Sadiseɛn-wi" -vɔ -ke ɔ nia kpɔi" ε, -kwɛn "ji 'de vɔvɔ 'ɔn 'ε 'sɔ vɔ 'bɛɛ- wlu 'ɔn 'ε -wɛe vɔ 'e Sesi 'a dboun sɔn -pɔn" kpa.

18 Vɔ nynaa vɔvɔ i, -wɛe vɔ pɔ vɔvɔ 'de nyv -wee' "klein 'a -kasogbu 'di.

19 'Kaa Tv"bo 'a "soai due' -ji' "maɔ", -wɛe ɔ kain -kasogbu "wɔin 'de -ɔ -sii" vɔvɔ "kpaɛ' -wɛe -ɔ -wlu 'de vɔ -pee -ɔ -na :

20 Ao mu 'e Kea -gbu klaa" 'di -wɛe ao 'je 'kmɔ dee nia 'a -ti' -wee' 'tmɔ 'de nyv -pee.

21 Sesi 'a dboun 'jɛɛ wlu -nɛ wɔn. -Ta -sɔn' -sɔan' -mɛ vɔ muɛ 'e Kea -gbu klaa" 'di -wɛe vva tɔɔ nyv Kea 'a wlu.

'Sraa -sai klaa" ke nyv -vɔ -ke ɔ na, vɔ 'kɛɛn Israɛ 'a nyv-cɔin' "jrui -wɛe vɔ 'je -ti' pɔɔ-. 'Sɔ vɔ dbɔɛ nyv -wɛe vɔ mu Sesi 'a dboun 'boɔa' 'de -kasogbu 'di.

22 'Kaa nyv vɔ dbɔa nynia 'bo -kasogbu 'di ε, vɔ se vɔvɔ jɛɛ-. 'Sɔ vɔ muɛ de -wɛe vɔ pɔ "kuan.

23 Vɔ 'na : -Ta -aa mua -mɛ -kasogbu 'a kpaɛ" -wee' kaan "wɔin, nyv -vva fua -kasogbu i ε, -a -jɛɛ vɔ -wee' 'mɛ, 'kaa -a -kaian 'o -gbɛin' -a se nyv jrɔ' 'je 'de ε 'di.

24 Kea -gbu 'dei -tei 'a klaa" o, 'sraa -sɔn 'a klaɛ" 'wɔan wlu -nɛ ε, de vɔ 'jea tɔ' "kpei- naa -gblein' 'de Sesi 'a dboun 'a -ti' 'ɔn, 'de -ta vɔ 'jɛɛ -tu" ε, vva' 'je ε.

25 Uv si ε wlua' 'su "ju due' ji' o 'na : Ao -gbun 'no, nyo ao poa -kaso 'di ε, uv nye 'e Kea -gbu klaa" 'di -wee uva too nyu Kea 'a wlu.

26 'Su Kea -gbu 'dei -tei 'a klaa" ke o' 'ce-wi" mu' -wee uv 'da Sesi 'a dboun woo. 'Kaa uv se uvuv sun -pun" kpa, de-nue' faun a nu uvuv 'me, uva plees' nyu je uv "soi itbaa-.

27 Uv ke uv mua, uv kpa uvuv 'e -gbajevn "juoi -wee 'sraa -sai klaa" a -tee' uvuv 'won i ka,

28 o 'na : -A se aovu ke' 'i -te' 'de- ? -A se 'na ao 'bo "ju -no 'o 'nyu "siiε 'de nyo "o nyo jro' -pee ? 'De δεε -ti aoa nu kan', -wee ao -ko' Selisalem-kwlo ja 'de aoa' nyudetooa' 'un ε- ? -Aee' aoa -pon -wee "ju -no 'o nymo 'je 'o -a "jru 'kpa ?

29 Piei ke o' "dei-wi" 'na : Kea me -a -je won 'je, ε 'je nyiuv -sii-.

30 Sesi ao 'dba 'bo tu -kwli" ε, -a "bo -wi" 'a Kea jo 'kmu de.

31 Kea kpo "jei 'de εε' dianfo o, ε nu εε' keema' ju ke Nyu 'povi 'un -wee o 'e Israe-nyu no" "nyu 'de uv 'e 'kmu fai" poo- 'de uva' disain 'je -kweε-.

32 -A -wee' nye di -nia 'mua 'a -ta 'jeun -o, ε ke Kea 'a -Suu ε "nyia nyu -uva -jeε won ke.

'Sni Gamalie -tua" -gbajevn-wi" ε

33 -Gbajevn-wi" 'woan wlu -ni 'su uv 'kpa 'cen, 'su uva -pon uv 'je Sesi 'a dboun 'kmu -sa.

34 'Kaa Fariseen due' -oo 'nyu nia Gamalie, o nye ke' wo -sai -o, nyu -wee' -te' o 'e 'we, omo -son 'un 'bo -gbajevn 'a -kwea'-, -o 'na : Ao "sii- uvuv "kpaε' ke δε -saan". Uv "sia uvuv "kpaε' 'su,

35 ɔ wlu' 'de nyɔ -gbaea' -pee, ɔ 'na : Israe-koun, ao -tu" aoa' -ce" 'e -ti' 'de de ao 'jea nyɔ -nu "jrii nu 'a -ti' 'un.

36 De-nue" "ju due' uɔa 'daa- Tedast -ɔɔ -daa' ɔɔ' -ce" deɔɔɔni -wee nyiɔɔɔ 'a kme' -nyiiɛ bla 'o 'de e, -ta ɔ jiia 'bo se 'un-kwle ke, 'kaa uɔ 'dbɔ -kwloi. Nyɔ "klein -bla' 'bo ɔ 'de e, de uɔ 'wluɔa 'un -a se e juo- -sian, 'no 'kmu ti je ka ni-.

37 'Bo -mɔ 'de e, "ju due' uɔa 'daa- Suida -ɔ -wluɔ Galile e, -mɔ 'wluɔe "blo ke'wle 'nyɔ 'sbe 'dipo nɔ", -mɔ -crie' nyɔ -tuu"-tuu 'bo ɔ 'de. ɔ 'mea -ke e, nyɔ "klein -bla' 'bo ɔ 'de e, uɔ -wee' ciɛn 'i 'paun.

38 Kaa ka 'ja a, 'ma 'tmuɔ aɔɔɔ 'me, ao -saa nyɔ -nu 'a -ti' kwa -son, ao "tai- uɔɔɔ 'i uɔ 'je mu. Uɔa' dɔ uɔa nua -ta -bo e 'wlu 'e nyiɔɔɔ 'un e, ee muɛ i soan' 'de ee' -ce" -pee.

39 'Kaa -bo e 'wlu 'e Kea 'un -ceɛn'-, -me ao se e 'beɛ- ao 'je e i -sa. Ao -tu" aoa' -ce" 'e -ti' -wee ao je Kea 'a tu o -foun' un 'kpa.

40 De Gamaliɛ 'tmuɔ uɔ -wee' 'wɔɔn- 'o 'e. 'Su uɔ 'da Sesi 'a dboun 'me, uɔ kpa uɔɔɔ klae 'un -kpa -kpa, -wee uɔ -te' uɔɔɔ ke' "i, uɔ 'na : Nyɔ 'bo aɔɔɔ Sesi 'a 'nyɔ 'wɔn 'wɔɛn 'bode ! 'Su uɔ "taiɛ uɔɔɔ 'i.

41 -Ta Sesi 'a dboun 'wluɔ 'bo uɔɔɔ "juɔi e, uɔ niɛ 'e 'muɔ- 'un, de-nue' Kea 'a -ce" 'kpa 'wɔɔn- e, -wee uɔ ni 'e 'kle 'di 'de nyɔ a -fleɛn uɔɔɔ 'de Sesi 'a 'nyɔ 'a -ti' 'un.

42 'De 'wɔ "o 'wɔ 'di e, uɔa' 'bɔ nyɔ de tɔɔa' ke Sesi Klist 'a -poia" -ti 'a 'tmu -ti 'de Kea -gbu klaa" ke -gbi" 'dii.

6

Nyɔ -mɛ" 'sɔn vɔ 'cra i 'a -ti'

¹ 'De ɛɛ' nɔ" tu 'di ɛ, klai" nynu a 'kpa "kpei sɔɔn- sɔɔn-. 'De vɔvɔ "klu ɛ, Suifu-wi" -a poa Klekɪwlu a wluuɛ Suifu-wi" -blea 'blɔa- 'dei, dɛ-nɔɛ' vɔ 'na : -Bo diidi -gble' nɔ" ɛ, vɔa blaa vɔa' -nɛ -tiɔn" nynɔkpaɛ' 'blɔɔ.

² 'Sɔ dboun -nɪa -puue 'jɔ 'sɔɔn 'kuɛn klai" nynu -wee' "klein 'jrui, -weɛ vɔ wlu vɔvɔ -pee ka, vɔ 'na : ɛ se "isrɛ -weɛ -a -je Kea 'a wlu 'tmɔ -ti "i "tai- 'de -a -je dɛdi -sae 'a 'sɔ -si'.

³ ɛmɛ -ti ɛ, -aa de'di -wi", ao -gbɔn 'e aɔvɔ "klu ao 'je nyɔ -mɛ" 'sɔn 'e -sa, -vɔ -blea kplɪn 'dɔɛ, Kea 'a -Suu "jia 'e 'vɔn -vɔ -nɪa tɔ'di, -weɛ -a -je vɔvɔ ɛɛ' dɔɔ tu kwa -te'.

⁴ 'De -aɔvɔ mɔ 'je Kea baea' ke Kea 'a wlu 'tmɔa' nya kpa.

⁵ Dɛ -tmɔa' 'mɔa-, ɛ nɔɛ nyɔ -kwea de -wee' 'vɔn. 'Sɔ vɔ -sa 'o Etiein. Sesi -kwɪl" -tea' ke Kea 'a -Suu "jia 'e 'vɔn 'ɛ. -Weɛ vɔ -sa 'o Filipɔ o, Plokɔɔ o, Nikanɔɔ o, Timɔ o, Pamenasi o, Nikola ke, -mɔ 'wɔɛ Antioɔt -weɛ ɔ nɔ ɔɔ' -cɛ" Suifu 'vɔn tɛin".

⁶ Vɔ to vɔvɔ Sesi 'a dboun 'i, 'de vɔ bae vɔvɔ 'a Kea -weɛ vɔ -te' vɔvɔ kwa 'jrui.

⁷ Kea 'a wlu 'tmɔa' a 'kpa "kpei sɔɔn- sɔɔn-, nyɔ -tuu"-tuu -a -je Sesi 'a -ti' tɔ' 'vɔn, -weɛ -vɔa -kpa 'o klai" nynu "kpei 'bo Selisalem. 'Sraa -savɔn -tuu"-tuu -je Sesi 'a -ti' tɔ' 'vɔn -ke.

Etiein 'a kpɔnsɔn

⁸ Etiein Kea 'a "diwan ke "ikmaa' "jia 'vɔn ɛ, ɔɔ nɔɛ jrui' klae" klae" 'de nyɔ "klu.

9 Nyv jrv' -wlvā 'e Suifv-wi" 'a "jrui 'kūn-gbu vva 'daa- kvoṅkwla' 'wlvun 'a -gbu" 'di ε, vṽ ke Etiein a -tooe' ba o. 'De εε' "jrui 'kūn-gbu -tu 'di ε, nyv -nīa 'e vṽ ka : Suifv-wi" -wlvā Sirenti ke, Suifv-wi" -wlvā Alesandri ke, jrv' -wlvā 'e Silisiblvā "kpei ke Asi 'a 'blee-blvā 'a 'fō -wee' "kpei- ke.

10 'Kaa vṽ se vṽ' wōn 'bεε-, dε-nvε' vṽ wlvu' 'de tō' 'dīnīa' ke Kea 'a -Suu 'vṽn.

11 'Sv vṽ paa nyv -svn vṽ 'na : -A -wōn Etiein 'a wlvu 'mε, vṽ jea Moisi ke Kea wōn i -flεn.

12 'Kamv vṽ nv 'sv vṽ -sa 'blvā -wee' o, nyv-cvun' o, ke' wv-savn "blo -wee vṽ 'wla 'e Etiein "kpei, vṽ kvun v -wee vṽ kvv 'e -gbajevn "juvi.

13 Vv nvε sv 'tmvun -ti' 'a -ta 'jevun 'vṽn -wee vṽ 'na : "Ju -nv, vṽ -flεn -ta -kweai ke Moisi 'a ke' wōn i jeejee.

14 Dε-nvε' dε -a -wvān 'de v -wōn, εmε ka Sesi -wlvā Nasareti ε, Kea 'a ke' ε jaa Moisi 'kwa -wee ε "nyi -avn, vṽ -je ε fai" pov-, 'de -v -je Kea -gbu 'wla.

15 'Sv -gbajevn -wee' "klein "siie Etiein "jrie-, 'kaa vṽ' "jua a fan' 'de vṽv "jri 'de, ka Kea 'a "soai 'a "jua- nīa.

7

Etiein bla -po'

1 'Sraa -sai klāa" -tee' v i v 'na : 'Kamv i nv -cεn' - ?

2 'Bomv Etiein "duo wlvu 'vṽn v 'na : Ao -nīa 'ma de 'di-wi", -v -nīa 'vṽn "bo -wi", ao pov 'ma wlvu doin" o ! Tein" sese, -aa Kea -εε 'nynti 'bea

"i ε, ε to εε' -ce" 'me 'de -a "bo Ablaam -pee 'de Mesopotamiblua "kpei, -wee o jea 'e Karan "tia' ji. ε wlu o -pee ε 'na :

³ -In -wlu 'no -ma "bliblua 'di -in "bli -gbu -son, -wee -in -je 'e 'blua- 'ma mua -un tooa' 'di mu.

⁴ 'Su o 'wlu 'e Kalde-koun 'a 'blua- "kpei 'me, -wee o mu 'de o "ti 'o Karan. 'Bom o "bo 'mεε, -wee Kea jo 'no 'blua- -ε 'di -a -tia" -ta -sian "kpei.

⁵ ε se o -tein de-saan" ka "nyu 'no 'blua- -ne "kpei, -wee -ta o 'jea "jru 'wlaa- mo'o -tu'. 'kaa ε cen wlu -tie", ε 'na : 'blua- -ne, ε nte o ke o' "nynuu 'a de -o, 'de -me 'kam o se "ju 'ble ke 'de εε' no" tu 'di.

⁶ Kea wlu o -pee ka, ε 'na : -Ma "nynuu- a mue kounkwa' muua' 'de 'blua- 'sru "kpei, uua mue kounpu- nua' -wee nyu 'e uupu 'kwa nynii- 'de -sin 'a kme' -nyie 'di.

⁷ 'Kaa Kea 'na nyu -uu -jea uupu koun 'un 'ble ε, εε' 'pee a mue uupu koun 'a. -Bo -me 'wlu 'o -jei" ε, uua mue 'e εε' 'blua- tu "kpei 'wlu' -wee uu 'je 'e 'blua- -ne "kpei ji 'de uu 'je ε -gbεε'-.

⁸ 'Su Kea ke Ablaam -tu" 'e dbεδε. εε' dbεδε tu 'a juo 'in -ni 'klen mua'. 'Kam ε ni -wee Ablaam 'wlu Isaaku 'de o kpo 'klen 'bo 'wi -me" na -ni "kpei. 'De Isaaku 'wlu Sakobu 'de o kpo 'klen, -wee Sakobu 'wlu "nynuu 'a -puue 'jo 'soon, uupu -ni -a "bo -wi".

⁹ -A "bo -wi" nua Sosev -kwlen o ε, uu pleo' -wee o mu 'de Esipu-blua "kpei.

¹⁰ 'Kaa Kea ke o na' -wee ε seie o 'de 'kle ke -ce" won 'jea' "klein 'kwa, ε "nyu o to' -wee ε nte 'de o nmoo Esipu-blua 'a 'bu Faraon "jri 'dei. -Moo' 'beo tu -tee o' 'blua- ke o' -gbu" Sosev kwa -wee

ɔɔ pɔ ɪ -je ɔ.

11 'Sɔ 'mɪɪɛ- -teɛ jia' -pɔn" 'de Esipɔ-blɔa ke Kananblɔa -wee' "klein "kpei. ɛɛ' 'kle klaa" jɪɛ nyɔ -wee' "kpei, -wee -ta -a "bo -wi" 'jea de -sa ɔɔ 'jea di, 'bo se nɪ-.

12 Sakɔbɔ 'wɔan diide 'ɛ 'nyɪ 'de Esipɔ-blɔa "kpei 'sɔ ɛ, ɔ dbo 'e -a "bo -wi" 'mɛ "i-saa nɔ".

13 'De ɛɛ' kpe 'sɔɔn -nɛ "kpei ɛ, Soseɔ 'a de'di -wi" juuɔ ɔ 'i, -wee Faraɔn juuɔ Soseɔ 'a -gbu" -sɔn nyɔ.

14 'Sɔ Soseɔ dboɛ nyɔ -wee ɔɔ mu ɔ "bo Sakɔbɔ -jei", ɛ ke ɔɔ' -gbu" -sɔn nyɔ -ɔɔ -nɪa kwla -mɛ" 'sɔn 'jɔ -mm" ke.

15 Sakɔbɔ mua 'e Esipɔ ɛ, 'demo ɔ 'mɛɛ, 'demo -a "bo -wi" -wee' 'mɛɛ -ke.

16 Ɔɔ "duo- ɔɔpɔ 'a 'kpi 'ɔn 'ɛ -wee ɔɔ kpa ɔɔpɔ 'bo Sisɛm -wee ɔɔ nmae ɔɔpɔ i 'de -gba 'ɔn Ablaam ja 'wei -wee ɔ -tɪan' 'de Emɔɔ 'ɔ "nyɪnɪu- 'kwa 'bo Sisɛm 'di.

17 -Ta dɪ Kea "sia 'nyɪ 'de Ablaam -pee ɪa' 'o nyɪnɪ nɔ" ɔ "kɔɔan i ɛ, -mɛ -a "bo -wi" 'a "i -tiesɔn a 'kpa "kpei sɔɔn- sɔɔn- 'de Esipɔ-blɔa "kpei.

18 'Sɔ Esipɔ-blɔa 'a 'bɔɔ dee -kpao' se Soseɔ juo-.

19 Ɔɔ' 'beɔ tu toɛ -a "bo -wi" de "i -to -to, ɔ pɔɔɛ ɔɔpɔ 'srɛ i, ɔɔ kpɔn ɔɔpɔ klaan" -klan klaan" -wee ɔɔ 'je ɔɔa' "nyɪnɪliɛ i pɔ 'de ɔɔ 'je 'mɛ.

20 'De ɛɛ' nɔ" tu 'di 'bomɔ Moisu 'wɪɔɔ-. Ɔɔ' "jɔɔliɛ -nɛ nmɔɔ 'e Kea "jri 'dei. Ɔ "bo ke de-wi" -gbɔɔn' 'de 'ɔɔ taan 'di.

21 -Ta ɔɔ pɔɔ ɔ i ɛ, 'bomɔ Faraɔn 'a "junynɔkpao" "duɔ 'ɔn -wee ɔ -gbɔɔn' ka ɔa' "ju nɪa.

22 Moisu 'cian Esipɔ-kɔɔn 'a tɔ' ke ɔɔa' kplɔn -wee' "klein 'mɛ, ɔ jɔ juo-. ɔ kmai' 'de ɔɔ' wlu ke ɔɔ' nɔɔɔɔ 'ɔn.

23 -Ta ɔ 'blea -sɔn 'a kwla -nyiiɛ 'sɔ, Moisu 'a de 'di-wi" Israɛ-kɔɔn 'a "i -teea' 'kpa 'bo ɔ -kwɔlɔ'.

24 -Ta ɔɔ mua, -mɛ Esipɔi due' nɔɛ ɔɔ' de'di -wi" 'a due' bla' 'sɔ ɔ 'wɔɛ ɔɔ' de'di ɔ, -wɛɛ ɔ 'dba Esipɔi.

25 ɔ naa tɔ' i 'de ɛ, ɔmɔ 'na -mɛ ɔɔ' de'di -wi" 'je ɛ 'mii 'wɔn 'de- ka Kea nɔa "i ɛ 'jea ɔɔɔɔ seie 'de ɔɔ' sɔn 'ɔn ɛ, 'kaa ɔɔ se ɛ 'mii 'wɔn.

26 -Sɔn' jrɛ' -sɔn' 'sɔ ɛ, nyɔ 'sɔɔn -cɛ' 'de Israɛ-kɔɔn "klu, -wɛɛ ɔɔ -tu" ɔɔɔɔ 'sɔn -wɛɛ ɔɔ 'je -cɛ' -tɔ 'bɔ. ɔ 'na : 'Ma de 'di-wi", dɛɛ -tɔ aɔa' 'sɔ a -cɛ' ɛ- ? Aɔ nɔɛ de 'di-wi" 'a 'sɔ -o.

27 'Kaa -jɔ -ɔɔ -bla ɔɔ' de'di -nɔ -fuɛn Moisu nya, ɔ 'na : -ɔ po -ɔn 'bomu -wɛɛ -ma -je -aa 'pee ɛ- ?

28 -Aee' -ɔn -nɔɛi" -ɔn -je 'ɔn 'dba, ka -ɔn -dba Esipɔi -kwie"- ɛɛ ?

29 ɔ 'tmɔa wlu -nɛ 'sɔ Moisu 'kpa 'kwla, ɔ muɛ 'e Madian-wi" 'a 'blɔa- 'di, 'demɔ ɔ 'wɔɔɔ- "nynuu- 'sɔɔn.

30 ɔ nɔɛ 'e -sɔn 'a kwla -nyiiɛ. -Ta ɔ mua 'e Sinai cru -kwɔlɔ" 'de -pɔɔn" blɔa "kpei ɛ, 'bomɔ Kea 'a "soai due' nɔ 'e -gbauo -ɛɛ wan 'di.

31 Moisu 'jea ɛɛ' dɛ tu 'sɔ ɛ, ɛ "maa ɔ tai', 'sɔ ɔɔ 'kpa 'bo ɛ -pɔn" -wɛɛ ɔ 'je ɛ ja -gbɔn, 'sɔ ɔ 'wɔn Kea 'a wlu -ɛ -na :

32 'In nɔɛ -ɔn "bo -wi" 'a Kea -o, Ablaam ke Isaaki ke Sakɔɔɔ 'a Kea -o. 'Sɔ Moisu 'a dɔ a crɛ', ɔ se -ɔn kpa "jua- "jɛi -wɛɛ -gbɔn 'o 'bɛɛ-.

33 'Sɔ Tɔ"bo wlu ɔ -pee ɛ 'na : -In -sa -ma "kwɔlɔ- bɔ', dɛ-nɔɛ' 'blɔa- -ɔn -nyna "kpei ɛɛ' 'blɔa- tu

-kwɛ- i 'pepe.

³⁴ 'Kle 'ma 'cɛ-wi" a 'jea 'de Esipɔ-blva "kpei ε, 'ɪn 'jeeɛ', 'ɪn 'wɔn ɔpɔ 'a -fɪn" wlu 'mɛ, -wɛɛ 'ɪn "sii 'de 'ɪn 'je ɔpɔ seie-. -In ji la -wɛɛ 'ɪn 'je -ɔn dbo 'de Esipɔ.

³⁵ Moisi ɔ -flɛɛn 'de ε, -wɛɛ ɔ 'na -ɔ -te' 'o -ɔn 'de -ɪn -je -aa 'ble i ke -aa 'pee 'jei nɪ ε- ? Ɔmɔ Kea dbo -wɛɛ -ɔ -je ɔɔa' -jeɔpɔi ke ɔɔa' -seiei nɪ-. Kea 'a "soai -ɔ -wlu Moisi -pee 'de nɛ-gbauo 'di ε, ɔmɔ -je ɔ sun o pɔ.

³⁶ Moisi -nɔ mɔ -sa Israɛ-kɔn kɔnkwla' 'de Esipɔ, -wɛɛ -ɔ nɔ jrii' ke dɪ -tuu"-tuu 'de εɛ' 'blva-tu 'di, ɔ nɔ jri' 'bo 'tɔniɛ -saan wɔn, ε ke 'de -pɪɔn" blva "kpei ke 'de -sɪn 'a kwla -nyiiɛ 'di ke-.

³⁷ Moisi due' -nɔ -wlu' 'de Israɛ-kɔn -pee -wɛɛ -ɔ -na : Kea a mɛ nɔa' εɛ' wlu 'kwajaai due' 'je 'wɔ ka 'ɪn nɪa ɔ 'je kan nɪ 'de ε 'jeɔ dbo.

³⁸ Moisi -nɔ mɔ -nɪ 'o Israɛ-kɔn -pɔn" 'de -pɪɔn" blva "kpei, ɔ ke -a "bo -wi" a na -wɛɛ Kea 'a "soai a jɔɔ wlu 'kwa 'de Sinaicɔ "kpei, ɔmɔ -ɔɔ -wɔn Kea 'a 'kmɔnɪ wlu -wɛɛ -ɔɔ -tmɪ ɪ 'de -a -pee.

³⁹ -A "bo -wi" se ɔɔ' wɔn 'je -tɪ 'wɔɔn-, ɔ -fuun ɔ nya -wɛɛ ɔ 'biie- ɔɔa' pee 'de Esipɔ-blva "kpei de, -wɛɛ ɔ wlu 'de Aarɔn -pee ɔ 'na :

⁴⁰ -In ma -aa -ku'- jri' -a -ji "jriɛ- 'jee-, -wɛɛ nɔɔ 'ji 'ble 'bo -a "juɔi, dɛ-nɔɛ' Moisi -ɔ -sa -aɔn 'de Esipɔ-blva "kpei -ta, dɛ ɔ -snɛɛa 'ɔn, -a se ε juo-.

⁴¹ 'Sɔ 'de εɛ' 'wɪ tu 'di ε, ɔ nɔɛ bli' -kea'- ɔɔa -sa' 'sraa- -pee, 'de ɔɔa nɔ 'mɔa- 'bo ɔɔa' -cɛ" 'kpa 'a sun 'a nɔɔɪ "juɔi.

42 'Su Kea -sa ɔɔɔɔ "jriɛ- -pɔn", -wɛɛ ɛ "tai- ɔɔɔɔ 'i, 'de ɔɔ -te dɪ -nɪa 'e jaɔn 'di 'a "juɔi -gbɛɛa' -pɔn". Ka ɛ 'crɪa 'de Kea 'a wlu 'kwajaaɔn 'a 'sbɛ 'di ɛ, ɛ 'na :

Israɛ-kɔɔn, ɛ 'mɔ aɔ -saa nmi 'sraa- 'ɔn aɔ "nyɪ 'de -sɪn 'a kwla -nyiiɛ 'di 'de -pɪɔn" blɔa "kpeii ?

43 ɛ se kɔɔn -ɛɛ 'nyɪ nɪa Molokɪ, ɛmɛ -ɛɛ -tan 'tanfɔ aɔ se "jɛi pɔ -wɛɛ aɔa sea blee, ɛ ke 'cɔ-sɪn 'a -kɔɔn Refan aɔ se ma aɔa sea -kɪ' a 'daa, -wɛɛ aɔa sea "juɔi -gbɛɛ' ? ɛmɛ -tɪ 'ma mu aɔ kɔɔnkwla' kpaɔ 'de Babilɔnɪ-kwɔ 'de.

44 -A "bo -wi" 'bleɛ -tan 'tanfɔ -ɛɛ -poo kɛ' -gbau 'jrui 'bo -pɪɔn" blɔa "kpei, 'de ɛ -nɪ Kea -gbu klaa" 'a -sii, ɛɛ nɔɔɛ ka Kea "sia 'nyɪ 'de Moisi -pee ɛ. ɛ wlu' 'de Moisi -pee ka 'de-, ɛ 'na : Ka -jɛ -ɪn -jeea "jriɛ- nɪa, 'kamɔ -ɪn -jɛ ɛ nɔ.

45 ɛɛ' -tan 'tanfɔ tu jiiɛ -a "bo -wi" 'kwai mamaɔ 'sɔ ɛ je Sosue jɛɛ-. ɔmɔ -paa ɛ 'de nyɔ jrɔ' Kea nɔa i 'de ɔɔɔɔ "juɔi 'a 'blɔa- 'di, -wɛɛ ɛ -te i 'demu mamaɔ 'sɔ ɛ jɛɛ Dafidɪ 'a nɔ".

46 Dafidɪ nmɔɔɛ 'e Kea "jri 'dei, ɔ -tee' ɛ i 'de ɔ 'je Sakɔɔɔ 'a Kea 'a -gbu" pɔ.

47 'Kaa ɔɔ' "ju Salomɔ mɔ -po' ɛɛ' -gbu".

48 'De -mɛ 'kamɔ Kea -nɪa 'e jaɔn 'di ɛɛ' "ti 'de nyɔ 'ɔ poo-gbu 'di, ka ɛ 'tmɔɔa 'de Kea 'a wlu 'kwajaaɪ 'a 'sbɛ 'di ɛ :

49 Tɔ"bo 'na : Jaɔn mɛ -nɪ 'ma 'beɔkpa-tɛ, -wɛɛ 'blɔa- nɪ 'ma bɪ "kpei -te -dɛ. -Mɛ -gbu" -jɛwɛ- aɔ 'je pɔ -wɛɛ aɔ 'je 'ɔn "nyɪ ɛ- ? 'De -tawɛ- aomɔ 'je 'ɔn "nyɪ -wɛɛ 'ɪn 'je "jru 'wlaa a- ?

50 'Ma sun me -se' di -nia 'mua- -wee' "klein nuu ?

51 'Oo, ao "jrukuun 'a ti, -oo pee kmuai" -wee -oo doin" "suan 'de Kea 'a -Suu 'a wlu 'a 'won -ti 'un e, aoa -fon' Kea 'a -Suu o jeejee. De ao "bo -wi" nia 'un 'de e, eme aopu ni 'un -ke.

52 Kea 'a wlu 'kwajaai -jowe- ao "bo -wi" se 'kle -tu" e- ? Nyu -uu -tmua "ju -o -sreai" 'a ji -ti e, uu 'dba uupu 'me, oo' "ju tu mo aopu- to 'e -wee -oo 'dbaun ao 'kpa.

53 Aopu- Kea' jaa ee' "su ke' 'kwa e "nyia, -wee -o sea -mee' ke' tu won 'je e, aopu-.

Uv thaa Etiein "soi i

54 Uu 'woan wlu -ne 'su uu 'kpa 'cen, uua diie 'nyuu 'i 'de Etiein -pee.

55 'kaa Etiein -mo e Kea 'a -Suu "jio 'un 'e, -wee oo -gbun 'e jaun -kwlu jojo, 'su o 'jee Kea 'a tu"bode i, -wee Sesi nyna i 'de Kea 'a dianfo o.

56 'Su o 'na : Ao -gbun 'no, jaun 'ma 'jea i e, u kaien won, -wee nyio 'o "Ju nyna i 'de Kea 'a dianfo o.

57 'Su uu -saa "wo -cruen", uu "suen -cu doun" -wee uu -wee' "klein bluu o "kpei -tadue.

58 'De uu 'klu i, uu -so 'o -kwlu, -wee uua tbooo "soi i. Nyu -jea ee' -ta -tee' uua' 'unpaadu i 'bo -kooai" -saan" due' -oo 'nyuu nia Soo -pun".

59 -Ta uua thaa Etiein "soi i e, -me oo bae', o 'na : Tu"bo Sesi, -un -kpuun 'ma -suu sun 'soon.

60 'Su o poe 'koi- -klu' -wee o "wo kpleiin, o 'na : Tu"bo, de uu nua -ta -un -bo e -sroe' 'bo uupu "jru. O 'tmua wlu -ni 'su e, o 'mee.

8

Soo -tue" Kea -gbu 'kle

1 Sɔɔ pɔɛ Etiein 'a 'dbaun -ti' o. 'De ɛɛ' 'wɪ tu 'di mɔ 'kle klaa' -jia' Kea -gbu "kpei 'bo Selisalem -tee -wɛɛ nyɔ -jea Sesi 'a -ti' tɔ' 'ɔn -wee' -gba' ja 'de ɔɔ mu Suideblɔa o, Samadiblɔa "kpei. Sesi 'a dbaun 'a 'sɔ sie 'o Selisalem.

2 Kea 'a -jei" naaun mɔ -ji' -wɛɛ -ɔɔ -nmae Etiein i, -ɔɔ pa ɔɔ' 'kwɛ- 'de -ɔɔ -fɪn" ɔ kplein.

3 Sɔɔ -mɔ ɛ, ɔɔ -sa' Kea -gbu i, 'sɔ ɔɔ jea 'ɔn -sii'. ɔɔ pa -ghi" 'dii -wɛɛ ɔɔ kpɔn 'nynɔkpae' ke "nynunmai 'de ɔɔ pɔ ɔɔpɔ -kaso 'di.

Filipɔ 'tmɔɛ Sesi 'a -pɔia" -ti 'bo Samadi

4 Nyɔ -ɔɔ -gbaa dɪ 'mii ɛ, ɔɔa muɛ -ta "o -ta -wɛɛ ɔɔa 'tmɔ -pɔia" -ti.

5 Filipɔ muɛ 'e Samadi blɔa 'a -kwɔɔ due' 'di, -wɛɛ ɔ 'tmɔ Klisi 'a -ti' 'bomu.

6 Nyɔ -tuu"-tuu -kuan" 'jrui ɛ, ɔɔa pɔɛ dɛ Filipɔ a 'tmɔa doin" o -snii', -wɛɛ ɔɔa 'jee jrui' ɔɔ nɔa 'jriɛ- -ke.

7 Dɛ-nɔɛ' -siisaɪn -wɔɔ 'e 'wɛnɔɔ -tuu"-tuu 'ɔn 'de "wɔɔa' 'ɔn, -wɛɛ klɔɔɔn -tuu"-tuu ke 'toɔn a 'pɔ.

8 'Sɔ 'mɔa-cruɛn" klaa" 'kpaɔ 'bo ɛɛ' -kwɔɔ tu 'di.

Jrui' poi Simɔ 'ɔ -ti'

9 'De "ju due' -nɪ 'bo ɛɛ' -kwɔɔ -tu 'di see, ɔɔa 'dɔɔ Simɔ, ɔɔ 'daa ɔɔ' -cɛ" dɛwɔnɪ i. 'De ɔɔ' jrui' ɔɔ nɔa 'a -ti' 'ɔn ɛ, ɔɔ "maa nyɔ -nɪa 'o Samadi -wee' tai'.

10 Mɪ" ke klae" -wee' a pɔɛ ɔɔ' wɔɔ doin" o -snii' see -wɛɛ ɔɔa wɔɔ ka : "Ju -nɔ -mɔ 'bleɛ Kea 'a "ikmaa' nyɔ a 'daa "ikmaa' klaa" a.

11 ɔɔ -wee' a pɔ ɔɔ' wɔɔ doin" o -snii', dɛ-nɔɛ' ɔ -kwɔɔ ɔɔa' tai' "maa' 'mɛ 'de ɔɔ' jrui' 'ɔn.

12 'Kaa ʊʊ 'wɔan Filipu 'a wlu ɔɔ 'tmɔa Kea 'a tu"bodɛ ke -pɔia" -tɪ -nɪa 'de Sesi Klisi 'a 'nyɪ 'ɔn 'a -tɪ 'sɔ ɛ, ʊʊ 'je ɔɔ' wlu tɔ' 'ɔn 'ɛ, -wɛɛ 'nyɪɔkpae' ke nmai -wee' a poo "ni "jru.

13 Simɔ mɔ 'ɔ -cɛ" 'jeɛ Sesi 'a -tɪ' tɔ' 'ɔn -ke. ɔ -kɔa' "ni "jru pɔɔa' 'sɔ ɔɔ' tɛɛn Filipu o, dɛ-nɔɛ' nyɔ 'pɔʊ jrii' ke dɪ klae" -ɪa nɔʊa ɪ "mɔɔ- tai'.

14 Ka Kea 'a wlu pa 'e Samadibɔa "kpei ɛ, ɪmɪ Sesi 'a dboun -nɪa Selisalem 'wɔn, 'sɔ ʊʊ dbɔ 'e Pɛi ke San 'mɛ.

15 -Wi" -mɔ nyɪa 'e Samadi ɛ, ʊʊ baɛɛ nyɔ -ʊʊ -jea Sesi 'a -tɪ' tɔ' 'ɔn 'a baɛa', -wɛɛ ʊʊ 'e Kea 'a -Suu 'je,

16 dɛ-nɔɛ' -mɛ Kea 'a -Suu se 'e ʊʊpɔ 'a due' koun -gbai' 'ɔn "ti ke. ʊʊ pɔɔɛ "ni "jru 'de Sesi 'a 'sɔ 'a 'nyɪ 'ɔn.

17 'Sɔ Pɛi ke San -tɛɛ ʊʊpɔ kwa "jru, -wɛɛ ʊʊ 'je Kea 'a -Suu.

18 Simɔ 'jea Sesi 'a dboun -tea nyɔ kwa "jru -wɛɛ Kea 'a -Suu jia 'de ʊʊpɔ 'ɔn 'sɔ ɛ, ɔ "nyɪɛ ʊʊpɔ 'wɛi,

19 'De ɔ 'na : Ao "nyɪ 'ɔn 'ikmaa' -nɛ -ke, -wɛɛ nyɔ "o nyɔ 'ɪn -te' kwa "jru ɔ 'e Kea 'a -Suu 'je.

20 'Kaa Pɛi wlu ɔ -pee ɔ 'na : -In -ke -ma 'wɛi cɛn 'e -klu' -tie", dɛ-nɔɛ' -ma naa tɔ' i -mɔ -na nyɔ 'bee' ɔ 'je 'wɛi ja- -wɛɛ ɔ 'je Kea 'a -paan' -tɪn' !

21 Dɛ -ɛɛ nɔʊa -ta -ma dɛ "o dɛ jrɛ' se ɛ 'di nɪ-, dɛ-nɔɛ' -ma pɛɛ se "isrɛ 'bo Kea "juɔi.

22 Tɔ' saɔn -ma naa i -nɛ -ɪn -bɔ ɛ o. 'De -ɪn -je Tu"bo -bae -wɛɛ ɛ 'je -ɔn ɛɛ' tɔ' tu 'ɔn -sa, -bo ɛ 'bɛɛ- ɛ 'je nɔʊɛ 'de, Kea 'je -ma dɛsaɔn -kɔ'.

23 Dɛ 'ma 'jea i 'de -ɔn 'ɔn ɛ, mɛ -nɪ -ɪn 'di nyɪɛ wɔn -wɛɛ dɛsaɔn 'ble -ɔn kɔʊn 'ɔn ke.

24 'Sɔ Simɔ 'na : Aoa' -cɛ" 'kpa bae 'ma Kea, -wɛɛ dɪ ao "sia 'nyɪ ɪa' dɪ tu je 'ɔn 'jrii nɔɔɛ-.

25 Pɛi ke San -kɔa' -pɔ blaa' 'de nyɔ -pee 'sɔ ɔɔ muɛ Selisalem de. Ka ɔɔa mua, 'kamɔ ɔɔa 'tmɔ -pɔia" -tɪ 'de Samadikɔɔn 'a -kwɛ 'dii.

Filipɔ ke "jrujei klaa" Etiopien i ke

26 Tɔ"bo 'a "soai due' wluɛ 'de Filipɔ -pee, ɛ 'na : -In -sɔn 'ɔn -ɪn mu 'e 'jɔɔ 'a kɔaanfɔ ɔ, 'de -jɛblɔ -ɛ -wɔa Selisalem -wɛɛ -ɛ mua Gasa 'i, 'de -pɪɔn" blɔa "kpei.

27 Filipɔ sɔan 'ɔn 'sɔ ɔ 'kpa 'ɔ 'ɛ. ɔɔ -gbɔan 'e mu 'sɔ "ju due' mɔ -nɪ 'bo ɔɔ' "kpeinaade 'di -ɔɔ -si'. ɔɔ' "ju tu 'wɔɛ Etiopi, ɔ nɛ "jrujei klaa" -ɔ. ɔɔ' nyɔɔ tu wa 'ɔn 'ɛ, -wɛɛ ɔɔ -te' Kandasɪ -ɔ -nɪa 'beɔnyɔkpaɔ' 'de Etiopiblɔa "kpei 'a "wliɛ- -wee' "jru ɔ. ɔmɔ -ɔ ji Kea "juɔi -gbɛɛa' 'de Selisalem,

28 -Wɛɛ -ɔɔ mu 'de ɔ "bli de, 'sɔ ɔ -teɛ i 'de ɔɔ' "kpeinaade 'di -wɛɛ ɔɔ -sɔɔ' 'e Kea 'a wlu 'kwajaai Esai 'a 'sɛɛ 'dii.

29 'Sɔ Kea 'a -Suu wlu' 'de Filipɔ -pee, ɛ 'na : -In mu, -ɪn -kpaɔ' 'bo ɔɔ' "kpeinaade -pɔn".

30 Filipɔ 'kpa plea' 'sɔ, ɔɔ 'wɔn Etiopi i -nɔ 'ɔ wlu, -mɛ ɔɔ nɛɛ 'e Kea 'a wlu 'kwajaai Esai 'a 'sɛɛ 'dii, 'sɔ Filipɔ wlu ɔ -pee ɔ 'na : Dɛ -ma -sɔaɔ' 'ee, -ma -wɔn ɛ 'mii 'mɛɛ ?

31 'Sɔ ɔ 'na -bo nyɔ se 'ɔn -je ɔ pɔ 'ee, ka 'ɪn 'je ɛɛ' 'mii 'wɔnsɔn nɔ ɛ- ? -Wɛɛ ɔ 'da Filipɔ ɔ -te' i 'bo 'ɔn -pɔn". 'Sɔ Filipɔ 'jaa -wɛɛ ɔ -te i 'bo ɔ -pɔn".

32 Kea 'a wlu ɔ nɪa -sɔaɔ', ɛ ka :
 Uɔ kpɔ' ka nyɔ ɔ kpa 'sɔaɔ -sa 'blaanyɔ -wɛɛ ɔ 'je ɛ 'dba, 'de ka 'blaaju sea wlu 'ble 'bo nyɔ

-ɔɔa cɛn ε "mɔ- kui "juɔi nɔa ɔ nɔ kan', ɔ se wɔn 'bai- mɔ "pɔ.

33 'De ɔɔ' -cɛ" 'ε ja jaa' 'ɔn, 'pee 'wɔ 'bo ɔ "jru 'mε. -ɔ -je ɔɔ' "ji 'a 'nynɔ "si 'bode ε- ? Dε-nɔε' ɔɔ' -nε 'kmɔnɔa' "tii -wε- 'de 'blɔa- "kpei.

34 'Sɔ "jrujei -nɔ -teeε' Filipɔ i, ɔ 'na : 'Ma bae -ɔn -ε, nyo -ɔɔ -tɔ' Kea 'a wɔ 'kwajaai a 'tmɔ kan' -ta a- ? ε ɔɔ' -cɛ" 'kpa -ae, -ɔn" ɔɔ 'da nyo jɔɔ' ?

35 'Sɔ Filipɔ "duε wɔ 'ɔn, -wεε ɔ tba 'o wɔ -ε -cɔɔa' -nε "kpei, 'de ɔ -te Sesi 'a -pɔia" -tɔ 'tmɔa' -pɔn" 'de "ju -nɔ -pee.

36 -Ta ɔɔ nɔa naa' 'sɔ ε, ɔɔ jεε "ni -gɔɔ, 'sɔ "jru jei -nɔ 'na : "Ni ka, dε -nɔ 'e la -wεε 'ɔn se "ni "jru pɔɔ i ε- ?

37 'Sɔ Filipɔ 'na : -Bo -ɔn -je Sesi 'a -tɔ' tɔ' 'ɔn 'de -ma pεε -wee' "klein 'ɔn ε, -ɔn -bεε' -ɔn -je "ni "jru pɔɔε-. 'Sɔ "ju -nɔ 'na : Ka Sesi Klisi nɔa Kea 'a "Ju ε, 'ɔn 'je ε tɔ' 'ɔn 'ε.

38 'Sɔ ɔ nynaade ɔɔ -tea 'di i, -wεε Filipɔ ke "jrujei "sii- 'bo "nɔɔ- ka ɔɔ nɔa 'sɔɔn ε, 'de Filipɔ pɔɔ "ni "jru.

39 ɔɔ 'wɔa 'o "nɔɔ- 'sɔ, Tɔ"bo 'a -Suu "fla Filipɔ 'mε. 'Sɔ "jrujei se ɔ "jriε- 'jee 'bode, 'kaa ɔmɔ -tue" ɔɔ' -je "jriε- ɔɔ jea mu 'de 'mɔa- 'ɔn.

40 'De Filipɔ -mɔ -taan' 'e Asɔtɔ 'bo ɔ 'wɔ, -wεε ɔ mu mamav 'sɔ ɔ nyni Sesare. ɔ cεεn -kwεε -wee' "klein 'dii ɔɔ 'tmɔε Sesi 'a -pɔia" -tɔ.

9

Sɔɔ 'a 'de Kea o "biiesɔn-

1 'De εε' nɔ" tu 'di -mε Sɔɔ nɛ 'cεn 'mla "i 'de Tɔ"bo 'a klai" nynuu 'a -kwɔɔ kɔɔan' ke ɔɔa 'dbaa -tu' 'ɔn. ɔ muε 'e 'sraa -sai klaa" o,

2 -wεε ɔ -tee' ɔ 'sbɔ i 'de ɔ 'je 'e Suifɔ-wi" 'a "jrui 'kɔɔn-gbi -ɔ -nɔa 'e Damasi 'dii mu -wεε -bo -ɔɔa Tɔ"bo 'a -jei" naa nyɔ nɔ 'e mu, 'de ɔ 'je 'nynɔkpaε' ke nmai kɔɔn, ɔ 'je ɔɔɔɔ san 'de ɔ 'je ɔɔɔɔ Selisalem ja-.

3 -Ta ɔɔ "kɔɔan Damasi i, 'sɔ -nɔain -sɔn' klaa" -wɔɔa 'e jaɔn 'di cɔε "jrui 'bo -jei", ɔ 'dewei -wee' nɛ "puu'-.

4 'Sɔ ɔ -ka i 'bo 'bɔɔɔ, -wεε ɔ 'wɔn wɔɔ due' -ε -wɔɔ 'de ɔ -pee -ε -na : Sɔɔ ! Sɔɔ ! Dεε-tɔ -ma -fɔn' 'ɔn tɔ o ε- ?

5 'Sɔ ɔ 'na : -Mɔ nyɔ -o ε-, Tɔ"bo ? -Wεε wɔɔ -nε 'na : ε 'mɔ Sesi -ma -fɔan' tɔ o -o.

6 'Kaa -ɔn -sɔn 'ɔn -ɔn mu 'o -kwɔɔ, -wεε dε -ɔn -jea nɔ ɔɔ 'je ε -ɔn tɔɔ-.

7 Nyɔ -ɔɔa kpa Sɔɔ ε, -cni'ma kɔɔ ɔɔɔɔ 'mε, dε ɔɔ 'jea 'tmɔ, ε se nɔ-. Uɔ 'wɔn wɔɔ -nε 'mε -ke, 'kaa ɔɔ se nyɔ "jrɔε- 'jee-.

8 Sɔɔ sɔan 'ɔn 'bo 'bɔɔɔ, ɔɔ -pɔn "jrɔ 'baia 'a -kɔ i, 'kaa ɔɔ 'je dε jrε' i. Uɔ kɔɔn ɔ -cɔi" -wεε ɔɔ kɔɔ Damasi.

9 'De 'wɔ taan 'di ε, ɔ se i 'je, ɔ se diide wɔn -tɔn', ɔ se "ni 'na.

10 'De 'bo Damasi -mɔ ε, klai" ju due' -nɔ 'o -ɔɔ 'nynɔ nɔ Ananiasi, ɔmɔ Tɔ"bo jεε 'de jajri 'ɔn, -wεε ε wɔɔ 'de ɔ -pee ε 'na : Ananiasi ! 'Sɔ ɔ 'wɔɔn ɔ 'na : Tɔ"bo ! 'In ka.

11 'De Tɔ"bo 'na : -In -sɔn 'ɔn, -ɔn mu 'e -jebɔ nyɔ a 'daa- "isrε -jei" -wεε -ɔn -je 'e Suida o -gbu" pa 'de -ɔn -je "ju -ɔɔ 'nynɔ nɔa Sɔɔ i -pɔn, ɔ 'wɔɔε Tasi.

12 ɔ nɛ Kea baea', 'sɔ ɔ 'jeeɛ "ju due' -ɔɔ 'nyɔnɔ nɔ Ananiastɔ 'jriɛ-, -wɛɛ -ɔ pɔ o 'de -ɔ -te ɔ kwa "jru, -wɛɛ ɔ 'je i 'je ke'wɛ.

13 'Sɔ Ananiastɔ 'na : Tɔ"bo nyɔ -tuu"-tuu -kwɛ "ju -nɔ 'ɔ -tɪ' 'tmɔa' 'mɛ, ɔ 'na ɔɔ -tuɛ" -ma nyɔ -ɪn -teea kpɔi" 'bo Selisalem 'kle.

14 -Wɛɛ 'sraa -saɔn 'a klæɛ" -wi" "nyɔ ɔ 'sbɛ 'de ɔ ji 'nɔ, -wɛɛ ɔ 'je nyɔ "klein -ɔɔa -sia" -ma 'nyɔnɔ kpɔn 'de ɔ 'je ɔɔɔ san.

15 'Kaa Tɔ"bo wɛɛ 'e Ananiastɔ -pee, ɛ 'na : -ɪn mu 'sɔ, dɛ-nɔɛ' "ju -nɔa 'mɔa- 'ɪn -tee ɔ kpɔi", -wɛɛ 'ɪn 'je ɔ dɔ 'ɔn nɔɔ- 'de ɔ 'je 'ma 'nyɔnɔ 'e 'blɔa- jru' o, 'beɔ-wi" "juɔi o, Israɛ-blɔa "kpei kpa.

16 Ka ɔɔ mua 'kle 'jea' 'de 'ma 'nyɔnɔ 'a -tɪ' 'ɔn 'ma -cɛ" 'kpa a muɛ 'tmɔa' 'de ɔ -pee.

17 Ananiastɔ "sia "kpæɛ' 'sɔ ɔ 'kpa 'o 'ɛ. ɔ nyɔnɔ 'de -gbu" 'di 'sɔ, ɔ -teɛ Sɔɔ kwa "jru 'de ɔ 'na : Sɔɔ, 'ma de'di, Tɔ"bo Sesi -ɔ -ke -ɪn -jeea' -ta -ma jiia 'bo -jei" ɛ, ɔɔɔ dɔ 'ɔn -wɛɛ -ma "jri 'e 'bai- 'de Kea 'a -Suu 'je 'e -ɪn 'ɔn "ji.

18 'Bo ɛ "sri dɪ jru' ka -smii' flɪ nɔa, -ɪ -nɔa kan', ɪ je 'e ɔ "jri 'wɛ. 'Sɔ ɔɔ' "jri -gbai', ɔ sɔn 'ɔn 'ɛ, -wɛɛ ɔ pɔɔɛ "ni "jru.

19 ɔ -koa' dɛ dia' 'sɔ ɔɔ 'bleɛ jɛ 'de ɔ 'ɔn de. Sɔɔ ke klai" nyɔnɔ nɔɛ 'o Damastɔ 'wɪ pla-

Sɔɔ 'tmɔɛ Sesi 'a -tɪ' 'bo Damastɔ

20 'Bo ɛ "sri ka Sesi nɔa Kea 'a "Ju ɛ, ɔ je ɛɛ' 'tmɔa' -pɔn" -te 'de Suifɔ-wi" 'a "jruɪ 'kɪn-gbi 'dii.

21 Nyɔ "klein -ɔɔa -wɔan ɔɔ' wɛɛ ɛ, tai' "maa ɔɔ 'mɛ, ɔɔ 'na : ɛ se "ju -ɔɔ -tua" nyɔ -ɔɔa -sia" Sesi 'a 'nyɔnɔ 'kle 'de Selisalem, ɔ ko -taa ? 'De ɔ se -ta ji -wɛɛ ɔ 'je Kletien-wi" kpɔn 'de ɔ 'je ɔɔɔ sɔn

"wɔɔɔn saan 'de ɔ 'je ɔɔɔɔ 'sraa -saun klae" "juɔɔi kpaɔ ?

22 'Kaa Sɔɔ "duɛ 'kɔɔ 'ɔn, -wɛɛ ɔɔ 'tmɔ Kea 'a -tɔ' ɔɔ mu nya. 'Sɔ Suifɔ-wi" -tia" 'o Damasi -wee' 'kpa "kɔun kɔun-. Ka Sesi nɔa Klisi ε, umɔ ɔɔ 'tmɔ ɔɔ kpa nya.

23 'Wɔ jɔɔ' -sia' 'o 'sɔ ε, Suifɔ-wi" pɔɔɛ ɔɔ' 'dba -tɔ.

24 'Kaa nyɔ jɔɔ' -saa Sɔɔ fɛn'. Nyɔ -pɔɔa -tɔ' -nɔ, ɔɔa fuɛ -kwɔɔ 'ɔ kpaɛ" i 'de "mau'wɔ o, 'jɔɔ-gbaɔwɔ 'di -wɛɛ ɔɔ 'je ɔ 'dba.

25 'Sɔ klai" nynuu "duo- Sɔɔ 'ɔn 'ε "mau", ɔɔ -te' ɔ 'e too" 'di -wɛɛ ɔɔ jɔɔ blo" 'jɔɔ, 'de ɔɔ "sii ɔ i.

Sɔɔ muɛ Selisalem

26 -Ta ɔ nynia Selisalem ε, ɔ -tɔɔn' Sesi 'a klai" nynuu 'a -pɔn" 'kpa -kɔ i, 'kaa faun a nɔ ɔɔ -wee' "klein 'mɛ, dɛ-nɔɛ' ka ɔ 'jea Sesi 'a klai" ju 'kpa, ɔɔ se ε tɔ' 'ɔn 'je.

27 'Sɔ Banabasi "duo- Sɔɔ 'ɔn 'ε, -wɛɛ ɔ ke ɔ kɔɔ 'e Sesi 'a dbɔun o, -wɛɛ ka Sɔɔ ke Tɔ"bo 'jea 'bo -jei", 'de ka ɔ 'tmɔa Kea 'a -tɔ' 'de Sesi 'a 'nɔn 'ɔn ka -kɔn' ka 'de Damasi ε, ɔ pɔ ɔɔɔɔ ɔa' "kuan.

28 Dɛ -tba' 'o εɛ" nɔ" tu 'di ε, Sɔɔ nɔɛ 'bo ɔɔ -pɔn", -wɛɛ ɔ ke ɔɔa nɔ -mu' -ji' 'bo Selisalem. ɔɔ wa' i -wɛɛ ɔɔ 'tmɔ Kea 'a -tɔ' 'de Tɔ"bo 'a 'nɔn 'ɔn.

29 ɔɔ wlu' -ke 'de Suifɔ-wi" -a -pɔa' Klekɔwlu -pee 'de ɔ ke ɔɔɔɔ a -too' ba o, 'kaa -wi" -mɔ a -pɔn ɔɔ' 'dba -kɔ i.

30 ɔɔ' de'di -wi" 'wɔɔn 'sɔ ε, ɔɔ kɔɔ Sesare, -wɛɛ ɔ 'wɔɔ 'e -mɔ 'de ɔ mu Tasi.

31 'De εɛ' nɔ" tu 'di ε, Kea -gbu -tee' 'fɛɔn 'de Suide o, Galile o, Samadibɔɔ "kpei. Nyɔ -wee' 'bleɛ 'kɔɔ -wɛɛ Tɔ"bo 'a wɔn 'jea' ke ɔɔ' pleea' nɔ

'de ɔɔɔɔ 'ɔn. Kea 'a -Suu a nɔɔ 'de nyɔ -jea Sesi 'a -tɔ' tɔ' 'ɔn a 'kpa "kpei.

Ene 'pɔɔ

³² -Ta Piɛi a -teea' nyɔ -ɔɔ -jea Sesi 'a -tɔ' tɔ' 'ɔn "i -kwɛ 'dii ε, ɔ mu Lida, Kea 'a -jei" naaɔn -nɔ -ke ε.

³³ ɔ jεε "ju due' 'bo -kwɔɔ -nε 'di, ɔɔ' 'nyɔn -nɔ Ene, -ɔ nɔ 'o 'wε blɔɔ -sɔn -mε" na, dε-nɔɔ' ɔɔ' 'dae- 'mεε.

³⁴ 'Sɔ Piɛi wlu ɔ -pee ɔ 'na : Ene, Sesi Klisti 'bɔɔ -ma 'wε- 'mε, -ɔn -sɔn 'ɔn -ɔn -je -ma "kpei 'pɛndε nmaε-. 'Bo ε "sri ɔ sɔn 'ɔn.

³⁵ Nyɔ "klein -nɔ 'o Lida ke, nyɔ -nɔ 'e Sarɔn 'jeea dɔ -nɔɔa 'mɔa- "jriε- 'sɔ ε, ɔɔ -wee' "biie 'e Kea o.

Dɔkasi sɔn "kunyɔ'

³⁶ 'De klai" nynyuu "klu 'bo Sope ε, 'nynɔkpao' due' -nɔ 'o, -ɔa 'nyɔn -nɔ Tabita. 'De Klekɔwlu 'di ɔa' 'nyɔn -nɔ Dɔkasi, ε 'de mε -nɔ "wɛ mεɔn-. Ua nɔɔ dɔ 'dɔe -tuu"-tuu, -wee ɔa -te' weenyɔ kwa wɔi.

³⁷ Umɔ 'wε- kpɔn 'de εε' nɔ" tu 'di -wee -ɔ -mε. Uɔ -kɔa' ɔa' "ku jrea' 'sɔ ε, ɔɔ kpɔ 'e "jei-gbu 'a wɔn due' 'di, -wee ɔɔ 'pɛɛn ɔ i.

³⁸ 'Sɔ klai" nynyuu -nɔ 'o Sope 'wɔn Piɛi 'a 'nyɔn 'bo Lida, -wee ɔɔ dɔ nyɔ 'sɔɔn "i, 'de ɔɔ 'je ɔ i bae- -wee ɔ 'e -too" ɔ 'e ji, dε-nɔɔ' Lida ke Sope se ba o tɛɛn-.

³⁹ Piɛi sɔan 'ɔn 'sɔ ɔ ke nyɔ -nɔ 'kpa 'o 'ε. -Ta ɔɔ nynia 'bo Sope 'sɔ ε, ɔɔ kpa Piɛi 'de "jei-gbu 'a wɔn 'di. -Tɔɔn" nynyɔkpae' -wee' "klein -gbaε' ɔ 'dei, 'de ɔɔa -fɔn", -wee -ta Dɔkasi ke ɔɔ -teea i 'de ε, "bai ke dɔ "klein ɔ nɔa ɔɔa tɔ ɔ Piɛi 'i.

40 'Sɔ Pɛi pɔe nyɔ -wee' "klein "kpae', -wee ɔ pɔ 'kɔi- -klu' ɔ bae Kea, -wee ɔ "biie- 'de va' "ku o 'de ɔ 'na : Tabita, a sɔn 'ɔn. 'Sɔ v 'baie "jri. U 'jea Pɛi 'sɔ v sɔn 'ɔn 'e, -wee v -te i.

41 ɔ kpa sɔn, ɔ kpu "jei, 'de v nyna i. -Wee ɔ 'da Sesi 'a -ti' tɔ' 'ɔn 'jeun ke -tion" nynɔkpae' 'de ɔ to va' 'kmɔ de ji -ne vɔvɔ "i.

42 Nyɔ "klein -nɔ 'o Sope -wee' 'wɔn eɛ' dɛ tu 'mɛ, 'sɔ nyɔ -tuu"-tuu -je Tɔ"bo 'a -ti' tɔ' 'ɔn.

43 Pɛi nɔe 'o Sope 'wɔ pla, 'de Simɔ -ɔɔ -pa" nmikui o -gbu".

10

Pɛi ke Kɔnɛi ke

1 "Ju due' -nɔ 'o Sesare, ɔɔ' 'nynɔ -nɔ Kɔnɛi, ɔ -teɛ Rɔmɔ 'a "soa-wi" 'a kpɔ jre' "jru o i. Uva 'daa vɔvɔ Italibɔva 'a -ne "sɔ.

2 ɔɔ' "ju tu 'srɛ", ɔ ke ɔɔ' -gbu" -sɔn nyɔ -wee' "klein a pleɛ Kea, ɔɔ pɔe Suifɔ 'a nɔa" nyɔ sɔn o, -wee ɔɔ bae Kea jeejee.

3 -Kwie" jru-gbao jre' o 'sɔ ɔ 'jee Kea 'a "soai due' i 'pepe 'de jajri 'ɔn, -ɔ pa 'e ɔ o -gbu", 'de -ɔ -wlu ɔ -pee -ɔ -na : Kɔnɛi !

4 Kɔnɛi "sii- ɔ "jriɛ- -sɛɛn', 'sɔ faɔn a nɔɔ', ɔ 'na : Dɛ -nɔ kan' a- Tɔ"bo ? 'sɔ Kea 'a "soai 'na : -Ma baewlu ke -ma dɔ 'dɔe -ma nɔa ji', ɔ je Kea jɛɛ-, 'de e pɔ ɔa' -ti' -kwɔ o.

5 -In dɔo nyɔ 'de Sope, -ɔn -je Simɔ -ɔɔ "kpei -tenynɔ nɔa Pɛi 'da.

6 ɔ kooɛ 'de "ju due' nyɔ a 'daa- Simɔ nmiku "pa i o -gbu". ɔɔ' -gbu" nɛ 'e 'tɔnɛ -kwɔ" fɔ o.

7 Kea 'a "soai ɔ -wlu ɔ -pee 'a -nu -ε mua 'su Kɔnei 'da ɔɔ' dbonubun 'sɔɔn 'mε, ε ke ɔɔ' "su 'a due' -kma ɔɔ' -tu' -wεε -ɔɔ pleea Kea ke-.

8 -Wεε dɪ "klein ɔ 'jea jajri -nu, ɔ po ubpu ia' "kuan, -wεε ɔ dbo ubpu 'de Sope.

9 Εε' -sɔn' -stan', -ta ub nua 'o -jei" -wεε uba "kuban- Sope i ε, -mε Piei 'ja 'e -gbu" "jru -nua pεεpεε 'jru-gbao, -wεε ɔɔ bae Kea.

10 'Su 'muε- ε nuɔ', ɔ nuε "i ɔ 'je dε di. -Ta ub siia dε pia' a 'su ɔ blu' 'de ja jri 'un.

11 ɔɔ 'jee javn i, ε kaien won, -wεε dε jrε' ka tae'fo nua -ε -nua kan' -wlv 'e javn 'di -εε -si" i 'bo 'blɔɔ, εε' 'fo -nua -nyiiε -wee' "sriε "dbu.

12 ɔɔ 'jee nmi 'a "kwli -wee' i 'de ε 'di : -Jɪ -a naa bu -nyiiε "i o, -jɪ -a cnia -pεε' o, ι ke nuu 'a "kwli -wee' ke-.

13 'Su ɔ 'won wlu jrε' -ε -na : Piei, -un -sɔn 'un -un -dba, -un di.

14 'Kaa Piei 'na : "In- 'de, Tu"bo, ia' dɪ tu se 'ma won "i bla due' ι se i -kwε-, ι kpven -flen".

15 'Su wlu -nε 'ε kpe 'sɔɔn -nε wlu' ke'wle ε 'na : Dɪ Kea 'na ι nmɔ "jrɪi ε -un -bo nuε ι kpun ε -flen".

16 Εε' dε tu nuε' kpe taan -wεε tae'fo -nε "sri 'o, ε mu javn 'di de.

17 -Ta Piei nua ɔɔ' -cε" i-teea' 'de dε ɔ 'jeea "jrɪε -nε 'ε -tu' 'un ε, -mε nyu Kɔnei dboa -nu -teeε' nyu i mamav 'su ub je Simɔ 'ɔ -gbu" 'je, -wεε ub nyna i 'bo ε "wɔin.

18 Ub kpa wlu "jei -wεε ub -tee' nyu i ub 'na : -Ta mɔ Simɔ -ɔɔ "kpei -tenynɪ nua Piei koo- ε- ?

19 Dε Piei 'jeea "jrɪε 'mva- ɔ nuε tɔ' "kpei naa', 'su Kea 'a -Suu wlu' 'de ɔ -pee ε 'na : -In -gbun 'nɔ, nyu taan -a -pɔn' -mii.

20 -In -sɔn 'ɔn, -ɔn -si" i, -ɔn -ke ɔɔɔɔ 'e mu. -In -bo tɔ' i pleee, dɛ-nɔɛ' mɔ -dbo' ɔɔɔɔ.

21 'Sɔ Pɛi "siɛ i -wɛɛ ɔ wlu 'e nyɔ -nɔ -pee ɔ 'na : 'Mɔ aɔa -pɔan i 'ɔn ka, dɛɛ-tɔ aɔ ji ɛ- ?

22 ɔɔ 'na : Kɔnɛi -ɔ -nɔa "sɔ 'a jra' jei klaa" mɔ -dbo' -aɔn. ɔɔ' "ju tu 'srɛi", ɔɔ pleee Kea. Suifu -wɛɛ' "klein a pɔ ɔ ɛɛ' -tɔ' o. Kea 'a "soai due' mɔ -tmɔɔ' ɔ -ɔ -na : -In -je 'de ɔ o -gbu" mu 'de ɔ 'je -ma wlu doin" o pɔ.

23 Pɛi paa ɔɔɔɔ -gbu" -wɛɛ ɔ "nyɔ ɔɔɔɔ 'pɛn 'ɔn. -Sɔn' -sɔan' ɔ sɔn 'ɔn 'ɛ, -wɛɛ ɔ ke ɔɔ mu. ɔɔ' de'di -wi" -nɔa Sope 'a jɔv' kpɔ'.

24 -Sɔn' dee -sɔan', ɛmɛ ɔɔ nyɔni Sesare. Kɔnɛi 'da ɔɔ' 'ɛɛ-wi" o, ɔɔ' "dɛi-wi" -ɔɔa "dia ɔɔ 'jea 'mɛ, -wɛɛ ɔɔa fuo ɔɔɔɔ.

25 Pɛi 'a -nɛɛ pa -gbu" 'sɔ Kɔnɛi 'jɔɔ "i ɔ -gbleee bɔ wɔ, 'de ɔ tba 'kɔu i 'bo ɔ "juɔi.

26 'Kaa Pɛi kpɔ "jei ɔ 'na : -In -sɔn 'ɔn, 'mɔ nɛ nyɔ -o -ke.

27 ɔ ke Kɔnɛi nɛ 'tmɔwlu 'wɔn "i 'sɔ ɔɔ je 'e -gbu" pa. Pɛi jɛɛ 'e nyɔ -tuu"-tuu -ɔɔ -kɔɛn' "jɔui.

28 'Sɔ ɔ wlu' 'de ɔɔ -pee ɔ 'na : Aɔ -wɛɛ' juɛ', -apɔ Suifu-wi" ɛ, -a -ke nyɔ -sea' Suifu nɔ 'a dbɛɛ-, -wɛɛ 'de ɔɔ o -gbu" 'di mɔ'ɔ pa -tɔ, 'kaa dɛ Kea -sa 'kwla 'de 'ɔn -pee ɛ, ɛ ka, ɛ 'na : -In -bo nyɔ "o nyɔ ja -gbɔn -ɛ ka -flɛn" nyɔ nɔa.

29 ɛmɛ -tɔ aɔ 'da 'ɔn -wɛɛ 'ɔn se 'o wlu tba 'sɔ 'ɔn ji. -A -wɔn 'e ? Dɛɛ -tɔ aɔ dɔo nyɔ "i ɛ- ?

30 'Bomɔ Kɔnɛi 'na : ɛɛ' dɛ tu nɔɔa 'ɔn "jɔii ɛ, ɛɛ' 'wɔ -nyiiɛ, ka ti nɔa -ta kaan 'kamɔ ɛ nɔ-. 'Ma baɛɛ Kea 'de 'ɔn o -gbu" 'di -kwie" jɔv -gbao o. 'Ma -gbɔan 'e mu 'sɔ "ju due' -jɛɛ 'ɔn. ɔɔ' 'a 'ɔnpaadɔ a nɔɛ -blɛ -blɛ.

31 'Sɔ ɔ wluɛ 'ɔn -pee ɔ 'na : Kɔnɛi, Kea 'wɔn -ma baewlu 'mɛ, -ma dɪ 'dɔɛ "klein -ma nɔa nɔa" nyɔ "jrii ɛ, ɛ pɔɛ ɪa' -tɪ' -kwɔɔ ɔ.

32 'Kaa -ɪn dɔɔ nyɔ 'e Sope -wɛɛ ɔɔ 'je Simɔ -ɔɔ "kpei -tenynɪ nɪa Pɪɪ 'da, ɔ kooɛ 'de Simɔ nmiku ɔ -gbu" 'di, 'de 'tɔniɛ -kwɔɔ" fɔ ɔ.

33 'Bo ɛ "si 'ɪn je -ɔn nyɔ "i dɔɔ, dɛ -ɪn jia -mɛ nmɔ "jrii. Kaan ka la 'ja a, -a -wee' ka -ta Kea "juɔi -wɛɛ dɪ "klein Tɔ"bo -tua" -ɔn -wɔn ɛ, -ɪn -jɪ 'tmɔ 'de -a -pee -wɛɛ -a -jɪ 'wɔn.

Wlu Pɪɪ 'tmɔa 'de Kɔnɛi ɔ -gbu" ɛ

34 'Sɔ Pɪɪ "duɛ wlu 'ɔn ɔ 'na : tɔ' -tɪ, ka Kea 'a 'cra nyɔ 'mii ɛ, 'ɪn 'wɔɔn 'mii -wɛ- la -cɛɛn'-.

35 'Kaa -bo ka nyɔ 'je ɔ nɪ, -ta "o -ta ɔ 'wɔɔ -wɛɛ ɔ 'je Kea plee 'de ɔ 'je "i "srɛɔɔ nɔ ɛ, ɔmɔ -ɔɔ "dia ɛɛ 'je.

36 ɛ ja ɛɛ' wlu 'de Israɛ-kɔɔn ɔ -wɛɛ ɔ 'tmɔɔ-ɔɔɔ pɛɛ 'a blu -tɪ 'de Sesi Klisi -ɔ -nɪa nyɔ -wee' "klein 'a Tɔ"bo 'ɔn.

37 Dɛ -ɛ -nɔɔa 'de Suideblɔa -wee' "kpei ɛ, aɔ 'wɔɔn, ɛɛ' dɛ tu -tee' 'de Galile, dɛ -tba' 'e "ni "jru pɔa' -ɛɛ -tɪ' San 'tmɔa "kpei ɛ.

38 Aɔ juɛ' ka Kea "nyɪa Sesi -wɔɔa Nasarɛɪ ɛɛ' -Suu ke 'kpi ke, -wɛɛ ɔɔ mua -ta "o -ta ɔɔ nɔa dɪ 'dɔɛ, ɔɔ 'bɔɔa nyɔ 'a 'wɛ- -wɛɛ ɔɔ -seia nyɔ "klein -ɔɔ -nɪa 'e -sion' 'kwa, dɛ-nɔɛ' Kea 'a -cɛ" 'kpa -ke ɔ na-.

39 Dɪ "klein ɔ nɔa 'de Suifu-wi" 'a 'blɔa- "kpei ɔ, dɪ ɔ nɔa 'de Selisalem, 'de ka ɔɔ 'dbɔ 'bo tu -kwɔɔ" ɛ, -a -wee' "klein nɪ ɛɛ' -ta 'jeɔn -ɔ.

40 'Kaa Kea jɔ 'kɔmɔ de 'de 'wɪ 'a taan -nɛ 'di, -wɛɛ ɔ tɔ ɔɔ' -cɛ".

41 Ε se 'de nyv -wee' -pee ni-, 'kaa ε ni 'de -apv Kea -sa 'o sese, -wεε -o -nia εε' -ta 'jevν -pee o. -Ta o jia 'kmv de ε, o ke -aa -dii -tadv 'de -a -naa -tadv.

42 -Wεε o 'na -a -tmv o' -ti' 'de nyv -pee, 'de ka Kea -te' o 'o -wεε o nia 'kmvovv ke 'mεv 'a 'pee 'jei ε, 'de -a -je ε "kpei- 'nye 'de v' -pee.

43 Kea 'a wlv 'kwajavv -wee' "klein 'tmv o' -ti' 'mε, v' 'na nyv "o nyv -jea o' -ti' t' 'v' -moo' d'isavv -kwε' 'de o' 'nyv 'v'.

Nyv -sea' Suifv ni ε, v'v' -je Kea 'a -Suu

44 P'ei niε wlv -ni 'a 'tmv' 'sv Kea 'a -Suu "s'ie i 'de nyv "klein -v'v' poa o' wlv doin" o "kpei.

45 Dε Kea "nyv nyv -sea' Suifv ni εε' -Suu "maa Suifv-wi" -v'v' -jea Sesi 'a -ti' t' 'v' -wεε -v'v' -ke P'ei jia tai'.

46 Dε "maa v'v'v' tai' ε, εmε -ni nyv -nv a poε wlv dee- -wεε v'v'v' 'bεε- Kea 'a 'nyv "i.

47 'Sv P'ei 'na : Nyv -jea Kea 'a -Suu -ke ka -apv m'v nia 'ee, nyv 'bεε- nyv 'e v'v'v' 'a "ni "jru poa' 'v'v' "nao -o ?

48 'Sv o 'na : Ao po v'v'v' "ni "jru 'de Sesi Klist 'a 'nyv 'v'v'. -Wεε K'v'v'v' ke o' 'cε-wi" bae P'ei i, 'de o 'e 'w'v'v' pla nv 'bo v'v' -p'v'v'".

11

"Kuan P'ei poa 'bo Selisalem Kea -gbv "juv ε

1 Ka nyv -sea' Suifv ni 'w'v'v' Kea 'a wlv -wεε v'v' k'v'v'v' ε sv'v' 'o'v'v' ε, v'v'v' -tadv'v'v' -ke o' -ti' t' 'v'v' 'jevν -nia 'e Suide 'w'v'v'.

2 P'ei jia Selisalem de 'sv, Suifv-wi" -teε o' "bli -cεa' -p'v'v'".

³ Uv 'na : Piei, -in pa 'e nyv -sea' Suifv ni o, -wεε uv ke -in dii -tadue !

⁴ 'Sv di "klein -nuba Piei bla ι -wee' 'a -po' do-do-, o se de 'o sie.

⁵ O 'na : -Ta 'in nua 'o Sope ε, -wεε 'ma baea Kea a, 'bomv 'in ja ja, de 'in 'jea -εε -wlv a 'e javn 'di 'de -εε jia 'mi "i ε, ε -kō' "jīε klaa". Εε' 'fō -nua -nyīε -wee' "sriε "dbu, -wεε ε ji mamav 'sv ε "si i 'bo 'vn -pvn".

⁶ 'Ma -gbvn 'e ε 'di 'mε 'tvn, 'sv 'in 'jee 'kwla 'dinmi -blea bι -nyīε' ke, cniε -pεε' ke nsvu 'demu.

⁷ 'Sv 'in 'wōn wlu due' -ε -na : Piei, -in -sōn 'vn, -in -dba -in -je di.

⁸ 'Kaa 'in 'na : "In- 'de, Tv"bo, di -ni, ι niε -apv Suifv-wi" 'a -gban -o, ι se 'ma wōn "i bla due'.

⁹ 'Sv wlu -nua 'mva- 'wlv 'e "jīε, ε je wlu ke'wle, ε 'na : Di Kea 'na ι niε 'pepe nyv 'bεε- o 'ji di ε, -in -bo nvε ι se 'ma di ka ni-.

¹⁰ Εε' de tu nvε 'vn "jrii kpe taan, 'sv ε muε 'e javn 'di de.

¹¹ 'De εε' nō' tu 'di 'sv nyv taan -sri" 'o -sv ji 'e -gbu" -ε 'di 'in kōoa "wōin, sv 'wlvε Sesare -wεε sv dbo svpv 'mi "i.

¹² 'Sv Kea 'a -Suu wlu' 'de 'vn -pee ε 'na : Uv ke -in mu, -in -bo tō' i pleεε ! -Aa de'di -wi" -mεεo"-nv svpv -kpa' 'vn 'bo Kōnεi o -gbu".

¹³ 'De ka o nua Kea baea' 'de o o -gbu" 'di, -wεε o 'jeea Kea 'a "soai "jriε-, 'de -mō wlu o -pee o 'na : -In dbo nyv 'e Sope -wεε sv 'e Simv nyv a 'daa-Piei 'da,

¹⁴ -wεε wlu -bo -in -ke -ma -gbu" -sōn nyv 'wōn 'de ao 'jea 'pv ε, -wεε o 'ji 'tmv 'de ao -pee. Di -ni

umt -ta "kuan o po -avn.

¹⁵ 'In -tea wlu'a -pun" 'su, Kea 'a -Suu "sie i 'bo
 uv "kpei, ka e nva 'de -aa -ti' 'vn tein" -ke e.

¹⁶ 'Su Tv"bo 'a wlu -tmva' 'de e 'vn poe -kwlv o,
 -e -na San nve "ni me o po nyv "jru, 'kaa aopv mo
 e, aoa muv "ni "jru poa' 'de Kea 'a -Suu 'vn.

¹⁷ -Ta -a -jea Tv"bo Sesi Klist 'a -ti' to' 'vn e,
 -paan' Kea nva -a "jrui e, emv e nv uvv "jrui -ke,
 'mo 'beev' 'su 'vn 'je Kea o -foon' ?

¹⁸ Uv 'wvan wlu -ne 'su uv -crai", -wev vva po
 Kea 'se-, 'de uv 'na : Kea 'wvan nyv -sea' Suifv ni
 -kin kwa -wev vva poo kpln fai" -ke 'de uv 'je
 'pv.

Antioxi Kea -gbu

¹⁹ De -tba' 'o Etiein 'a 'mea', 'kle -jia' Kea -gbu
 "kpei e, e nve' Sesi 'a -ti' to' 'vn 'jevn -wev' "klein
 je ja -gba' 'bo Selisalem, vva' jrv' mu' mamav 'su
 uv je 'e Fenisi o, Siprv-blva o, Antioxi nyvi, 'kaa
 'de Suifv-wi' 'a 'su -pee mo vva 'tmv Sesi 'a -ti'.

²⁰ 'De uv "klu e, nyv jrv' -ni 'e -uv -wlv Siprv
 ke Sireni ke -wev -uv ji Antioxi 'de -uv -wlu 'e
 Glevi-wi" -pee -ke, 'de uv -tmv' uvv Tv"bo Sesi
 'a -poia" -ti.

²¹ Tv"bo 'a sun nve uvv "kpei, -wev nyv
 -tuu"-tuu a 'je vva' wlu to' 'vn 'de vva "biie 'e
 Tv"bo o.

²² Imt nyv -nta 'e Kea -gbu 'di 'e Selisalem 'won
 'su uv dvoe Banabasv 'de Antioxi.

²³ -Ta o nyvia 'demu -wev o 'jea ka Kea nva
 uvv 'saavn "jrui 'su e 'blev o' 'mva-, -wev o kuu
 uv -wev' "klein 'a di i 'de uv 'je Tv"bo 'a -ti' kpv
 -kli 'de uv pev o.

24 ɔɔ' Banabast -tu ε, ɔ nɛ 'diwɔnɔɔi -o, -wεε Kea 'a -Suu "ji 'de ɔ 'ɔn, 'de ɔɔ' Sesi -kwɔlɔ" -tea' kuε 'e 'dei. 'De εε' nɔ" tu 'di nyɔ -tuu"-tuu -sa 'o Sesi 'a -tɔ'.

25 'Bomɔ Banabast cεεn ɔ je Sɔo -jei" mu 'de Tasɔ. Banabast jεε ɔ 'sɔ, ɔ ke ɔ jɛε Antɔɔst de.

26 'De -sɔn due' -nε 'di ε, υɔ ke Kea -gbu beεε o -wεε υɔa 'kuεn nyiɔpɔ -tuu"-tuu "jrui 'de υɔa tɔɔ ɔpɔ Kea 'a wlu. 'Bo Antɔɔst mɔ υɔ 'daa- Sesi 'a dbɔn Kletɛn "i-saa nɔ".

27 'De εε' nɔ" tu 'di ε, Kea 'a wlu 'kwajaabn jrv' 'wɔε 'o Selisalem -wεε υɔ mu Antɔɔst.

28 ɔɔa' due' 'a 'nyɔnɔ -nɔ Akabɔst. ɔmɔ Kea 'a -Suu pɔ -je o, 'de ka 'mɛε- klaa" 'jea ji 'de 'blɔa -wee' "klein "kpei ε, -ɔ -tmɔ ɔ. εε' 'mɛε- tu ji' kan' -cεεn', Klɔɔt 'a 'blɔajei nɔ nɔ".

29 Klai" nynuɔ -wee' pɔε wlu -tadue, -wεε dε jrv' 'blea ɔ 'je ε ja-, 'de υɔ 'je υɔa' de 'di-wi" -nɔa 'e Suidε kwa wɔi -te'.

30 εmε υɔ nɔ -wεε υɔ dbɔ Banabast ke Sɔo, 'de υɔ kpa -paan' -nɔa 'mɔa- Kea -gbu -jeopɔn -nɔa 'e Suidε ε.

12

Sakɔ 'a 'mε -tɔ ke Pɛi 'a -kaso 'di mu -tɔ ke

1 'De nɔ" due' -nε 'di ε, 'beɔ Erodɔ -teε Kea -gbu 'kle -tua" -pɔn".

2 ɔ 'dbaa San 'a de'di Sakɔ -cɛε "i.

3-4 ɔ 'jea kan' ka dɔ ɔɔ nɔa nmɔa 'e Suifɔ-wi" 'di wɔn ε, ɔ kpɔn Pɛi 'mε 'bo -di'pɛn -sea' -puun"- dε o mu 'a -kɔ' 'ɔ 'wɔ o, ɔ pɔ ɔ -kaso 'di, 'de ɔ -teε' ɔ "sɔ -nyiiε 'ε kpe -nyiiε 'dei -υɔa fuo ɔ i, -wεε -bo Pakɔ 'a -kɔ' 'wɔ 'o -jei" ε, 'de ɔ 'je ɔ 'e nyɔ "juɔi kpa.

⁵ Ʋɔ -teɛ Piɛi 'dei 'de -kaso 'di, 'kaa Kea -gbu a 'kɛɛn "jrui -wɛɛ ɔɔa bae ɔɔ' Kea 'de nai" 'blea' 'ɔn.

Piɛi 'wɔɛ -kaso 'di

⁶ "Maɔwɔ -bo -ɛ -wɔɔ 'o -jei" -wɛɛ Eroɔɔ 'jea Piɛi 'de nyɔ "juɔi kpa a, Piɛi a 'mɔɔ 'bo "sɔɔ 'sɔɔn 'nyɔ. Ʋɔ sɔɔn -gbaacɛ" 'dbi 'sɔɔn i, -wɛɛ -kasogbu i fuɔɔn-wi" -mɔ a fuo kpa" i 'bo -kasogbu "wɔɔn.

⁷ Ʋɔa -gbɔan 'emu 'sɔ Kea 'a "soai due' -taan' 'sɔ -ta -wɛɛ' nɛ "puu 'de -kasogbu 'a wɔɔn 'di. Kea 'a "soai bla Piɛi -pɔn" -wɛɛ ɔ -sɔ "nyɔɔ' 'de ɔ 'na : -ɔn -sɔn 'ɔn -too"- ! Piɛi sɔan 'ɔn 'sɔ -gbaacɛ" 'dbi 'wɔa.

⁸ 'Sɔ Kea 'a "soai wɔɔ ɔ -pee ɔ 'na : -ɔn bla -ma wɔɔ 'di. -ɔn -paa -ma "kwɔai ɔɔ". 'Sɔ 'kamɔ Piɛi nɔ, -wɛɛ Kea 'a "soai 'na : -ɔn -wɔa -ma tae" 'kpei-'de -ɔn -je 'bo 'ɔn 'de bla.

⁹ Piɛi "sia "kpae' 'sɔ ɔ bla 'o Kea 'a "soai 'de, 'kaa dɔ "klein Kea 'a "soai nɔa 'mɔa-, ɔɔ' 'wɔɔn 'e ɔ 'dei 'mii, ka nyɔ ɔ jaa ja 'ka ɔ nɔ 'de ɔ 'ɔn.

¹⁰ -Ta ɔɔ -sia' nyɔ -ɔɔa fuo i 'a "i-saa -nɔ ke ɔɔa' 'sɔɔn -nɔ i, -wɛɛ ɔɔ jɛɛa -kasogbu 'a nɔɛkpa" -mɛ 'sɔ ɛɛ' -cɛ" -kain 'bo -gbɛin" -wɛɛ ɔɔ "si 'o -jei". 'Bo ɛ "sri Kea 'a "soai je 'o Piɛi 'de 'wɔɔ.

¹¹ Piɛi "jrɔi 'de cɛɛan i 'sɔ, ɔ 'na : 'ɔn 'je kan' -wɛ-la -cɛɛn' ka Tɔ"bo dɔɔa ɛɛ" "soai 'de ɔ seie 'ɔn 'de Eroɔɔ ke dɔ "klein nyɔɔɔɔ a "pɔlian ɔɔ 'jea 'ɔn "jrɔi nɔ 'kwa.

¹² Ɔ naa tɔ' i -paa' 'sɔ, ɔ kpɔɔn 'e San ɔɔa 'daa Makɔ de Madi o -gbɛin" -je i. Nyɔ -tuu"-tuu -kɛɛn' "jrui 'demu -wɛɛ -ɔɔa bae Kea.

13 Píei nɔɔnia 'o -gbein" -jei" 'sɔ ɔ -tee klu bla' -pɔn". Dbonɔ nɔɔkpao' due' -ba 'nɔnɔ nɔa Rodɔ 'kpaa' 'o klu -pɔn" -wee ba po doin" i.

14 U jua Píei 'a wlu "i 'sɔ 'mɔa- "ji ɔ 'ɔn 'e 'kaa ɔ 'je 'o -gbein" kain ε ɔ se -mɛ nɔ, ɔ kpa plea' ɔ je nɔɔ -nɔa 'e -gbu" 'di 'tmɔa' mu ɔ 'na : Píei -a bla klu-.

15 'Sɔ ɔɔ saa ɔɔ wɔn ja ɔɔ 'na : Sɔan -a nɔ avn ! 'Kaa ba 'nyɛ "kpei ɔ 'na : Tɔ' -o -cɛɛn'-. 'Sɔ ɔɔ 'na : -Mɛ ɔɔ' Kea 'a "soai -o.

16 'De -mɛ 'kamɔ Píei nɔ klu bla' sɔɔn- sɔɔn-. ɔɔ kaian 'o -gbein", ɔɔ 'je ɔ 'sɔ tai" "maa ɔɔpɔ 'mɛ.

17 ɔ -kaa' ɔɔpɔ kwai" 'de ɔɔ 'e wlu-tɔ 'bo, -wee ka Tɔ"bo nɔa ɔ -kaso 'di -sa -sɔn ɔ po ɔɔpɔ εɛ' "kuan, -wee ɔ 'na : -Bo ao mu ε, -mɛ ao po Saku ke -aa de'di -wi" "kuan. ɔ "sia "kpae' 'sɔ ɔ muɛ -tajɔ.

18 -Sɔn' -sɔan' 'sɔ, "sɔ a -sii 'ɔn 'e crii-, -wee de Píei -sɔɛɛa 'ɔn ɔɔ 'je ε juo-.

19 Erodɔ foo" 'sɔ -tee ɔɔ' i -pɔan' -pɔn", 'kaa ɔ se ɔ 'je, 'sɔ ɔ -teeɛ' -kasogbu ifuɔn i, -wee ɔ cɛn ɔɔpɔ wlu "kpei 'de ɔɔ 'e 'mɛ. -Mɛ 'wɔba 'o -jei" ε, 'sɔ ɔ 'wɔ 'e Suide 'mɛ -wee ɔ mu 'e Sesare, 'de ɔ nɔɔ 'e 'wɔ pla-.

Erodɔ 'a 'mɛ sɔn

20 Erodɔ 'kpaa Tii -nɔɔ ke Sidɔn nɔɔ 'cɛn i. 'Kaa -wi" -mɔ jia ɔɔ ke Blatist -ɔɔ fua Erodɔ 'a -gbu" 'a wɔn i 'bɛɛ- wlu 'ɔn, -wee ɔɔ ji -gbɔn' cɔan' ɔɔ 'jeɔ "nyɔ, de-nɔɛ' diidi -wee' a 'wɔɔ 'e ɔɔ' 'bɔba- 'di.

21 'Wɔ jɛɛ' -ε -tuu" 'a 'di ε, Erodɔ paa ɔɔ' 'beɔɔɔ 'ɔn -wee ɔ -te i 'bo ɔɔ' 'beɔkpaa-te "kpei, 'de ɔɔ 'tmɔɔ ɔɔpɔ wlu -pee 'bo nɔɔ "juɔi.

22 'Sɔ nyɔ -wee' -saa -cruɛn" ɔɔ 'na : -Jɛ -mɛ Kea -wlu, ɛ se nyiɔ ni-.

23 'Kaa 'bo ɛ "sri Tɔ"bo 'a "soai je Eroɔɔ bla, dɛ-nɔɛ' ɔ se Kea 'a ni' -te'. cɔɔɔn"- 'a 'sɔ -paa ɔ "jei ɔ je 'mɛ.

24 'De -mɛ 'kamɔ Kea 'a wlu a 'tmɔɔɛ, ɛɛ -kɔ' 'blɔa- ja -wɛɛ klai" nynuu a 'kpaɔ "kpei sɔɔn-sɔɔn- ɔɔa -tii".

25 Banabasɔ ke Sɔɔ -kɔa' dɛ -ɛɛ -tɔ' ɔɔ mua "i 'de Selisalem 'sɔ ɛ, ɔɔ muɛ Antioɔɔ de, ɔɔ ke San Makɔ ke-.

13

Antioɔɔ Kea -gbu dɔɔɛ Banabasɔ ke Sɔɔ ke

1 'De Antioɔɔ Kea -gbu 'di ɛ, Kea 'a wlu 'kwa-jaaɔn ke nyɔ Kea 'a wlu tɔɔɔn -ni 'emu, Banabasɔ ɔ Simeɔ ɔɔa 'daa- nyiɔ -jre ɔ, Lisisi -ɔ -wɔɔa Sireni ɔ, Manaiɔn -ɔ -ke -gbɔa'na Eroɔɔ -sa "nynue' -tadue ɔ Sɔɔ ke-.

2 'Wɔ jre' ɔ, -ta ɔɔ niɔ Kea baea' -wɛɛ ɔɔ 'bɔa wɔn ɛ, Kea 'a -Suu wlu 'de ɔɔ -pee ɛ 'na : Ao -tee Banabasɔ ke Sɔɔ kpɔi" -wɛɛ dɔɔ -ɛɛ 'daa' 'ɔn 'dɔɔɔɔ ɛ, ɔɔ 'je ɛ nɔ.

3 ɔɔ -kɔa' wɔn 'bɔa' ke baea' 'sɔ ɔɔ -teɛ Banabasɔ ke Sɔɔ kwa "jru 'de ɔɔ "tai- ɔɔɔɔ "i -wɛɛ ɔɔ mu.

Banabasɔ ke Sɔɔ muɛ Sipru

4 Banabasɔ ke Sɔɔ Kea 'a -Suu dɔɔa, ɔɔ muɛ 'o Selesi, 'bomɔ ɔɔ "duo- -bato' 'ɔn -wɛɛ ɔɔ mu 'e Sipru. -ɛ -niɔ 'e 'tɔniɛ 'a -kwea'-.

5 ɔɔ nyinia 'o Salamini -kwɔɔ 'di 'sɔ ɛ, ɔɔ 'tmɔɛ Kea 'a -tɔ' 'de Suifu-wi" 'a "jrui 'kɔn-gbi 'di i. San Makɔ mɔ -ɔɔ -te' ɔɔɔɔ kwa wɔi.

6 Ʋɔ -gbee' εε' 'blɔa- tu 'mε ɔɔ je ε 'ɔn -tie" cεn, -wεε ɔɔ mu mamaɔ 'sɔ ɔɔ nɔni Pafɔsɔ, 'bo ɔɔ jεε jrii' poi due', -ɔɔ 'nɔni -nɔ Baasesi. Ɔ nɔε Suifɔi -o, -wεε ɔɔ 'daa- ɔɔ' -cε" Kea 'a wlu 'kwajaai.

7 'Bo Sɛsɔsɔ Polɔsɔ -ɔ -nɔa 'blɔa -nε 'ε jei -pɔn" 'bo ɔ -te i. -Mɔɔ' 'blɔajei tu nɔε tɔ'di, ɔ 'da Banabasɔ ke Sɔɔ 'mε, -wεε ɔ 'na : Kea 'a wlu doin" o poa 'a 'tɔn a nɔ 'ɔn 'ε.

8 'Kaa Baasesi -ɔɔ poa jrii' -nɔ (ɔɔ' 'nɔni -nɔ Elimasɔ 'de Klεkɔwlu 'ɔn) ɔɔ' 'wɔn ɔɔa' po wlu i, dε-nɔε' ɔɔ -pɔn ɔ 'e 'blɔajei 'a "jru -jei" -saa 'de Kea -kwli" -teti 'ɔn.

9 'Sɔ Sɔɔ -ɔɔ 'nɔni nɔa Pɔɔ -ke ε, -wεε Kea 'a -Suu "jia 'ɔn ε, ɔ "siε jrii' poi -nɔ "jriε-

10 'De ɔ 'na : -In -gbɔn ka -ma nyɔ ɔ "kwli tu 'blea 'srε -wεε -ɔn -nɔniia 'di wɔn ε, -mɔ -sɔn' ɔ "ju -ɔ -nɔa dε 'dɔe 'a tɔ o -fɔin ε, Tɔ"bo 'a -je -srεai" -ɔn se εε' 'ɔn -klεɛntɔ 'bɔi -wee'- ?

11 Kaan ka la Tɔ"bo a jɔε -ɔn sɔn -pɔn" kpaa', -ma muε 'dɔa' -wεε -ɔn se 'jru i 'jei 'de nɔ" pla 'di. 'Bo ε "sri kwiekpan je 'e Elimasɔ "jri 'de kaan-, -wεε ɔɔ bli i, ɔɔ -pɔn nɔɔ -ɔ -jea ɔ -cɔei" kpɔn i.

12 'Blɔajei -nɔ 'jea dε -nɔɔa 'mɔa- 'sɔ ɔ 'jεε Tɔ"bo 'a -ti' tɔ' 'ɔn, dε-nɔε' wlu ɔ 'wɔan a, ε -si" ɔ 'i.

Pɔɔ ke Banabasɔ muε Antɔsɔ 'de Pisidi

13 Pɔɔ ke ɔɔ' "dei-wi" 'kpa -bato' 'di 'bo Pafɔsɔ -wεε ɔɔ mu Pεεε 'de Pamfili. 'Bomɔ San Maku ke ɔɔ -seea' i -wεε -mɔ mu Selisalem de.

14 'Bo Pεεε -nɔ 'bomɔ ɔɔ 'wlu -wεε ɔɔ mu Antɔsɔ jre' -ε -nɔa 'e Pisidiblɔa "kpei ε, 'de ɔɔ pa 'e Suifɔ-wi" 'a "jrui 'kɔn-gbu 'di -kwlewɔ o, -wεε ɔɔ -tei.

15 ʁb -kɔa' Kea 'a ke' ke dɪ Kea 'a wlu 'kwajaavn
'tmva 'a -sroa' 'sʉ "jrui 'kɪn-gbu 'a -jeopovn dboe
Pɔo ke Banabast nyv "i -wɛe vʉ 'na : -Bo ao 'ble
wlu ao 'jea 'tmv 'de -a -pee -wɛe -ɛ -jea -aa dɪ 'o
"sii ɛ, -mɛ ao 'bɛɛ- ao 'je wlu la.

16 'Bomɔ Pɔo sɔɔn 'vn -wɛe ɔ -kaa' nyv kwai"
'de ɔ wlu ka : Israe-kɔvn, 'de ao nyv -ɔɔ pleea
Kea ke ao -wee' po doin" i.

17 Kea -ɛ -nɪa Israe-nyv 'a Kea a, ɛ -sa 'o -a "bo
-wi" 'mɛ -ta vʉ nɪa 'de 'blva- 'srʉ nyv a 'daa-
Esipʉ 'di ɛ, ɛmɛ -nʉɛ' -wɛe vʉ -gbɛn' 'de vʉ -tii".
ɛmɛ -sa vʉvʉ 'emu 'de ɛɛ' "ikmasvn 'vn.

18 -Wɛe ɛ -gbaan vʉvʉ mamav 'sʉ 'de -sɪn 'a
kwla -nyiiɛ 'di 'bo -pɪvn" blva "kpei.

19 'De ɛ -sa 'blva 'a blo' wɔn -mɛ" 'sɔn i 'de
Kananblva "kpei -wɛe ɛ "nyɪ ɛɛ' 'blva- tu -a "bo
-wi" 'de ɛ nɪ vʉvʉ 'a dɛ.

20 -Mɛ 'wlvʉ 'o -jei" ɛ, ɛ 'bɛɛ- -sɪn 'a kmɛ' -nyiiɛ
kwla -mm" -wɛe ɛ -te' vʉvʉ 'pee 'jevʉn "jrʉ kpɔ' i
mamav 'sʉ ɛ je Kea 'a wlu 'kwajaai Samielɪ jɛɛ-.

21 'Bo -mɛ 'de ɛ, vʉ -teeɛ 'beɔ i -wɛe Kea "nyɪ
vʉvʉ Kisɪ 'a "ju Sauilɪ -ɔ -wlvʉ 'e Bensame ɛ "ji
'di ɛ, -wɛe -mɔ 'ble vʉvʉ mamav 'de -sɪn 'a kwla
-nyiiɛ 'di.

22 'Sʉ Kea pɔe Sauilɪ i -wɛe ɛ "nyɪ vʉvʉ Dafidɪ
'de -mɔ nɪ vʉa' 'beɔ. 'De Dafidɪ 'a -tɪ' 'vn ɛ wlu'
ka ɛ 'na : 'In 'je isai 'a "ju Dafidɪ -wɛ-, ɔɔ' nyɔɔ tu
nmɔɔ 'de 'vn "jri 'dei. ɔmɔ -ɔɔ mu 'ma 'tvn nʉ-tɪ
-wee' "klein nʉa'.

23 'De Dafidɪ 'a "ji 'di mɔ Sesi 'wlvʉ-, -wɛe Kea
-te' ɔ 'o, 'de ka ɛɛ' -cɛ" 'kpa cɛn a ɛɛ' wlu -tie" sese
'de ɔ nɪ Israe nyv 'a 'pʉv i.

24 -Ta Sesi sea 'wlvb ke ε, San Batist wlv' ka 'de Israe-kvbn -wee' "klein -pee v 'na : Ao juo aoa' dtsaun "i, ao "biia 'e Kea o, 'de aoa' "ni "jru pooe-.

25 -Ta San 'a 'kmb 'wlv kv" v "kvban i ε, v wlv' ka v 'na : 'In se "ju aoa naa tv' "kpei aoa fua n-, 'kaa ao -gvbn 'kv, vv ji' 'de 'bn 'de. Vv' "ju tu ε, 'in se vv' "kwlai 'a "dbu -pvn' i ka n-.

26 'Ma de'di -wi", ao -nia Ablaam 'a "nynuu- ε, 'de aopv -vv pleea Kea ke ε, aopv Kea ja 'povlu -ne.

27 'Kaa δε Sesi nia 'bn ε, nyv -nia Selisalem ke vva' klae" -wi" se ε 'mii 'wvn, -wee vb se wlv "klein Kea 'a wlv 'kwajavbn 'tmva 'de -ta nva 'dii -kwlevi "o -kwlevi "kpei ε, vb sv 'mii 'wvn -ke, 'kaa vb nynia 'o ia' wlv tu 'me 'de Sesi 'a 'dbaa' 'bn.

28 Vb -tee' Pilatv i -wee -mv 'je v 'dba, 'de -me 'kamv δε -jea vv' 'mea' 'je, ε se 'nynv kvn-.

29 Dv "klein -v -crva 'de vv' -tv' 'bn vb -kva' ia' 'bo nynia' 'sv ε, vb -sv 'o tu -kvlv" 'me, -wee vb -tev' i 'de -gvbn' 'di.

30 'Kaa Kea -sv 'de 'mevn "klu -wee ε jv 'kmb de.

31 'De 'wv -tuv" 'di ε, Sesi to vv' -ce" 'me 'de nyv -vb -ke v -sa naa' 'de Galile mamav -wee -vb nynia Selisalem -pee. Vva' nyv tu ε, vsv -nv vv' -tv' 'a -ta 'jevbn kaan -wee -vva -tmv 'de israe-nyv -pee.

32-33 -Pvia" -tv -a jia ao 'tmva', ε ka : Δε Kea 'tmva 'de -a "bo -wi" -pee ε, -apv -v -nia vva' "nynuu- ε, -apv -je εε' 'o nyni -ta. Kea -ne me -ja Sesi 'kmb de, ka ε 'crva 'de Dafidv 'a 'dv 'a 'svvn -ne 'di. Εε' wlv tu 'na :

-In -nve 'ma "Ju -o, 'in 'wlv -bn -ε -we- -stan.

34 Ka Kea 'je ɔ "kunyɔ' -sa -wɛɛ ɔɔ' "ku sea -soan' 'i blai ε 'tmɔɛ sese, ε 'na :

'Ma "diwan -cɛɛn'- 'ɪn "sia 'nyɪ 'de Dafidɪ -pee 'de ε, 'ma muɛ aopɔ- ε "nyɪa' see.

35 ɛmɛ -tɪ ε 'nyɪɛ "kpei- ka 'de Dafidɪ 'a 'dɔ jɾɛ' 'di ε 'na :

"Ju -ɔ -nɪa ɛɛ' nyɔ ε, ε se ɔɔ' -sɔn' -tɪ 'wɔɔɪn.

36 'De Dafidɪ -mɔ ε, ɔ nɔɔ Kea "juɔɪ 'mɛ 'de ɔɔ' -nɛ nɔɔ" 'di, 'sɔ ɔ 'mɛɛ, -wɛɛ nyɔ nmae ɔ i 'bo ɔ "bo -wi" -pɔn", 'de ɔ -sɔn'.

37 'Kaa "ju -jɔ Kea ja 'kmɔ de, -mɔ se -soan.

38 ɛmɛ -tɪ 'ma de'di -wi", dɛ ao 'jea juo ɛmɛ -nɪ 'de Sesi 'ɔn mɔ dɛsaɔn 'a -kwɛ-tɪ a 'tmɔɔɛ 'de ao -pee.

39 'De nyɔ "o nyɔ -jea ɔɔ' -tɪ tɔ' 'ɔn ε, -mɛ dɪsɪn -ɪ 'kwa Moɪsɪ 'a kɛ' sea nyɔ -seia' 'bɛɛ-, ɔ seie nyɔ 'mɛ 'de ɪ 'kwa.

40 Ao -tu" aoa' -cɛ" 'ɛ -tɪ dɪ Kea 'a wlu 'kwajaaɔn 'tmɔa, ɪ je 'o nyɪ 'de aoa' -tɪ' 'ɔn. Uɔ 'naa :

41 Ao -gbɔn 'nɔ, ao nyɔ -flɛɛn' "jia 'e 'ɔn ε, tai' "maa aopɔ, ao "maa 'kwɪ i, dɛ-nɔɔ' dɛ 'ma mua nɔa' 'de aoa' nɔ" 'di ε, -bo nyɔ 'tmɔ ɛɛ' dɛ tu 'de ao -pee 'de ε, ao se ε tɔ' 'ɔn 'jei.

42 Pɔo ke Banabastɪ -kɔa' wlu' -wɛɛ ɔɔ "sia "kpae' ε, ɔɔa bae ɔɔpɔ i ɔɔ 'je 'de ji -kwlewɪ -ɛɛ mua nyɪa' "kpei, 'de ɔɔ 'je dɪ due' -nɛ 'tmɔ ke'wɛ.

43 "Jruɪ 'kuɪan' 'wɔa 'o -jei" ε, Suɪfɔ 'a -tuu"-tuu -ke nyɔ -ɔɔ -kpa ɔɔpɔ o ε ɔɔ bla 'o Pɔo ke Banabastɪ 'de, -wɛɛ -wi" -mɔ a kuu ɔɔpɔ 'a dɪ i, 'de ɔɔ 'je Kea 'a 'saɔn 'a -tɪ' -kli kpɔn.

44 -Kwlewɪ -tba' 'o ε, -kwɔ -wee' -kwɛ- de, -wɛɛ ɔɔ ji Kea 'a wlu doin" o poa'.

45 Suifu-wi" 'jea nyɔ -nɔ 'a "i-tisɔn kaan 'sɔ "cɛi nɔa' "ji 'de sɔpɔ 'ɔn 'ɛ. 'Sɔ dɛ Pɔɔ a 'tɔmɔ sɔa -tuɛ" -ti' -kɔ' o i, -wɛɛ sɔa -cree" ɔ.

46 'Bomɔ Pɔɔ ke Banabasɔ "duo- 'kɔɔ 'ɔn -wɛɛ sɔ wlu ka sɔ 'na : 'De aɔpɔ -pee mɔ Kea 'a wlu 'je 'tɔmɔɛ tɛin" 'de-, 'kaa ka aomɔ ɔ -fuun ɛ nya -wɛɛ aɔ 'na aɔ se 'kɔmɔ dee 'a -ti' 'wɔɔin 'ja a, -mɛ aɔ se ɛɛ' ka nɔ, -mɛ -apɔ mɔ muɛ 'e nyɔ sea' Suifu nɔ o,

47 'kamɔ Tɔ"bo 'tɔmɔɛ 'de -a -pee, ɛ 'naa : 'In -te 'o -ɔn -ɛ, 'de -in -je 'blɔa 'a -sɔn' nɔ, -wɛɛ -in -je 'pɔsɔa' 'a -ti' 'de 'blɔa 'a "ti 'in kpa.

48 Nyɔ -sea' Suifu nɔ 'wɔɔan wlu -nɛ 'sɔ sɔa nɔɛ 'mɔa-, sɔa pɔɛ Kea 'a wlu -ti' o. Nyɔ "klein -sɔ -nɔsɔa 'de 'kɔmɔnɔa' -sea' -kwɛ -ta 'ble 'a -ti' 'ɔn ɛ, sɔ -wee' 'jee Sesi 'a -ti' tɔ' 'ɔn.

49 Kea 'a wlu -kɔ' Pisidibɔa -wee' "klein ja.

50 'Kaa dɛwɔnɔnynɔkpae' -sɔa nɔ nyɔ -wee' a -tea' -wɛɛ -sɔa -gbɛɛa' Kea ke nyɔ -nɔa nyɔ "jrukɔɔ' i -teɔn 'bo Antɔɔɔ ɛ, sɔpɔ Suifu-wi" paa sɔ bɔ -sɔn, -wɛɛ -sɔ -te' Pɔɔ ke Banabasɔ 'a 'kle -tu" 'a -pɔn", 'de sɔ nɔ sɔpɔ i 'de sɔa' 'blɔa- 'di.

51 Pɔɔ ke Banabasɔ -gbao' ɛ sɔa' -kwɔɔ 'ɔ "puue' -nɔa sɔ bɔ i ɛ, -wɛɛ sɔ mu Ikɔnɔ.

52 'Kaa nyɔ -jea Sesi 'a -ti' tɔ' 'ɔn ɛ, Kea 'a -Suu -nɔ 'de sɔpɔ 'ɔn -wɛɛ 'mɔa- a nɔ sɔpɔ.

14

Pɔɔ ke Banabasɔ nɔɛ 'o Ikɔnɔ

1 'Bo Ikɔnɔ ɛ, Pɔɔ ke Banabasɔ muɛ 'e Suifu-wi" 'a "jrui 'kɔn-gbu 'di -ke, -wɛɛ sɔ 'tɔmɔ Kea 'a -ti', 'sɔ Suifu o, Glɛkɔ-wi" 'a nɔ 'a -tuu"-tuu -je Sesi 'a -ti' tɔ' 'ɔn.

2 'Kaa Suifu jrv' -vɔ -nao" 'a Sesi 'a -tɪ tɔ' 'vɔn 'je -tɪ ε, vɔ paa nyɔ -sea' Suifu nɪ bɪ -sɔn 'de Pɔo ke Banabasi 'a -tɪ' 'vɔn -wɛε vɔ 'je vɔpɔ dɛsaɔn "jrii nɔ.

3 'Kaa Pɔo ke Banabasi -kwle 'o Ikɔnɪ 'mɛ kpɔn-, vɔ -tɛɛ' Tɔ"bo -kwɪ" -sisi' -wɛε vɔ 'pɛn 'e Tɔ"bo jai 'de vɔa wlu. Ka 'saɔn 'a -tɪ' vɔa 'tmɔa ɪ nɪa tɔ' ε, Tɔ"bo 'a -cɛ" 'kpa a tɔ εɛ' sɔn 'mɛ 'de jrii' ke dɪ klæ" klæ" vɔa nɔa 'vɔn.

4 εɛ' dɛ tu nɔɛ' nyɔɔpɔ -nɪa 'o Ikɔnɪ vɔ 'je 'vɔn -seea', jrv' nɪε 'e Suifu-wi" 'a 'fɔ o, -wɛε jrv' nɪ 'e Sesi 'a dbɔvɔn 'a 'fɔ o.

5 'Sɔ Suifu ke nyɔ -sea' Suifu nɪ 'a klæ" -wi" pɔε wlu -tadue -wɛε vɔa nmae dɪ 'de vɔ 'je Pɔo ke Banabasi 'kwa nynii -wɛε vɔ 'je vɔpɔ "soi i tbaa-.

6 ɪ 'kpa 'e Pɔo ke Banabasi dɔvɔn" 'sɔ vɔ mɔε 'e Likaonibɔa 'a -kwɛ -ɪa 'nynɪ nɪa Litɪ ke Dɛɛbɔ ke ε -kwɛ jɪ' -jia' ɪ 'dei 'dii.

7 -Wɛε vɔ -te -pɔia" -tɪ 'tmɔa' -pɔn" 'de ɪa' -kwɛ tu 'dii.

Pɔo ke Banabasi nɪε 'o Litɪ

8 'Bo Litɪ ε, "ju due' -nɪ 'o -ɔ -te 'blɔɔi -cɔɔn', dɛ-nɔɛ' ɔɔ' bɪ 'mɛε, ɔ klɔɔ' dɛ -tba' 'e ɔɔ' 'wɔv nɔ" o, ɔ se na due'.

9 Dɛ Pɔo a 'tmɔa ɔɔ pɔ ε doin" o, -wɛε Pɔo "si ɔ "jɪɪ- 'sɔ ka ɔ -tea Kea -kwɪ" -wɛε ε 'bɛɛa ε 'jea ɔɔ' 'wɛ- 'bɔɔ- ɔ 'jeε 'de ɔ 'vɔn. 'Sɔ ɔ kpa wlu "jei 'de ɔ -pee ɔ 'na :

10 -ɪn -sɔn 'vɔn, -ɪn -srɛi", -ɪn -je -ma bɪ "kpei nyna ! 'Sɔ "ju -nɔ -pliin" ε ɔɔ' bɪ "kpei kpleiin -wɛε ɔ -te naa' -pɔn".

11 -Ta nyu -kaan ɔɔɔɔ 'de 'jeea de Pɔɔ nɔa "jriɛ-
'su, ɔɔ -saa -cruɛn" 'de Likaoniwlu 'di ɔɔ 'na : Nyu
-ju -mɔ -ku' -sɔɛ nyio 'ɔn -wɛɛ -ɪ -si" i 'de -ɪ ji -a
'i -teea', -mɛ se nyioɔɔ nɪ-.

12 ɔɔ 'daa- Banabaɔ Sipiteɛ -kea, -wɛɛ ɔɔ 'daa-
Pɔɔ Mɛɛkii -kea, de-nɔɛ' Pɔɔ mɔ -ɔɔ -sa wlu' i.

13 'Sɔ ɔɔa' kɔun -ɛɛ -gbu" nɪa 'o -kwɔɔ -sɔn ɔɔa
'daa- Sipiteɛ ɛɛ' 'sraa -sai "duɛ bli' 'ɔn -wɛɛ ɔ bli
-gbun' 'di. 'Sɔ ɔ kɔɪ 'e -kwɔɔ 'ɔ kɔɛ" "wɔɔn, ɔ ke
nyioɔɔ a -pɔn ɔɔ 'ji' 'sraa- -sa ɔɔ 'e Banabaɔ ke
Pɔɔ "nyɪ.

14 Imɪ Sesi 'a dbɔun Banabaɔ ke Pɔɔ 'wɔn 'sɔ
ɔɔ 'faɛɛ ɔɔa' 'ɔnɔpaadi i -wɛɛ ɔɔ kɔɔ plea' 'de nyu
-kwea 'de "wɔɔa' 'ɔn ɔɔ 'na :

15 'Oo nyioɔɔ, deɛ-tɪ aɔa nɔ kan' -mɔ' ɛ ? -Amɔ
se Kea nɪ-, -a -nɪɛ nyio -o -ke ka aɔ nɪa, -wɛɛ -a
-ja aɔɔɔ -pɔɔa" -tɪ. -Aa -da aɔɔɔ 'mɛ -wɛɛ aɔ 'je
dɪ -gbai" -nɪ kwa -sɔn -saa-, 'de aɔ 'je 'e 'kmɔnɪ
Kea o "biie-. ɛmɛ -nɔ' 'blɔa- ke jaɔn ke, 'tɔnɪɛ ke
dɪ "klein -nɪa 'e ɛ -sɔn ke-.

16 ɛɛ' Kea tu tɛin" ɛ, ɛ "taɪɛ 'blɔa- -wɛɛ' "i, ɔɔa
jea ɔɔa' -nɛ 'tɔnɔɔ -je kɔɔ.

17 'Kaa ɛɛ to ɛɛ' -cɛ" 'mɛ jeejee 'de dɪ 'dɔɛ ɛɛ nɔa
nyu 'jrii' 'ɔn. ɛɛ dbaa "nɪ 'mɛ 'de aɔ "kɔɔɪ, -wɛɛ
aɔa nɔ -tɔɔn 'de ɛɛ 'wɔɔ de 'ɔn. ɛɛ "nyɪ aɔ diide
'mɛ, -wɛɛ de "o de jɔɛ' 'ɛ -pɔn aɔɔɔ 'kwa, 'de ɛɛ
"jii' 'mɔa- 'de aɔ pɛɛ o.

18 Wlu Sesi 'a dbɔun 'tɔmɔa 'mɔa-, -wɛɛ ɔɔ 'jea
nyioɔɔɔ -nɔ -je de kaan 'de ɔɔa' 'sraa-sati 'ɔn ɛ, ɔɔ
'jeeɛ 'kle i.

19 'Sɔ Suifu-wi" -wɔɔa Antioɔɔ ke Ikɔnɪ -ji', -ɔɔ
-paa nyioɔɔɔ bɪ -sɔn, -wɛɛ ɔɔ tɔaa Pɔɔ "soi 'de ɔɔ

"klo i -wεε υυ -so 'o -kwlo. -Bo υυρυ mo o sea 'je ε, υυ 'na -mε o 'mεε 'de-.

20 'Kaa Sesi 'a -ti' to' 'un 'jeun -gbae' o 'dei 'su o son 'un 'ε, -wεε o mu 'o -kwlo -ne 'di de. εε' -son' jre' -sin' o ke Banabasi muε Dεεbu.

Poo ke Banabasi mus Antioxi de 'de Siriblua "kpei

21 'Su υυ 'tmue Kea 'a -poia" -ti 'bo Dεεbu, υυ 'je 'o klai" nynuu -tuu"-tuu, -wεε υυ mu Litri ke Ikoni de, 'de υua jea Antioxi de mu.

22 Uυ -tue" nyu -jea Sesi 'a -ti' to' 'un -ti' -kwli' i, -wεε υυ kuu υυρυ 'a di i 'de υυ 'je nai" 'ble 'de Kea -kwli" -tea' 'un, υυ 'na : 'De 'kle -tuu"-tuu 'un mo -a -je cεen- -wεε -a -je Kea 'a tu"bo -kwlo 'di mu.

23 -Kwlo "o -kwlo υua mua 'dii ε, υua -tee' nyuosa -wi" Kea -gbu "jru kpo' i due 'due, υυ ke υua bae Kea, υua 'bo won -tadue, -wεε -bo υυ -kwe- -mε "i ε, υua -tee' υυρυ Tu"bo -εε -ti' υυ 'jea to' 'un kwa.

24 'Su υυ 'kpa -jei" -wεε υυ cen Pisidiblua 'un -tie" 'de υυ nyini 'e Pamfiliblua "kpei.

25 Uυ 'tmue Kea 'a -ti' 'bo Pεεε -wεε υυ cen 'o -mo -tie" 'de υυ mu Atali.

26 'Bomo υυ 'jaa -bato' -wεε υυ mu Antioxi υυ 'wlua de. 'Bo εε' -kwlo -tu 'di mo υυ -tee υυ Kea 'a 'saavn kwa 'de dbo υua 'wlua nua' 'a -ti' 'un.

27 -Ta υυ nynia, υυ 'da Kea -gbu -wee' mε, -wεε di "klein Kea nua υυ po ia' "kuan υυ 'na : Kea kaien εε' to' 'un 'je -je won 'de nyu -sea' Suifu ni -pee -wεε -wi" -mu 'je Sesi 'a -ti' to' 'un 'je -ke.

28 ε 'wlua 'o ε, υυ ke nyu -jea Sesi 'a -ti' to' 'un -tee i 'de no" -tuu"-tuu 'di 'bo Antioxi.

15

"Jrui 'kuan' klaa" -nɔɔɔ 'bo Selisalem

¹ Nyɔ jrɔ' -wɔɔ 'e Suide -wɛɛ -ɔɔ mu 'e Antioɔɔ 'de -ɔɔ -te Kletien-wi" -nɔɔ 'e de tɔɔa' -pɔɔn" ɔɔ 'na : -Bo ao se 'klen mu ε, -mɛ ao se 'pɔɔi, 'kamɔ Moisi 'a kɛ' 'da.

² Pɔɔ ke Banabaɔ ke ɔɔ -siɛ' 'wɔɔn, ε nɔɔɔ ɔɔa jea ba o -too'. 'De εɛ' -tɔ' 'ɔn Kletien-wi" -nɔɔ 'o Antioɔɔ 'bɛɛ- wɔɔ 'ɔn -wɛɛ Pɔɔ ke Banabaɔ ke nyɔ jrɔ' 'je 'e ɔɔ "klu 'wɔɔ 'de ɔɔ 'je Sesi 'a dboun ke nyɔ-cɔɔn' -wi" muɛ 'e Selisalem, -wɛɛ ɔɔ 'je -tɔ' -nɔ "kpei- -seea'.

³ ɔɔ -kɔa' -tɔ' pɔɔa' 'sɔ Kea -gbu dbɔɛ ɔɔpɔ Selisalem -wɛɛ ɔɔ mu. ɔɔ cɛn Fenisi ke Samadi 'ɔn, -wɛɛ ka nyɔ 'sɔɔ "biia 'de Kea o ε, ɔɔa 'tmɔ ɔ 'de Kletien-wi" -pee. 'Sɔ ɔa' -tɔ' tu "jiie ɔɔpɔ 'mɔa-'ɔn.

⁴ ɔɔ nɔɔnia Selisalem ε, Kea -gbu ke Sesi 'a dboun ke nyɔ-cɔɔn' kpɔɔn ε ɔɔ sɔn 'sɔɔn, -wɛɛ dɔ "klein ɔɔ ke Kea nɔa 'de ɔɔ pɔ ɔa' "kuan.

⁵ 'Sɔ Fariseɛn-wi" 'a jrɔ' -jea Sesi 'a -tɔ' tɔ' 'ɔn sɔn 'ɔn 'ε, -wɛɛ ɔɔ wɔɔ -ke ɔɔ 'na : Nyɔ -sea' Suifu nɔ ε, -wɛɛ -ɔɔ -jea Sesi 'a -tɔ' tɔ' 'ɔn ε, ɔɔ 'je 'klen mu -o, -wɛɛ ɔɔ 'e Moisi 'a kɛ' wɔɔn 'je -ke.

⁶ -Wɛɛ Sesi 'a dboun ke nyɔ-cɔɔn' 'kɔɔn- 'jrui 'de ɔɔ 'je ɔa' -tɔ' tu 'mii bla 'pepe.

⁷ ɔɔ 'tmɔɛ -tmɔ -tmɔ 'sɔ ε, Pɛi sɔn 'ɔn 'ε, 'de ɔ 'na : 'Ma de'di -wi", ka Kea kpa 'de ao "klu sɔn sese -wɛɛ ε -sa 'e 'ɔn ε, -wɛɛ nyɔ -sea' Suifu nɔ 'je -pɔia" wɔɔ 'wɔɔn 'de 'ɔn 'wɔɔn -wɛɛ ɔɔ 'je ε tɔ' 'ɔn 'je, ao 'je kan' 'mɛ.

8 Kea -ε -jua nyv -wee' 'a p̄εe ka ε k̄p̄on a v̄p̄v s̄un 's̄oon ε, εε to εε' s̄un 'm̄ε. Ε̄m̄ε -t̄i ε "nȳt̄ v̄p̄v εε' -Suu ka ε n̄va 'de -aa -t̄i' 'v̄n -ke ε.

9 Ε̄ se v̄v ke -a "k̄pei -seea', ε w̄ō v̄va' p̄εε 'm̄ε, d̄ε-n̄v̄ε' v̄v 'j̄εε Sesi 'a -t̄i' t̄o' 'v̄n.

10 Kaan la 'ja 'ee, d̄εε-t̄i aoa -t̄in' Kea i, -w̄εε -ḡb̄ε -a -ke -a "bo -wi" sea 'blea 'b̄εε-, 'de aoa -teε' 'o nȳt̄ 'sr̄v -j̄ea Sesi 'a -t̄i' t̄o' 'v̄n "j̄ru ε- ?

11 'Kaa 'de Tv"bo Sesi 'a 'saav̄n m̄o -a -j̄e ōo' -t̄i' t̄o' 'v̄n, -w̄εε -a -j̄e 'p̄v̄va', 'kam̄o v̄p̄v m̄v n̄v 'p̄v̄va' 'jes̄un -ke.

12 'Bo ōo' w̄lu "k̄pei 'sv̄ 'c̄ε -k̄wea de -wee' n̄v̄ε -t̄un" a -w̄εε v̄va p̄o 'e Banabas̄t̄ ke P̄ōo 'w̄ōn doin" i, 'de j̄rii' ke d̄t̄ "klein Kea c̄εεan 'de v̄p̄v 'v̄n -w̄εε ε n̄va 'de nȳt̄ sea' Suif̄v n̄t̄ "k̄lu ε, 'de v̄va p̄o ia' "kuan.

13 V̄v -k̄oa' w̄lua' 'sv̄ Sakt̄ "duε w̄lu 'v̄n ō 'na : 'Ma de'di -wi", ao p̄o 'ma w̄lu doin" o.

14 Ka Kea k̄pa 'de 'bl̄va 'dinȳv "k̄lu s̄un -w̄εε ε -teea nȳt̄ k̄p̄oi" 'de v̄v 'j̄ea εε' nȳt̄ n̄t̄ ε, im̄t̄ Sim̄o P̄iei 'tm̄v.

15 Ε̄ε' d̄ε tu ε, ε ke w̄lu Kea 'a w̄lu 'kwaj̄aāv̄n 'tm̄va sese ε, im̄t̄ -k̄oōo'-. Ia' w̄lu tu 'naa :

16 'Bo -m̄ε 'de ε, 'ma m̄uε j̄ia' -w̄εε 'v̄n 'j̄e Dafid̄t̄ 'a -ḡbu" bl̄va -k̄lu' -sa, -w̄εε 'v̄n 'j̄e εε' 'ka -ḡb̄v̄n n̄mae, 'de 'v̄n 'j̄e ε "j̄ei "i k̄pa.

17 -Bo ε n̄t̄ kan' -w̄εε nȳt̄ "klein -sia 'o 'j̄e Tv"bo i -p̄ōn ε ke 'bl̄va 'a blo' w̄ōn -wee' -sia' 'ma 'nyn̄t̄ "k̄pei ke-.

18 Tv"bo -ε -sa d̄t̄ -n̄t̄ 'kw̄la a, d̄ε ε 'tm̄va t̄ein" sese, ε̄m̄ε -nao.

19 Ε̄m̄ε -t̄i 'm̄o 'naa nȳt̄ -sea' Suif̄v n̄t̄ -w̄εε -v̄v "biia 'e Kea o ε, -a -bo v̄p̄v 'kle "k̄pei j̄aa.

20 'Kaa -a -cru 'sbε- -a -je uupu kpa, -wεe uυ 'je nmi uυ -saa 'sraa 'un uυ "nyia koin 'a di -ti 'bo, uυ 'je 'nynt -san nu-ti 'bo, uυ 'je nmi -ε -mεa fuan "fun di -ti 'bo, ε ke nmi 'a nmε ke-.

21 De-nυε' dε -wlvα 'e sese o ε, nyυ -te -kwlvε 'dii dodo- -wεε -υυα nu Moist 'a ke' 'dii -kwlewι "o -kwlewι "kpei 'de Suifu-wi" 'a "jrui 'kyn-gbi 'dii jeejee.

'Sbε -ε mua 'e nyυ -sea' Suifu ni o ε

22 'Su Sesi 'a dboun o, nyυ-coun' o, Kea -gbu -wee' 'bεε- wlu 'un 'ε -wεe uυ 'je 'o nyυ jrv' 'de uupu "klu -sa 'de uυ 'je uupu ke Pεo ke Banabasι Antioστι dbo. 'Su uυ -sa 'o Suidι -υυα 'daa Basabasι ke Silasι ke, ka uυ nia 'sεεn ε, uυ nιε dεwεn 'de υυα' de'di -wi" "klu.

23 Uupu uυ -tu" 'sbε -nε kwa -uυ -je ε kpa. De -cruα 'de ε 'di ε ka : Sesi 'a dboun ke nyυ -coun' ke aoa' de'di -wi" -nia 'no Selisalem, -apυ -εε ja aopυ nyυ -ε sea Suifu ni 'jewlu. Ao -nia 'o Antioστι o, -ε -nia 'e Siri ke Silisi -ε -jea Sesi 'a -ti' tε' 'un ε, ao nιε -aa de'di -wi" -o.

24 Ka nyυ 'wlvα 'no -a o -wεe uυ -tua" ao tε' i pleea' -pυn", 'de wlu uυ 'tmυα ao -pee -wεe aoa' pεe a -sian. Uυα' nyυ tu ε, -a se uupu wlu -tu".

25 'De εε' -ti' 'un ε, -a -wee' 'kyn- "jrui -wεe -a -sa nyυ -pυn" 'de -aa dbo uupu 'de ao o, -wεe υυα mu Banabasι ke Pεo -uυ -nia -aa -ti' kmaun -jei" jaa'.

26 nyυ 'sεεn -nu to 'e υυα' -cε" 'ε 'kμυ 'mε 'de Sesi Klistι 'a 'nynt 'a -ti' 'un.

27 -Aa dbo Suidι ke Silasι 'mε, -wεe dε -a -cruα 'no ε, υυα' -cε" 'kpa 'je ε 'e 'wεn jaa- 'de uυ 'je ε 'tmυ 'de ao -pee.

28 Dε-nyε' Kea 'a -Suu ke -a pɔε wlu -tadue -wεε -a -bo aɔɔɔ -gbε jrε' "jru -teε', -bo ε se dɪ -kɔan -tɪ' mɪ -a -tmɔ 'de aɔ -pee nɪ ε.

29 Ia' dɪ tu ka : aɔ 'bo nmi υυ -saa 'sraa- -wεε υυ "nyɪa kɔɪn diiε, aɔ 'bo nmi -ε -mεa fuan "fun 'ɔn diiε, aɔ 'bo nmi 'a nymɔ diiε, aɔ 'bɔ 'nyɪ -san o -ke. -Bo aɔa sea aɔa' -ce" 'ε -tɪ' -tu" 'de ia' -tɪ' 'ɔn ε, -mε ε nmɔ "jrii. Kea sie aɔɔɔ o !

30 Uɔɔɔ mɔ pɔa Kea -gbu wlu 'sɔ υυ 'kpao 'wε υυ mε Antɔɔɔ. -Wεε υυ 'kɪεn Kletɪεn-wɪ" "jrui 'de υυ "nyɪ υɔɔɔ 'sbε -nε.

31 Uɔ -kɔa' ε 'dii nɔa' 'sɔ εε' wlu "sɪi υɔɔɔ 'a dɪ 'e 'wε.

32 Suidɪ ke Silasɪ -nɪa Kea 'a wlu 'kwajaavn ε, -wɪ" -mɔ 'tmɔε ɪ -tuu"-tuu -wεε υυ kuu Kletɪεn-wɪ" 'a dɪ i 'de υυ "nyɪ υɔɔɔ 'kɔɪ.

33 Uɔ nɔa 'o Antɔɔɔ 'wɪ pla -wεε υυa' de'di -wɪ" pɔ υɔɔɔ "diwan -wεε υυ "tai υɔɔɔ "i 'de 'fle 'ɔn 'de υυ 'je nyɔ -dbɔɔ' -pɔ' o de mɪ.

34 'Kaa Silasɪ 'na ɔɔ' 'mɔa- sia' nɔɔ 'tɔn.

35 Pɔɔ ke Banabasɪ -teε i 'bo Antɔɔɔ -wεε υυ ke nyɔ jrɔ' a tɔɔ nyɔ Tɔ"bo 'a -pɔia" wlu-.

Pɔɔ ke Banabasɪ -seea' i

36 Nɔ" jrε' -sia' 'o 'sɔ Pɔɔ wluε Banabasɪ -pee ɔ 'na : -A mɪ -kwle "klein -a -jiia 'dii 'de -a -tmɔa Tɔ"bo 'a wlu ε, -aa de'di -wɪ" -nɪa ɪ 'dii ε, -a -je υɔɔɔ "i -tee' -wεε -a -je υυa' Kea 'a -jei" naasɔn-'je.

37 'Sɔ Banabasɪ nɪε "i υυ ke San Makɪ 'je mɪ.

38 'Kaa ɔɔ' mɪ -tɪ se Pɔɔ 'tɔn nɔ, dε-nyε' ɔ sie υɔɔɔ 'de Panfili, ɔ se υɔɔɔ kpa dbɔ υυa nɔa ɔɔ' 'je εε' -ta.

39 'De ɛɛ' -ti' 'ɔn ɛ, ɔɔ se ba 'a wlu 'mii 'wɔn 'ɔɔ ɔɔ je i -seea'. Banabasɔ "dua Maku 'ɔn ɛ, ɔ ke ɔ muɛ 'e Sipri 'bo 'toniɛ 'ɛ bi 'nyɔɔ.

40 Pɔɔ -mɔ -sa 'o Silasɔ, ɔɔa' de'di -wi" -te' ɔɔ Tu"bo 'a 'saɔɔn kwa 'sasa, -weɛ ɔɔ 'kpa -jei".

41 ɔɔ plee Siriblɔa ke Silisiblɔa "kpei-, -weɛ ɔɔ kuu Kea -gbi 'a dɔ i.

16

Timote kpa Pɔɔ ke Silasɔ ke

1 'Bo ɔ nyɔɔ 'o Dɛɛɔɔ -weɛ ɔ mu Litri, 'bomɔ "ju due' nɔ, ɔ 'je Sesi 'a -ti' tɔ' 'ɔn, ɔɔ' 'nyɔɔ -nɔ Timote. ɔ de nɛ Suifu 'nyɔɔ -weɛ ɔ 'je Sesi 'a -ti' tɔ' 'ɔn -sisi', 'kaa ɔ "bo nɛ Kleki -o.

2 Kletien-wi" -nɔa 'o Litri ke Ikɔnɔ ɛ, ɔɔa pɔɛ ɔɔ' Kea 'a -jei" naa 'a 'kpa.

3 Pɔɔ nɛ "i ɔ ke Timote 'je mu. 'Sɔ ɔ "duo- ɔ 'ɔn 'ɛ, -weɛ ɔ kpɔ 'klen 'de Suifu-wi" -ɔɔ -nɔa 'e ɛɛ' 'blɔa 'a 'fɔ tu o 'a -ti' 'ɔn, dɛ-nɔɛ' ɔɔ -wee' "klein juɛ' ka ɔ "bo nɔa Kleki ɛ.

4 -Kwɔɔ "o -kwɔɔ ɔɔ jiia 'dii ɛ, dɔ "klein Sesi 'a dboun ke nyɔ -cɔɔn'-wi" 'bɛɛa wlu 'ɔn 'bo Selisalem ɛ, umɔ ɔɔ 'tmɔ 'de nyɔ -ɔɔ -jea Sesi 'a -ti' tɔ' 'ɔn -pee -weɛ ɔɔ 'ju wɔn 'je.

5 Kea -gbi a 'bleɛ 'kpi 'de Kea -kwɔɔ" -tea' 'ɔn -weɛ ɔa 'kpa "kpei 'wɔ "o 'wɔ.

6 Pɔɔ-wi" mua Kea 'a -ti' 'tmɔa' 'de Asi 'a 'blee-blɔ "kpei ɛ, Tu"bo 'a -Suu kaan ɔɔɔɔ -je de. 'De ɛɛ' -ti' 'ɔn ɛ, ɔɔ -gbee' Frisiblɔa ke Galasiblɔa 'mɛ, ɔɔ ju 'ɔn -tie" cɛn.

7 -Ta ɔɔ nyɔɔ 'o Misiblɔa -pɔn" ɛ, ɔɔ nɛ "i ɔɔ 'je 'e Bitini mu 'de-, 'kaa Sesi 'a -Suu se ɔɔ ɛɛ' -je "nyɔ.

8 'Sv̄ sv̄ c̄en Misiblv̄a 'vn̄ -tie" -w̄e sv̄ mu 'o -kw̄lv̄ -εε 'nyn̄ n̄ia Troas̄. 'Bo v̄va' -bato' k̄rv̄vn̄ 'k̄rv̄v̄.

9 "Mav̄ 'sv̄ ε P̄o 'jeε Masedoan̄ i due' 'de jajri 'vn̄ -v̄v̄ bae v̄ i, 'de -v̄ -na : -In̄ ji 'n̄v̄ -a o 'de Masedoan̄ -w̄e -vn̄ -je -a sv̄n o po.

Luiki ke sv̄ mu'

10 P̄o -k̄va' ja -nε 'ε jaa' 'sv̄ ε, 'bom̄v̄ -a -sri" -aa -p̄vn̄ 'e Masedoan̄-blva "k̄pei mu -k̄v̄ i, dε-nv̄ε' -a -je kan' 'mε Kea 'a -cε" -d̄a -avn̄ 'de εε' 'blva- tu "k̄pei -w̄e -a -je -p̄via" -t̄i 'tm̄v̄ 'de nyv̄ -n̄ia 'emu -p̄ee.

Lidi 'jeε Tv̄"bo 'a -t̄i' t̄v̄' 'vn̄ 'bo Filipv̄

11 -A -k̄pa -bato' 'di 'bo Troas̄ -a m̄ε Samotras̄ -w̄e -sv̄n' -sv̄n' 'de -a mu Neapoli.

12 'Bom̄v̄ -a -wlv̄ 'de -a mu 'o Filipv̄. εmε -n̄ Masedoan̄ -blva 'a "i-saa -kw̄lv̄ R̄om̄v̄ 'a "sv̄ -wi" 'blea. -A nv̄ε 'o 'w̄i pla.

13 -Kw̄lew̄i o ε, -a -wlv̄ 'o -kw̄lv̄ 'mε, -w̄e -a mu 'e "ni -kw̄lv̄". -Am̄v̄ -v̄v̄ naa t̄v̄' i 'de ε, -a -na 'bom̄v̄ Suifv̄-wi" 'a Kea bae 'vn̄ n̄i-. -A -t̄εε i 'bom̄v̄ -w̄e -aa -wlv̄ 'nyn̄v̄k̄pae' -sv̄ -k̄ivan' "j̄rui -p̄ee.

14 V̄va' due 'a 'nyn̄ -n̄ Lidi. V̄ 'wlv̄ε 'o -kw̄lv̄ Tiatii 'di -w̄e v̄a ple "w̄lii-, ιa' "j̄ri -sain' 'a. V̄va' 'nyn̄v̄k̄pao' tu ε, v̄a pleε Kea -w̄e v̄a po -aa wlv̄ doin" o. 'Sv̄ Tv̄"bo kaiεn v̄a' p̄εε w̄vn̄ -w̄e dε P̄o a 'tm̄va v̄a p̄εε doun" o -sv̄nii'.

15 V̄ ke v̄a' -gbu" -sv̄n nyv̄ -w̄ee' p̄oaa "ni "j̄ru 'sv̄ ε, v̄ 'da -avn̄ 'ε 'de v̄ 'na : Ka 'vn̄ 'jea Tv̄"bo 'a -t̄i' t̄v̄' 'vn̄ -c̄εεn-, -bo ao 'je kan' -m̄v̄ 'ja a, -mε ao ji 'de 'vn̄ w̄vin̄" koo-. -W̄εε v̄ 'nε -a "mlai mamav̄ 'sv̄ -a -w̄v̄vn̄' 'o.

Pɔo ke Silasɩ 'de Filipu -kasogbu 'di

16 'Wɩ jɾɛ' o, -ta -aa mua 'e Kea bae 'ɩn ɛ, dbonɩnynɔkpao' due' -jaa' -a "i. sɛn 'ɛ -suu -nɩ 'de ɩ 'ɩn ɛmɛ -ɛɛ nɩɛ 'de ɩa -si' dɩ -wɛɛ ɩa 'je 'wɛi -tuu" 'de ɩa "nyɩ ɩa' jeɩn -wi".

17 'Sɩ ɩ -teɛ -a -ke Pɔo 'a 'de naa' -pɩn", -wɛɛ ɩa "wɔ ɩ 'na : Nyɩ -nɩ, ɩɩ nɩɛ Kea -nɩa 'e jaɩn 'di 'a dbonɩn -o, 'pɩ-je mɛ -ɛɛ -tɩ' ɩa 'tmɩ 'de ao -pee.

18 U nɩ ɛɛ' dɛ tu 'mɛ 'de 'wɩ pla 'di. Pɔo sea 'de ɛɛ' -tɩ' 'ɩn 'sɩ ɔ "biɩɛ i 'de ɩ o, -wɛɛ ɔ wlu -suusaɩn -pee ɔ 'na : 'Ma 'tmɩɩ ɛ 'de Sesi Klisɩ 'a 'nyɩ 'ɩn, ɛ 'wɩɩ 'e "junynɔkpao' -nɩ 'ɩn ! 'Bo ɛ "sri, ɛ je 'de ɩ 'ɩn 'wɩɩ.

19 Nyɩ -blea dbonɩnynɔkpao' -nɩ 'jea kan' ka ɩa 'crɔn' ɔ -jɛɩɩ a jia "i cean' 'sɩ, ɩɩ kpɩn Pɔo ke Silasɩ 'mɛ, -wɛɛ ɩɩ kpa ɩpɩ 'bo -kwɩɩnjeɩn "juɩi.

20 'De ɩɩ kpa ɩpɩ 'e Rɔmɩ-kɔɩn 'a 'pee 'jeɩn o, -wɛɛ ɩɩ 'na : Nyɩ -ɩa dooa -aa -kwɩɩ, ɩɩ ka.

21 Uɩ nɩɛ Suifɩ-wi" -o, kpɩn -aa ke' 'na nyɩ 'bo nɩɛ, ɩmɩ ɩa tɔɔ -apɩ ɔ -nɩa Rɔmɩ-kɔɩn -wɛɛ -a -je 'wɔɔn' 'de -a -je nɩ.

22 'Sɩ nyɩ -wee' "klein nyna ja, -wɛɛ -kwɩɩnjeɩn -sa Pɔo ke Silasɩ dɩ kui, 'de ɩɩ cɛn 'o wlu -wɛɛ ɩɩ kpa ɩpɩ klae 'ɩn.

23 Uɩ -kɔa' ɩpɩ 'a blaa' 'sɩ ɩɩ pɩ ɩpɩ -kaso 'di, -wɛɛ ɩɩ 'tmɩɩ -kasogbu i fuoi 'de ɔ 'je ɩpɩ i fuo ka -cɔɔn' ka.

24 -Kasogbu i fuoi -mɔ 'wɔan -mɛ 'sɩ ɛ, ɔ kpa ɩpɩ 'de -kasogbu 'a wɔn -nɩa 'e de 'di -wee' ɔ pɩ ɩpɩ -gbii- bu'.

25 -Too' -kwea 'su Pɔo ke Silasɩ -tee baea' ke blea' -pɔn" -wee ɔba 'bɛɛ- Kea 'a 'nyɩ "i. Nyɔ -nɩa 'e -kaso 'di -wee' a 'wɔn ɔɔpɔ 'a wlu 'mɛ.

26 ɔba -gbuan 'emu 'su 'blɔa- cre', 'su -kasogbu 'a -gban -wee' a -suua' i. 'Bomɔ -kasogbu 'a kpae" -wee' "sri ɩ kain "wɔin, -gbaacɩɛ' dbi -sria" -kaso 'diɔn -wee' cɛn'.

27 -Ta -kasogbu i fuoi a soan "nyɔɔ' 'su ε, -mɛ -kasogbu 'a kpae" -wee' flɔn wɔn, 'su ɔ -sa ɔɔ' -cɛ kpla', ɔ 'e ɔɔ' -cɛ" 'dbaa', ɔɔ naa tɔ' i ɔ 'na -mɛ nyɔ -nɩa -kaso 'di -wee' 'kpa 'kwla 'de-.

28 'Kaa Pɔo bla -ke, ɔ 'na : -In -bo -ma -cɛ" dɛsaɩn "jrii nɔɛ, -a -wee' "klein nɩ -ta 'mɛ.

29 'Su -kasogbu ifuoi -teeɛ' nɛ i, -wee ɔ 'wlaa 'e -kasogbu 'di 'de "kpei creɛa' 'ɩn. ɔɔ' dɩ a cre', faɩn a nɔɔ'. 'Su ɔ "siie 'kɔi- i 'bo Pɔo ke Silasɩ 'juoi.

30 ɔ "siie ɔɔpɔ "kpae', -wee ɔ 'na : Tɔ"bo -wi", dɛ 'ɩn 'je nɔ 'de 'ɩn 'je 'pɔ ε- ?

31 'Su Pɔo ke Silasɩ 'na : -In -je Tɔ"bo Sesi 'a -tɩ' tɔ' 'ɩn -wee -ɩn -je 'pɔ, -mɔ e -ma -gbu" -son nyɔ e-.

32 -Wee ɔɔ -te Tɔ"bo 'a wlu 'tmɔa' -pɔn" 'de ɔ ke ɔɔ' -gbu" -sonyɔ -pee.

33 'De ɛɛ' "maɩ'wɩ tu 'di ε, ɔ "duo- ɔɔpɔ 'ɩn 'ε -wee ɔɔ mu 'de ɔ wɔin" 'de ɔ jre ɔɔpɔ 'a -ci". 'Bo ε "sri ɔ ke ɔɔ' -gbu" -son nyɔ je "ni "jru pɔɔɛ-.

34 'De ɔ "nyɩ ɔɔpɔ diide, 'su ɔ ke ɔɔ' -gbu" -sonyɔ a nɔɛ 'mɔa-, dɛ-nɔɛ' ɔɔ 'jeɛ Kea 'a -tɩ' tɔ' 'ɩn.

35 -Son' -stan' 'su -kwɔɔɩnɔɩn dɔɔɛ nyɔ 'de -kasogbu ifuoi ɔ -wee ɔɔ 'na : -In -sii" nyɔ -nɩ i.

36 -Wee -kasogbu ifuoi 'tmɔ ɩ 'de Pɔo ke Silasɩ -pee ɔ 'na : Rɔmɔ 'a -kwɔɔɩnɔɩn dɔɔɛ nyɔ ɔɔ

'naa 'ɪn "sii aopv i, ao 'bɛɛ- ao 'je "kpaɛ' "si la -wɛɛ ao 'je mu 'de 'flɛ 'ɔn.

37 'Kaa Pɔɔ wlu' 'de nyv vɔ dɔoa -pee ɔ 'na : Vv bla -avɪn ɛ 'bo nyv -kwea, 'de vɔ se -aa 'pee 'je 'sv vɔ po -a -kaso 'di, -jɛ kaan 'sv vɔa dɔoɛ nyv -wɛɛ vɔ 'je -a i "sii wɔɔ-. 'De -mɛ 'kamɔ -a -nɪ Romɛ koun 'a -cɛ" 'kpa, ɛ se 'bɛɛ-. -Bo ao mu ɛ, vɔa' -cɛ" 'kpa ji -wɛɛ vɔ 'je -a i "sii-.

38 Nyv vɔ dɔoa kpa wlu -nɛ -wɛɛ vɔ 'tmv ɛ 'de -kwlvɔnjevɪn -pee 'sv ka Pɔɔ ke Silasɪ nɪa Romv-koun ɛɛ' dɛ waa vɔvɔ 'dii.

39 'Sv vɔa' -cɛ" 'kpa ji' -wɛɛ vɔ jaa Pɔɔ ke Silasɪ 'a pee ja 'de vɔ -sv -kaso 'di, -wɛɛ vɔ bae vɔvɔ i 'de vɔ 'je 'o -kwlv 'wlv.

40 Pɔɔ-wi" 'wlv -kaso 'di ɛ, vɔ muɛ 'e Lidi o -gbɛin", vɔ ke vɔa' de'di -wi" 'jeea 'sv ɛ, vɔ kuue vɔvɔ 'a dɪ i -wɛɛ vɔ 'kpa -jei".

17

Pɔɔ ke Silasɪ muɛ Tesalonikɪ

1 Pɔɔ ke Silasɪ cɛɛn Anfipoli ke Apoloni -wɛɛ vɔ nyni Tesalonikɪ. 'Bomɔ Suifv-wi" 'a "jrui 'kɪn-gbu due' nɪ-.

2 Pɔɔ pa 'e ɛ 'di, ka ɔɔ nva see ɛ. 'De -kwlewɪ taan 'di ɛ, ɔ ke vɔa -too' ɛ ba o 'de Kea 'a wlu -ɛ -crɪa' 'a -tɪ' 'ɔn.

3 Ka Sesi 'jea 'kle 'je 'de ɔ 'jea "kunyɔ' sɔn ɛ, ɔɔ -sɛ' wɔ 'pepe 'de vɔ -pee, ɔ 'na : Sesi -ɔɔ -tɪ' 'ma 'tmv 'de ao -pee -ta, ɔmɔ -nɪ Klisɪ.

4 Suifv jrv' 'je ɔɔ' wlv tɔ' 'ɔn 'ɛ, -wɛɛ vɔ ke Pɔɔ ke Silasɪ po kɪn -tadue. 'Kamɔ Glekɪ-wi" 'a -tuu"-tuu -vɔa pleea Kea nv -ke, ɛ ke dɛwɔnɪnynɔkpaɛ' -tuu"-tuu ke-.

5 'Kaa "cɛi nɔa" 'ji 'e Suifu jɾɯ' 'ɔn 'ɛ, 'sɯ sɯ 'kuɛn 'diwɔnyɛnɔn -gbai" "jɾui -kuɛn -kuɛn"-, -wɛɛ sɯ -sa -tiba -klu' 'bo -kwɔ. 'Sɯ sɯ muɛ 'e Sason o -gbu" 'de sɯ 'je Pɔo ke Silasi kɾɔn -wɛɛ sɯ 'je sɯpɯ 'bo nyɯ "juɔi ja-.

6 Uɔ sea Pɔo ke Silasi 'je 'sɯ ɛ, sɯ kɾɔn Sason ke Kea 'a -jei" naaɯn jɾɯ' 'mɛ, -wɛɛ sɯ kpa sɯpɯ 'de -kwɔɔnɔnɔn "juɔi, -wɛɛ sɯ -te -cruɛn" -saa' -pɔn" sɯ 'na : Nyɯ -nɯ, -sɯ -gbɔɔa' 'kmu -wee', sɯpɯ -ji" -ta -kwɔ -ke -wɛɛ Sason pɔ -gbu".

7 Uɔa' nyɯ tu ɛ, sɯ -wee' "klein a blaa 'blɔajei Sesaa 'a kɛ' wɔn, dɛ-nɔɛ' sɯ 'na : 'Beɔ deejɾɔ' -nɯ 'kmu -ɔɔ 'nyɛn nɯ Sesi.

8 Wlu -nɔa 'mɔa- "siɛ -kwɔɔnɔnɔn ke nyɯ -kwea de 'i.

9 'De ɛɛ' -tɯ' 'ɔn ɛ, Sason ke ɔɔ' "dɛi-wi" -teɛ' 'o dɛ i -wɛɛ sɯ "tai- sɯpɯ 'i.

Pɔo ke Silasi muɛ Bere

10 'Bomɔ Kea 'a -jei" naaɯn "sɾi "maɯ' sɯ kpa Pɔo ke Silasi -jei" 'de Bere. Uɔ nyɛnɔa 'o Bere ɛ, sɯ muɛ 'e Suifu-wi" 'a "jɾui 'kuɛn-gbu 'di.

11 Suifu-wi" -nɔa 'o -mɔ ɛ, sɯ juɛ nyiiɔ -tɯ, ɛ je -jɯ -nɔa Tesaloniki -sii-. Uɔ kɾɔsɛn Tu"bo 'a wlu sɛn 'sɔɔn. Uɔa 'cɛan dɛ 'de 'wɯ "o 'wɯ -wee' 'di. Uɔa "jɾɛɛ- ɛ jeejee, -wɛɛ wlu Pɔo a 'tmɔa -bo ɛ nɯ tɔ', 'de sɯ 'e kan' 'je.

12 Ua' -tuu"-tuu -je Sesi 'a -tɯ' tɔ' 'ɔn 'bomu. Glɛki-wi" 'a dɛwɔn nɛnyɛnɔkpae' -tuu" ke "nyɛnɔn -mainynu -tuu" -jee tɔ' 'ɔn -ke.

13 'Kaa -ta Suifu-wi" -nɔa Tesaloniki 'wɔan ka Pɔo nɔa Kea 'a wlu 'tmɔa' 'bo Bere -ke ɛ, sɯ ji 'o 'ɛ, -wɛɛ sɯ paa nyiɔpɯ bɯ -sɔn.

14 'Bomɔ Kletien-wi" "sri ʋʋ po Pɔɔ -je o, -wɛɛ ɔ mu 'e 'tɔniɛ -kwɩ" fɔ o, 'kaa Silasɩ ke Timote sie 'o Bere 'mɛ.

15 Nyɔ -ʋʋ kpa Pɔɔ -jei" ε, ʋʋ kɔɔ' mamaʋ 'sʋ ʋʋ je Atenɩ nyɩni. -Ta ʋʋa jia de ε, 'bomɔ ɔ -tu" ʋʋɔ wlu 'de Silasɩ ke Timote 'je ɔ jɛɛ -too"-.

Pɔɔ niɛ 'o Atenɩ

16 -Ta Pɔɔ a fua Silasɩ ke Timote 'bo Atenɩ ε, ɔɔ' -suu "kaɛɛ "jrii 'de ɔ 'ʋn, de-nʋɛ' 'bo ɛɛ' -kwɩɔ -tu 'di ε, "juɔi -gbɛɛ' kɔin 'a 'sʋ -ji" 'o.

17 'De ɛɛ' -ti' 'ʋn ε, ɔ ke Suifɩ-wi" o, nyɔ jɩv' -ʋʋa pleea Kea 'tmʋɛ Kea "juɔi -gbɛɛ' -ti 'de Suifɩ-wi" 'a "jɩui 'kɩn-gbu 'di, -wɛɛ ɔ ke nyɔ jɩv' ɔɔ jɛɛa 'bo -kwɩɔ -kwea a wlu jeejee.

18 Glɛkɩ-wi" 'a de "ijuuɔn klae", ʋʋɔ -ke ɔ -te wlu'a -pʋn", ʋʋa' jɩv' 'na : De "ju -nɔ -mɔ ɔ 'tmʋ -ta ɔɔ jea -sɔɔ wlu ε- ? 'De jɩv' 'na : ε -kɔ' -na ɔɔ 'tmʋɛ 'dʋi -kea' jɩɛ'ε -ti'. De -ti ʋʋa 'da kan' a, ɛmɛ -ni Pɔɔ a 'tmʋɛ Sesi 'a -ti' ke "kunyɔɔ' sɔn-ti 'de ʋʋ -pee.

19 'Sʋ ʋʋ kpa Pɔɔ 'de ʋʋa' 'sra klaa" -sɔn. 'Bo 'a -ta tu 'a 'nyɩ -ni Areopasi. 'De ʋʋ 'na : -Ma de dee -ε jia i -wɛɛ -ɛɛ -ti' -ma -tmʋa a, -a -bɛɛ' -a -je ɛɛ' "kpei -ti 'wɔɔn ?

20 Dɩ -a sea 'wɔn due' ɩmɩ -ma -tmʋ 'de -a -pee, -a -niɛ "i -a -je 'e ɩ 'de i 'wɔn.

21 'De Atenɩ-kɔʋn -wee' "klein ke 'dʋi- -ʋʋ -tia" 'o Atenɩ ke ʋʋ -wee' a nʋ ʋʋa' nɔ" -wee' 'mɛ 'de 'tmʋa' ke -ti' dee 'a doin" o poa' 'ʋn.

22 'Sʋ Pɔɔ nyna i 'bo 'sra 'a -kwea'- -wɛɛ ɔ 'na : Ao Atenɩ-kɔʋn, de 'ɩn sia "jɩɛ- o ε, ɛmɛ -ni aɔa' nyɔ tu ε, aɔ niɛ -gbɛɛ' ʋn -o 'pepe -cɛɛn'-.

23 -Ta 'ma plea aoa' -kwlo ε, -wεε 'ma -sia' dı aoa -gbεεa' "jriε- o ε, 'bomɔ 'ın 'jee 'kwlan due' -ε -kwlı" ao 'cru : kea 'srυ. Ε nmɔ 'i, Kea ao sea juo -wεε aoa -gbεεa' "juoı ε, εμε -εε -tı' 'ma 'tmυ 'de ao -pee.

24 Kea -ε nva 'kmυ ke dı "klein -nıa 'e 'kmυ "kpei -wεε -ε -nıa 'blva- ke javn 'a Tυ"bo, εε' "ti 'e -gbi" nyıo 'o sɔn poa 'di.

25 Ε se ε -pɔn 'de nyıoɔɔ 'je ε dε "o dε "nyı, dε-nυε' εμε -εε -nyı" nyıoɔɔ 'kmυnıfee' ke dı -wee' "klein ke-.

26 Nyυ "klein -υυ -jia" 'kmυ ε, υυ 'wlυε 'e nyo due' -gbai ε nva 'bn, -wεε ε -te' υυɔυ 'blva- 'dii dodo- 'de ε "nyı υυɔυ nɔ" -wεε 'blva- υυ 'jea 'di "ti ε, ε -gble' ε 'bn.

27 Ε nυ εε' dε tu 'mε -wεε nyυ 'je ε i -pɔn, -wεε -bo nyυ a se ε dbεεdε 'kwa i -pɔn ε, 'de υυ 'je ε 'je. 'De -mε 'kamɔ Kea se nyo "o nyo o tεεn-.

28 -Jε ε nıa kan' a, -mε -aa nyıojo 'bleε 'kmυnıa' ke i -suua' ke, εμε aoa' dε "ıjuoyn jrv' 'tmυ -ke υυ 'na : -A -nıε εε' -kooɔ' i -o.

29 Ka -a -nıa εε' "nynuu -mɔ 'ja a, -mε -a se ε 'bεε- -a -je tɔ' i naa 'de -a -je 'kmυnı Kea 'sani ke 'wei ke "sou 'ı poo-. -Mı 'a dı tu ε, ı nıε nyıo 'o -paadı -o.

30 Dı "klein nyıo sea "i juo- 'de o nva teın" -nυ -nυ -wεε -ε -jεεa 'de -stanwı 'di ε, Kea se -mı kın 'kpa, 'kaa εε 'da nyυ -υυ -nıa dı -wee' "klein 'mii 'mε la, -wεε υυ 'je υυa' dısaın "i juo 'de υυ 'je 'e ε o "biie-.

31 Ε -tuε" nɔ" -wεε "ju ε -tea' 'o ε, o 'e 'kmυ -wee' "klein 'a 'pee 'je 'de "ısrea' 'bn. Ε to εε' sɔn 'mε 'bo nyυ -wee' "juoı, 'de oɔ' "ju tu 'a "kunyıɔ' sɔan'

'ɔn.

³² Ɔɔ 'wɔan "kunyɔɔ' sɔn-tɔ 'de Pɔɔ 'wɔn 'sɔ ɔɔa' jɔɔ' -teɔ ɔɔ' wlaa' -pɔn", jɔɔ' 'na : -In -bɔ, -aa muɔ -ma wlu doin" o poa' 'wɔ jɔɔ' 'de ɔa' dɔ tu 'a -tɔ' 'ɔn.

³³ 'Kamɔ ɔɔ nɔ -wɔe Pɔɔ 'wɔ 'o ɔɔa' -kwea'.

³⁴ 'Kaa ɔɔa' jɔɔ' -wɔ 'e ɔɔɔɔ "klu -ɔɔ -jea Kea 'a -tɔ' tɔ' 'ɔn. Ɔɔa' due' -nɔ Deɔnɔ, -mɔ nɔe -gbajei -o 'de ɔɔa' 'sra klaa" -nɔ -sɔn, ɛ ke 'nynɔkpao' due' -ɔa 'nynɔ nɔ Damarɔ ke nɔɔ jɔɔ' ke-.

18

Pɔɔ muɔ Korentɔ

¹ ɛ 'wɔa 'o mu ɛ, Pɔɔ 'wɔ 'o Atɔnɔ 'mɔ -wɔe ɔ mu Korentɔ.

² 'Bomɔ ɔ jɔe Suɔfɔ due' ɔɔ' 'nynɔ -nɔ Akilɔ. Ɔ 'wɔɔ 'de Pɔnɔɔa "kpei. Ɔ ke ɔɔ' 'nynɔ Plisɔ a 'wɔe 'e Itali dɔ-nɔe' Klodɔ -ɔ -nɔa 'blɔajei 'demu ɛ, ɔ nɔe Suɔfɔ -wee' "klein i ɔɔ 'je 'o Rɔmɔ 'wɔ. 'Sɔ Pɔɔ mu' ɔ ke ɔɔ 'e 'jee- -wɔe ɔ 'nɔ 'e ɔɔɔɔ -pɔn".

³ 'De see ɛ, Pɔɔ 'a dɔɔ ɔɔ nɔa mɔ -nɔ ɔɔ dɔa -tan 'tanfɔ. 'De dɔɔ due' -nɔ mɔ Akilɔ a nɔ -ke. Ɔ ke ɔɔ "tii- -wɔe ɔ ke ɔɔa nɔ dɔɔ -tadue.

⁴ -Kwlewɔ "o -kwlewɔ o ɛ, Pɔɔ a muɔ 'e Suɔfɔ-wɔ" 'a 'jrui 'kɔn-gbu 'di -wɔe ɔɔ tɔɔ nɔɔ Sesi 'a -tɔ', dɔ-nɔe' ɔɔ nɔe" Suɔfɔ ke Glɛkɔ-wɔ" 'je Sesi 'a -tɔ' tɔ' 'ɔn 'je.

⁵ 'Kaa Silɔ ke Timote 'wɔa 'e Masedoanɔ -wɔe ɔɔ jia 'bomɔ Pɔɔ a "duo ɔɔ' nɔ" -wee' 'ɔn 'de ɔɔ 'tmɔ Sesi 'a -tɔ' -wɔe ka Sesi nɔa Klisɔ, 'de ɔɔ 'nɔe "kpei 'de Suɔfɔ-wɔ" -pee.

⁶ 'Kaa Suɔfɔ-wɔ" 'a 'wɔn ɔɔa' po ɔɔ' wlu doin" o, ɔɔa -cree" 'ɔ. 'Sɔ Pɔɔ bla ɔɔ' 'ɔnpaadɔ 'mii 'de ɔɔ -pee, ka nɔɔ ɔ -gbaoa' kwa i 'de nɔɔ 'ɔ -tɔ' 'ɔn

ɔɔ nɔɔ : 'In se -ma -ti' 'ɔn nɔ 'bode, 'kamɔ ε nɔ-.
 'De ɔ wlu ka ɔ 'na : -Bo ao "ma a, -mε aoa' -cε"
 'kpa "jru -o, ε se 'ma -ti' nɔ, aoa' nymɔ se 'bo 'ɔn
 "jru nɔ-. De -tba' -ta kaan la 'ma mue 'e nyɔ -sea'
 Suifu nɔ o "biia'.

7 'Sɔ Pɔɔ "sɔε "kpaε' -wεε ɔ mu 'e "ju due' -ɔɔ
 'nynɔ nɔa Titɔɔ Sɔɔɔ wɔɔn". ɔɔ' "ju tu a pleεε Kea.
 ɔɔ' -gbu" ke Suifu-wi" 'a "jrui 'kɔn-gbu tbaa ba 'i.

8 'De "jrui 'kɔn-gbu -nε, "ju -nɔa εε' -jeɔpɔi ɔɔ'
 'nynɔ nɔa Krisipuɔɔ -mɔ 'jεε Tu"bo 'a -ti' tɔ' 'ɔn,
 ɔ ke ɔɔ' -gbu" -sɔn nyɔ ke. Korɔntɔ nyɔ -tuu"-tuu
 -pɔa' Pɔɔ 'a wlu doin" ε, ɔɔ -wεε' 'jεε Sesi 'a -ti'
 tɔ' 'ɔn -wεε ɔɔ nɔ ɔɔ pɔɔ "ni "jru.

9 'De "maɔ'wɔ due' -nε 'di 'sɔ Pɔɔ ja ja. 'De εε' ja
 tu 'ɔn Tu"bo wlu ɔ -pee ε 'na : Faɔn 'bo -ɔn nɔε
 ! -In kpa 'ma -ti' 'tmɔa' nya, -ɔn -bo wɔn "mue,

10 dε-nɔε' 'ɔn ke -ɔn -na', nyɔ jrɔ' se -ɔn sɔn
 -pɔn" kpaɔ -wεε -ma dεsaɔn "jrɔi nɔ-tɔ. 'Kaa nyɔ
 -ɔɔ -nɔa 'ma nyɔ ε, ɔɔ -tiεi" 'bo -kwɔ -nε 'di.

11 'Sɔ Pɔɔ nɔε 'o Korɔntɔ -sɔn due' 'cɔɔ -mεεɔ'-
 -wεε ɔ tɔɔ nyɔ Kea 'a wlu.

12 Nɔ" -ε 'di Galɔn nɔa 'blɔajεi 'de Akaɔɔɔɔ
 "kpei ε, 'bomɔ Suifu-wi" pɔɔ wlu -tadue 'de Pɔɔ
 'a 'dii 'blea 'a -ti' 'ɔn -wεε ɔɔ kpa' 'e 'pee 'jεi "juɔi.

13 'De ɔɔ wlu ka ɔɔ 'na : "Ju -nɔ ɔɔ -pɔn ɔ 'jε
 nyɔɔpɔ 'a "jru -jεi" -saa 'de ɔɔ se Kea -gbεε' i ka
 Moɔɔ 'a kε' "sia 'nynɔ ε.

14 Pɔɔ a jɔε wluɔa' -pɔn" -tea' 'sɔ Galɔn wlu 'e
 Suifu-wi" -pee ɔ 'na : 'Oo Suifu, -bo ε nɔ nyɔ 'srε
 i pɔɔ -tɔ ke 'ikma -tɔ jrɔ' kaan 'de ε, -mε 'ɔn 'beε'
 'ɔn 'jε 'ma nɔ' 'ɔn "duo- -wεε 'ɔn 'jε aoa' wlu doin"
 o pɔ.

15 'Kaa -bo ε nι ba o -too' -tu 'de 'nynι jru' ke aoa' -ce" 'kpa 'a ke'ε -tu' 'bn ε, -mε aoa' 'su 'a -tu' -nao, 'tn se dι -nιa 'mυa 'a 'pee 'jei.

16 -Wεε o nu uupu i 'de uυ 'wlu 'e 'pee 'je -gbu 'di.

17 'Su uυ -wee' 'wla 'e Sostεntι -nιa Suifυ-wi" 'a "jrui 'kuun-gbu 'a -jeopoi "kpei uυ -te o' blaa' -puu" 'bo 'pee 'je -gbu "juoi 'mυa-, 'kaa ε se Galion ka "i da mo "pι.

Poo mue Antioyi de

18 Poo -kwle 'o Korentι 'mε kuun- ke'wλε, -wεε o ke o' de'di -wi" poo wlu 'su o 'ja 'e -bato' 'di -wεε o ke Prisiu ke Akilasu mu 'e Siri. Uυ 'woan 'e -bato' 'di 'kpa-tu 'bo Sankre ε, Poo 'wla "jru i, δε-nυε' o cen εε' wlu -tie" 'bo Kea "juoi 'de-.

19 Uυ nynia 'o Efεsu ε, 'bomo Poo sie o "dei -wi" 'su o pa 'e Suifυ-wi" 'a "jrui 'kuun-gbu 'di -wεε o ke Suifυ-wi" a wlu.

20 'Su uυa baεo' 'de o 'je 'o uupu o 'wι nu, 'kaa o su 'woun-,

21 -wεε o ke uυ ciuεn "i 'de o 'na : 'In 'je -ko' -o jia nynia' -son mu -o mamau 'de Selisalem. 'Ma mue 'no aopy o de jia' -bo Kea -nιei" ε. 'Su o 'wlu 'o Efεsu 'mε.

22 o 'wluα 'de -bato' 'di o "sie i 'bo Sesare 'su ε, o mue Selisalem de. o ke Kea -gbu -koa' 'jeea 'su o mue Antioyi.

23 o nυa 'bo Antioyi 'wι pla 'su ε, o 'kpa -jei" -wεε o jii Galasibluα ke Frisibluα "kpei i 'de o kuu nyu "klein -uυ -jea Sesi 'a -tu' to' 'bn 'a dι i.

Apoloyi nιe 'o Efεsu

24 Suifvi due' -ɔɔ 'nynti ni Apolɔɔɔ, ɔ 'wlvɔ 'de Alesandri ɔmɔ -ji' 'o Efesɔ. ɔɔ' "ju tu cen wɔn i. Kea 'a wlu -crua' ɔ juo εε' wɔ -sa ka 'mε 'pepe.

25 ɔ -tuu" ε 'sni 'bo Tv"bo 'a -jei" -wεε ɔ ni nε "kpei. Ka Sesi 'a "kpei -ti nia "klein, 'kamɔ ɔɔ -sε' wɔ 'de nyɔ -pee, ɔɔ' sie 'o de jrε', 'kaa San 'a nyɔ "ni "jru po -ti 'a 'sɔ mε ɔ juo-.

26 ɔ -tee wluα' -pɔn" 'de 'fle 'ɔn 'de "jrui 'kɔn-gbu 'di. Prisili ke Akilasɔ 'wɔan ɔɔ' wlu 'sɔ, ɔɔ "duo ɔ 'ɔn 'ε, 'de ɔɔ ke ɔ mu 'e ɔɔ wɔin", -wεε ka Kea 'a -jei" naa -ti 'pεan 'de ɔɔ -sε' wɔ 'pepe 'de ɔ -pee.

27 ε 'wlvα 'o ε, Apolɔɔɔ niε "i ɔ 'je 'e Akai mu. 'De εε' -ti' 'ɔn Kletien-wi" kuue ɔɔ' di i 'sɔ ɔɔ 'crε 'sβε- -wεε ɔɔ "nyi ɔ, 'de nyɔ -jea Sesi 'a -ti' tɔ' 'ɔn 'de εε' 'blva 'a 'fɔ tu o 'je ɔ sɔn 'sɔɔn kpɔɔn-. ɔ nynia 'e mu ε, nyɔ Kea nva 'saavn "jrui, -wεε -ɔɔ -jea εε' -ti' tɔ' 'ɔn ε, ɔ pɔε ɔɔɔɔ sɔn o.

28 ɔ tba Kea 'a wlu -ε -crua' -gbɔɔ "jri -sisi' -wεε ɔɔ tɔε 'bo nyɔ -wee' "klein "juɔi ka Sesi nia Nyɔ 'pɔvi ε. 'De εε' -ti' 'ɔn ε, de ɔɔ 'jea 'tmɔ, ε se ni 'bode.

19

Pɔɔ niε 'o Efesɔ

1 -Ta Apolɔɔɔ nia Korenti ε, 'bo Pɔɔ pleε Asiblvα 'a crɔ "kpei- -wεε ɔ nyni 'o Efesɔ. ɔ jεε 'o Kea 'a -jei" naavn jrɔ' -wεε ɔ -tee' ɔɔɔ i, ɔ 'na :

2 -Ta ao -teea Kea -kwli" 'dee, ao 'je εε' -Suu 'mεε ? 'Sɔ ɔɔ wlu' 'de ɔ o ka, ɔɔ 'na : Ka Kea 'a -Suu mε nia 'kmɔ -a se ε juo.

3 'Sɔ Pɔɔ -teeɛ' ɔɔɔɔ i ɔ 'na : batise -jɛwɛ- ɔɔ
 nɔ aɔɔɔ ɛ- ? Ʋɔ 'na : ɛ San 'a nyɔ batise nɔsɔn
 mɛ ɔɔ nɔ -aɔn.

4 'Sɔ Pɔɔ 'na : Nyɔ -ɔɔ -wɔɔan' desɔɔn 'a "i juo
 -ti, ɔɔɔɔ San pɔ "ni "jru -wɛɛ ɔ wlu 'e -pee 'de ɔɔ
 'je "ju -ɔɔ jia 'e de 'a -ti' tɔ' 'ɔn 'je, ɔmɔ -nɔ Sesi.

5 Ʋɔ 'wɔan ɛɛ' wlu tu 'sɔ ɔɔ pɔɔɛ "ni "jru 'de
 Tɔ"bo Sesi 'a 'nyɔn 'ɔn.

6 Pɔɔ -tea' ɔɔɔɔ kwa "jru 'sɔ Kea 'a -Suu "ji 'de
 ɔɔɔɔ 'ɔn 'ɛ, -wɛɛ ɔɔ -te wlu dee pɔa' -pɔn" 'de
 Kea a jaa ɔɔɔɔ wlu 'kwa.

7 Ʋɔ beea ɔ ɛ, ɔɔ 'bɛɛ- "nynunmai 'a -puue 'jɔ
 'sɔɔn 'mɛ.

8 'Bo -mɛ 'de ɛ, Pɔɔ muɛ 'e Suifu-wi" 'a "jrui
 'kɔn-gbu 'di -wɛɛ ɔ wai ɔɔ tɔɔ nyɔ dɛ. 'De 'ɔɔ
 taan 'di, ɔɔ -pɔn nyɔ -ɔɔa pɔa ɔɔ' wlu doin" ɔ ɛ,
 ɔɔ 'je Kea 'a tɔ"bodɛ 'ɛ -ti' tɔ' 'ɔn 'je.

9 'Kaa Suifu-wi" 'a jrɔ' kuɛ "jru, ɔɔ kmuue pɛɛ
 "i -wɛɛ ɔɔa -flɛɛn Tɔ"bo 'a -je 'bo nyɔ -kwea
 de "juɔi. 'Sɔ Pɔɔ ke ɔɔɔɔ ɔɔɛn "i -wɛɛ ɔ ke
 Kletien-wi" 'wɔ 'de ɔɔa' "jrui 'kɔn-gbu 'di, 'de
 ɔɔ mu 'de Tiranist 'a klai" -gbu 'di. 'Bomɔ ɔɔ tɔɔ
 nyɔ dɛ 'wɔ "o 'wɔ.

10 'Kamɔ Pɔɔ nɔ mamau 'de -sɔn 'sɔɔn 'di. 'Sɔ
 Suifu ke Glɛkt-wi" -nɔa 'e Asi -wee' 'wɔn Tɔ"bo 'a
 wlu 'mɛ.

Sefa 'a "nynuu 'a -ti'

11 Kea a nɔɛ jrui' klɛɛ" klɛɛ" 'bo Pɔɔ -ɔɛi".

12 ɛ nɔɛ 'sɔ tɛɛ'fɔ ke -misɔ -i bla Pɔɔ 'a ku "i
 ɛ, ɔmɔ nyɔ a -te 'o 'wɛ-nɔɔ "kpei -wɛɛ ɔɔa' 'wɛ- ɛ
 'bɔ, 'de -siisaɔn a 'wɔ 'e ɔɔɔɔ 'ɔn.

13 'Sɔ Suifu jrɔ' -ɔɔa plea dɔ 'mii -wɛɛ -ɔɔa nɔa
 -siisaɔn, ɔ -pɔ' -a -pɔn -ɔɔ -je -siisaɔn i nɔ 'de Sesi

'a 'nynɔ 'ɔn -ke. Ɖɔɔɔ -wlu ka 'de -siisaɔn -pee ɔɔ 'na : 'Ma wluɛ ɔ -pee ɔ "si "kpaɛ' 'de Sesi -ɔɔ -ti' Pɔɔ a 'tmɔa 'a 'nynɔ 'ɔn.

14 Nyɔ -ɔɔa nɔa de -nɔa 'mɔa- Suifu-wi" 'a 'sraa -sai klaa" Sefa 'a "nynunmai -nɔa -mɛ" 'sɔn, -o.

15 'Sɔ -suusaɔn due' wluɛ ɔɔɔɔ -pee, ɛ 'na : 'In juo Sesi 'mɛ, -wɛɛ de Pɔɔ nɔa 'ɔn ɛ, 'in juo -mɛ, 'kaa aɔɔɔ mɔ 'ee, aɔa' 'nynɔ wɛ- ?

16 'Sɔ "ju -suusaɔn nɔa 'e 'ɔn -teɛ ɔɔɔɔ blaa' -pɔn", 'kamɔ ɔ bla ɔɔɔɔ mamaɔ 'sɔ ɔɔ 'kpa 'kwla -wɛɛ ɔɔ 'wɔɔ 'o ɔ "juɔi. -Ta ɔɔ muua ɔɔ cɛn kui, ɔɔ nɔɛ -kɔ'ɔ 'sɔ -ta -wee'.

17 De -nɔɔa 'mɔa- Suifu o, Glekt-wi" -nɔa 'o Efɛsɔ ɛ, ɔɔ -wee' "klein 'wɔɛn, 'de ɛɛ' -ti' 'ɔn ɛ, faɔn 'ji 'e nyɔ -wee' "klein 'ɔn 'ɛ, 'sɔ ɔɔa -teɛ' Tɔ"bo Sesi 'a 'nynɔ 'a ni'.

18 Nyɔ -ɔɔ -jea Sesi 'a -ti' tɔ' 'ɔn ɛ, ɔɔa' -tuu"-tuu ji' -wɛɛ dɔ saɔn ɔɔ nɔa ɔɔa 'tmɔ ɔ 'bo nyɔ -kwea-.

19 'De ɔɔɔɔ "klu ɛ, nyɔ -tuu"-tuu -nɔ 'e -ɔɔ po nyɔ 'srɛ i po jrii' teɔn" -poo -poo"- . Ɖɔa' jɔɔ' ja ɔɔa' jrii' posɔi 'mɛ -wɛɛ ɔɔ po ɔ "jri 'bo nyɔ -wee' "juɔi. Nyɔ a naa tɔ' i ɔa' 'sɔi tu 'a sɔɔn' nɔɛ 'wei 'a -kwɔɔ due'.

20 'Kamɔ Tɔ"bo 'a wlu a 'kpa "kpei, ɛɛ kmaa' "i, ɛɛ "nyɔ nyɔɔɔ- 'kɔi.

Nyɔ paa nyɔ ɔɔ -sɔn 'bo Efɛsɔ

21 'Ia' dɔ tu 'wɔa 'o -jei" ɛ, Pɔɔ nɔɛ "i ɔ 'je Masedoanɔ ke Akai 'ɔn -tie" cɛn -wɛɛ ɔ 'je Selisalem mu, 'de ɔ wlu ka ɔ 'na : -Bo 'in nynɔ 'e ɛ, -mɛ 'in 'je Rɔmɔ 'je -o -ke.

22 'Sɔ ɔ dɔɔɛ nyɔ -ɔɔa po ɔ sɔn o 'a 'sɔɔn nya 'de Masedoanɔ. Timote ke Erasɔ ke- mɔ ɔ dɔɔ, -wɛɛ ɔ mɔ'ɔ -cɛ" 'kpa nɔ 'e Asi nɔ" pla ke'wɛɛ.

23 'De εε' nɔ" tu 'di nyɔ tai' "maa' dɪ klæe" nɔɔɔɔ 'de Tu"bo 'a -jei" naa -tɪ 'ɔn.

24 "Ju due' nyɔ a 'daa- Demetrɪstɪ ɔ nɪε nɪɔblai -o, ɔɔ nɔɔɔ 'wɛi -wɛε ɔɔ bla -gbi" nynuu mu" -ɪ -ke ɔɔa' kɔun- kea Dianɪ 'a -gbu" -kooa', umɪ ɔɔ ple -wɛε ɔ ke ɔɔ' dɔnɔɔɔɔn a 'je "wliiε-.

25 ɔ 'kɪɪεn ɔɔ' dɔnɔɔɔɔn ke nyɔ -ɔɔ -ke ɔ 'blea dɔɔ due' "jrui, 'de ɔ wlu ɔɔɔɔ -pee ka ɔ 'na : 'Ma 'cɛ, aɔ 'je kan' 'mɛ 'de dɔɔ -nɛ 'ɔn ε, 'bomɔ -aa dɛ 'ɔn 'wɔa' -wee' nɪ-.

26 'Kaa dɪ "klein Pɔɔ 'tmɔa aɔa 'wɔn, ε se -ta Efɛstɪ 'a 'sɔ nɪ-. ɔɔ 'tmɔ εε' dɛ tu 'mɛ 'de Asi 'a -kwɛ -tuu"-tuu 'dii ɔ 'na : -Kɪ' -jɪ nyɔɔ 'ɔ sɔn nɔa -mɪ se Kea nɪ-. εε' wlu tu ε, ε dooa -aa dɔɔ 'mɛ.

27 ε se -aa dɔɔ 'a 'sɔ εε dooa nɪ-, 'kaa εε dooa Dianɪ -ε -nɪa -aa kea 'a -gbu" 'a 'nynɪ. -Wɛε Dianɪ -kea'- Asɪɔa ke 'kmɔ -wee' a -gbɛɛa' 'je "ku "kpei 'wɔ 'de ɔɔ sɛε dɛ 'daa i.

28 ɔɔ 'wɔan wlu -nɪa 'mɔa- 'sɔ ɔɔ 'kpa 'cɛn, ɔɔ -tɛε -cruɛn" -saa' -pɔn" ɔɔ 'na : Dianɪ -ε -nɪa Efɛstɪ-kɔɔn 'a -kea ε 'bɛi" !

29 'Sɔ ɔɔ -tɛε -kli poa' -pɔn" 'bo -kwɔ -wɛε ɔɔ -wee' 'kɪɪεn "jrui 'bo -kwɔ -kwea. Kaisɪ ke Aritakɪ -ɔɔ -nɪa Masedoanɪ -nyɔ -wɛε ɔɔ -ke Pɔɔ a na ɔɔ kpɔn ɔɔɔɔ 'mɛ -wɛε ɔɔ kpa ɔɔɔɔ 'e -kwɔ -kwea.

30 Pɔɔ nɪε 'i ɔɔ' -cɛ" 'kpa 'je de 'wɔɔ- 'bo nyɔ -kwea de "juɔi, 'kaa Kletɪn-wi" kaan ɔ -je de.

31 Dɛ "ɪjuɔn jrɔ' -ɔɔ -nɪa 'e Asi -ɔɔ -ke Pɔɔ dɔɔɛa ɔɔ dɔɔε nyɔ 'de Pɔɔ o -wɛε ɔɔ 'je ɔ 'tmɔɔ- 'de ɔ 'je 'e -kwɔ -kwea mu.

32 Nyɔ -ɔɔ -kɪan' "jrui 'de εε' nɔ" tu 'di 'de -kli poa 'a 'ɔn ε, dɛ jrɔ' a 'tmɔa jrɔ' 'a 'wɔn ε 'mii,

nyv jrv' -nia 'de vυ "klu ε, δε -εε "jrui vυ 'kuan -gblein' ε, vυ se ε juo-.

³³ 'Sv vυ -sa Alesandrı 'de nyv "klu, omo Suifu-wi" a poo 'e nya -wee o -kaa' nyv kwai" 'de o nıe "i o 'je vυ -pee wlu-.

³⁴ 'Kaa ka o nıa Suıfvi vυ 'jea kan' 'sv vυ -tee "woa' -pun" vυ 'na : Dianı -nia Efesi-koun 'a -kea'- ε 'hei" !

³⁵ -Kwlonjei mo -o ji' -wee -o -kaa' vυpv 'vn 'de -o wlu ka -o 'na : Aopv Efesi-koun, nyv -we -see' juo ka Efesi-kwlo nıa Dianı -kea 'a -gbu" ke εε' koo' de -wlvı 'e javn 'di 'a 'deıfuoi ε ?

³⁶ Nyv o -jea εε' de tu 'vn -too' o se nı-. Ao -te 'tın, ao 'bo de "o de-nve' 'de "kpeicrea' 'vn.

³⁷ De-nve' nyv ao ja -ta se desavn jre' nv 'de vυ se -aa Dianı -kea wın o to-.

³⁸ 'De -bo Demetrı ke oo' dbonvvn nıe "i vυ 'je nyv "kuan poo ε, -me 'wı nyv a 'jea 'pee i ε, vυ juı'. 'De vυ juo nyv -vva -jea nyv 'a 'pee 'me -ke, -me 'demı vυ 'je mu -wee vυ 'e "kuan po ka-.

³⁹ 'De -bo aoa sea de jre' i -tee' ε, nyv a muε -me 'tmva' 'bo nyv -wee' "juoi.

⁴⁰ Nyv a muε -a -klıpvun 'daa' 'de de -nvva -stan -ta 'a -tı' 'vn, 'de bo' -a bla -ta, ε se 'jo 'ble. -Bo nyv -tee' -a i ε, -ta -a -jea "kuan -sa -wee -a -je ε po, 'bo se nı-.

⁴¹ O -koa' wlu -nı 'a 'tmva' 'sv o poe vυ -wee' -jeı", -wee vυ mu -gbeın" o i.

20

Poo muε 'e Masedoanı

¹ -Ta vva' -kli -ne 'boı 'sv Poo 'kuen nyv -vυ -jea Sesi 'a -tı' to' 'vn "jrui -wee o kuu vυpv 'a dı

i, 'de ɔ ke ɔɔpu poo wlu, -wɛɛ ɔ mu Masedoani de.

² ɔ pleɛ ɛɛ' 'blva- tu "kpei- -wɛɛ ɔɔ "nyɔ Kletien-wi" 'kpi 'de wlu ɔɔ 'tmva 'ɔn. 'Sɔ ɔ muɛ 'e Gɛsɪ.

³ 'Bomɔ ɔ nu 'ci taan. ɔ -teɛ -bato' 'di 'kpa -ti -wɛɛ ɔ 'je 'e Siri mu 'de-. 'Sɔ ka Suifu pɔɔa ɔɔ' dɛsaɔn "jrii nu -ti, ɔ 'wɔɔn 'sɔ ɔ 'na : -Bo ɛ nu kan', -mɛ 'ma muɛ 'e Masedoani de.

⁴ Nyɔ -ke ɔ mua mamaɔ -ɔɔ nynia 'de Asi 'a 'nyɔ ka : Pirisi 'a "ju Sopateɛ -mɔ 'wlvɛ Bere, Aritaki o Sekɔn 'wlvɛ Tesaloniki, Kaisi -wlvɛ Dɛɛɔ ke Timote ke, ɛ ke Tisiki ke Trofimu, -wi" -mu 'wlvɛ 'e Asi.

⁵ Nyɔ -nu ɔɔ -pu -si' 'e nya -wɛɛ -ɔɔa fuo -aɔn 'bo Troasi.

⁶ -Apɔ mɔ ɛ, -bo Suifu-wi" 'a -kɔ' -ɛɛ 'nyɔ niɔ -di'pɛn -ɛ sea -puun" dɛ o mu 'a -kɔ' 'wlv 'o -jei", -wɛɛ -a -kpa -bato' 'di 'bo Filipɔ 'de -a nu 'wɪ -mm" 'bo -jei" -wɛɛ -a -jɛɛ ɔɔpu 'bo Troasi 'de -a -wee' nu 'o 'dɔɔ due'.

Pɔɔ 'a 'bo Troasi mua' 'a de 'bɔɔ- -ni

⁷ 'Dɔɔ "i-saawɪ 'a -kwie" ka a, -a -kɪɛn' "jrui -tadue -wɛɛ -a -je Tɔ"bo 'a diidɛ di 'sɔ Pɔɔ a wlu 'de Kletien-wi" -pee, dɛ-nvɛ' -bo -sɔn' -sɪn' ɛ, ɔɔ muɛ mua', 'kamɔ ɔ wlu mamaɔ 'sɔ -too' cɛn 'ɔn.

⁸ 'De nɛbi -tuu"-tuu -ni 'e "jei -gbu 'di -a -kɪan' "jrui ɛ.

⁹ 'De -kooa" i -tɔɔ due' -ɔɔ 'nyɔ niɔ Etisiɔ ɛ, ɔ -teɛ 'bo flɛn'mɛti "i. -Ta Pɔɔ niɔa wlu -tɔɔn -ni 'a 'tmva 'a, -mɛ ɔ niɛ 'e "nyɔɔ 'ɔ bie'. ɔɔ "nyɔɔ 'mva- nvɛ' 'sɔ ɔ je 'e "jei-gbu 'a taan -nɛ 'di 'wlv, ɔ je i -ka 'nɔ -sɔn. -Ta nyɔ a kpɔɔ "jei, -mɛ ɔ 'mɛɛ.

10 'Kaa Pɔɔ "sɪɛ i, ɔ jɪɛ ja 'bo ɔ "kpei -wɛɛ ɔ "duo ɔ 'ɔn, ɔ po ɔ sɪn 'dii 'de ɔ 'na : Aɔ 'bo pɛɛ i pleɛ, dɛ-nɔɛ' ɔɔ' -suu nɪ 'de ɔ 'ɔn 'ɛ ke.

11 'Sɔ ɔ 'ja 'e -gbu" 'di de -wɛɛ ɔ cɪɛn -di'pɛn i 'de ɔɔ di ɛ, -wɛɛ ɔ -te wluɑ' -pɔn" ke'wɛ. ɔ wlu' mamɑv 'sɔ -sɔn' je -sɪn'. ɔ -kɔɑ' wluɑ' 'sɔ ɔ 'kpa -jei".

12 ɔɔ ja -kooɑ" i -tɔɔ -nɔ ɔ "kunyɪɔ' sɔn -nɛ 'mɛ 'bo ɔvɑ' -kweɑ'-. ɛɛ' dɛ tu nɪɛ ɔvɑ' 'mɔɑ -tɪ klɑɛ" -wɛɛ ɛ kuu ɔɔpɔ 'ɑ dɪ i.

Pɔɔ 'wɪvɑ 'o Troasɪ ɛ, ɔ muɛ Mile

13 -Aɔpɔ mɔ ɛ, -aa muɛ nya -wɛɛ -ɑ -je -bato' 'di 'kpa 'de ɛ 'je -ɑ Asɔsɪ kpa. 'Bomɔ -ɑ -je Pɔɔ 'ɔn "duo-, 'kamɔ ɔɔ' -cɛ" 'kpa nɛɛ tɔ' "kpei-, dɛ-nɔɛ' ɔ nɪɛ "i ɔ 'je 'blɔɔi naa- -wɛɛ ɔ 'je 'o mu.

14 ɔ jɛɛɑ -ɑvɔn 'bo Asɔsɪ 'sɔ ɛ, -ɑ "duo ɔ 'ɔn 'de -bato' 'di -wɛɛ -ɑ -wee' mu Mitilɛnɪ.

15 -A -wɪvɑ 'o -mɔ ɛ, -ɑ -naa "nɪ 'kpei. -Ta -sɔn' ɔ -sɪɑn' 'sɔ -ɑ nynɪɛ 'o Kiosɪ -blvɑ -pɔn". -Sɔn' jrɛ' -sɪɑn' ke'wɛ -ɑ nynɪɛ 'o Samɔsɪ-blvɑ "kpei -wɛɛ -ɑ -wɪv ɔ -mɔ 'de -ɑ kpɔn 'kpɔv 'bo Mile.

16 Pɔɔ 'ɑ -cɛ" 'kpa -nɪɛ "i -wɛɛ -ɔ -blɑɑ Efɛsɪ-kwɪɔ 'de -ɔ se ɔv kɔ, -wɛɛ ɔ je nɔ" -wee' -sii 'de Asi, dɛ-nɔɛ' ɔɔ crɛɛ "kpei- -wɛɛ -bo ɛɛ' dɛ tu 'bɛɛ- ɛ 'je nɔv ɛ, 'de ɔ 'je Selisalem nɪ- Pantekotɪ 'ɑ -kɔ' wɪ ɔ.

Pɔɔ wluɛ Kea -gbu 'ɑ nyvsoɑ -nɪɑ Efɛsɪ -pɛɛ

17 'Bo Mile mɔ Pɔɔ nɪ -wɛɛ ɔ dbɔ nyv Efɛsɪ ɔv mu Kea -gbu -jeopɔvɔn -nɪɑ 'emu 'daa'.

18 -Ta ɔv nynɪɑ 'bo ɔ -pɔn" 'sɔ ɛ, ɔ wluɛ ɔv -pɛɛ kɑ ɔ 'na : Dɛ -wɪvɑ 'e "i-saawɪ -ɛ 'di 'ɪn jɪɑ 'nɔ Asi

-wεε -ε -jεεα -sianwι ε, ka 'in nva nasun 'de ao -pee ε, ao -wee' juε'.

19 'In nve Tv"bo 'a dbo 'de -ce" ja jaa' ke "miini 'un 'de 'kle Suifu-wi" a -tua" 'un 'a -kwea'-.

20 Ao 'je kan' me dt "klein -kwan -ti' 'de aoa' -ti' 'un ε, 'in se ia' de ka 'kwla -tu", faun jre' se 'un nu. 'In pleε "kpaε' woi ke -gbi" 'dii -wεε 'in 'tmu ι 'de ao -pee, 'de 'in tω ι aorpυ-.

21 'In 'da Suifu o, nyu -sea' Suifu nu 'me 'de υu 'je υua' dısaın "i juo-, -wεε υu 'je 'e Kea o "biie-, 'de υu 'je Tv"bo Sesi 'a -ti' to' 'un 'je.

22 'De kaan ka, Kea 'a -Suu -tee' 'un -klaan" "kpei 'de 'ma mu Selisalem. De -ε -jea 'un "jrıi nuve 'demu ε, 'in se ε juo-,

23 Kea 'a -Suu a 'tmua 'un -pee -kwlo "o -kwlo 'ma ceεan 'dii, ε 'na : 'De Selisalem -ma mua, "cın ke 'kle -a fuo -un 'demu.

24 'Kaa 'in se 'ma -ce" 'ε 'kmυ -me de 'un 'je. De -kwan -ti' me -nı 'in 'je 'ma plea' nya kpa 'de 'mua- 'un, -wεε dbo Sesi -tea' 'un kwa 'in 'je ε "jrı -cra'. εε' dbo tu me -nı Kea 'a 'saavn ke -poia" -ti 'a 'tmua'.

25 De 'in jua' emε -nı kaan ka la 'ja a, aorpυ -o "klu 'in jiia 'de 'in 'tmua Kea 'a tv"bode 'ε -ti' ε, 'in 'je kan' 'me ao se 'ma "jua- "jrıε- 'jeei 'bode.

26 Emε -ti 'ma 'tmυε 'pepe 'de aorpυ -pee -sian aoa' nyo due' 'a nymω se 'un "jrı nı-.

27 'In -tu" ao Kea wlu 'a 'snı -wee' "klein 'me, 'in se de jre' 'kwla -tu".

28 Ao -tu" aoa' -ce" 'kpa ke aoa' de'di -wi" Kea 'a -Suu -te ao kwa 'a -ti'. Kea 'a -gbu" εε' "ju 'a nymω -wla i -tıan' a, ao -tu" εε' -ti'.

29 'In juɛ' -bo 'in 'wɔɔ 'nɔ nyɔ ka -ci' nɔa -ɔɔ -nɔa kan' a, ɔɔa muɛ 'de aopɔ "klu jia'. ɔɔa' nyɔ tu ɛ, ɔɔ se aopɔ "i "tai.

30 -Wɛɛ 'de aopɔ "klu nyɔ jɔɔ' 'je 'e 'wɔɔ 'de ɔɔ 'je sɔ 'tmɔ -wɛɛ ɔɔ 'e Sesi 'a -tɔ' tɔ' 'ɔn 'jeɔn 'a "jɔɔ -jei" -saa-.

31 Ao -tu" aɔa' -cɛ" 'ɛ -tɔ' 'ja, -wɛɛ ka 'de -sɔn taan 'di 'in -saa aopɔ fɛn' due 'due 'de "miini 'ɔn jeejee ɛ, aɔ 'je ɛ -kwɔɔ o pɔ.

32 Kaan la 'ja a, 'in -tɛɛ' aopɔ- Kea ke ɛɛ' 'saɔɔnwɔɔ kwa, dɛ-nɔɛ' ɛmɛ -bɛɛ' -ɛ -je aopɔ- 'kpɔ "nyɔ, -wɛɛ aɔ ke nyɔ ɛ -teea kpɔɔ" 'je 'ken i plaan-.

33 Nyɔ jɔɔ' ɔ 'wei o, ɔɔ' sani o, ɔɔ' 'ɔnpaadi 'a 'tɔn se 'ɔn 'de pɔ.

34 Aɔa' -cɛ" 'kpa 'je kan' 'mɛ 'ma sɔn -nɔ, umɔ 'in nɔɔ dɔɔ 'ɔn -wɛɛ 'in ke 'ma 'cɛ-wi" 'je dɛ -a di.

35 Dɛ 'in tɔɔa aopɔ 'de -mɛɛ' -kɔ 'di ɛ, ɛmɛ -nɔ 'kamɔ nyɔ 'je dɔɔ nɔ -wɛɛ ɔ 'je nɔa" nyɔ kwa wɔɔi -te'. -Bo -aa sea kan' -mɔ nɔ ɛ, -mɛ wɔɔ Tu"bo Sesi 'a -cɛ" 'kpa 'tmɔa -a -bleɛɛ' -kwɔɔ" ɔ 'na : Nyɔ dɛ "nyɔa' 'bleɛ 'mɔa-, ɛ je nyɔ "nyɔ -ɔn dɛ -sii-.

36 Pɔɔ -kɔa' wɔɔa' kan' 'sɔ ɛ, ɔ ke ɔɔ -wɛɛ' pɔɛ 'kɔɔi- -klu' -wɛɛ ɔɔ bae Kea.

37 'Sɔ ɔɔ -wɛɛ' a -fɔɔn" -blɛ -blɛ, ɔɔ -gbleɛɛ Pɔɔ -kwɔɔ" -wɛɛ ɔ ke ɔɔa pɔɔ wɔɔ.

38 Dɛ "kaea' ɔɔɔɔ "jɔɔi kpleiin, ɛmɛ -nɔ ɔ 'na ɔɔ ke ɔ se 'jeɛi 'bode. ɔɔ kpɔ -jei" mamaɔ 'sɔ ɔɔ nɔnɔi ɔ 'e -bato' wɔɔin".

21

1 -A -ke ʋʋ cɛɛan "i 'sʋ -a -ja -bato' 'di -wɛɛ -a mu Kɔsɪ. -Sɔn' -sɪan' -a muɛ 'e Rodɛsɪ. 'Bomɔ -a -wɛɛ -wɛɛ -a mu Patara.

2 -A -jɛɛ 'o -bato' -ɛɛ mu 'e Fɛnɪsɪblʋa "kpeɪ ɛ, 'sʋ -a -kpeɪ 'di -wɛɛ -a mu.

3 -Ta -aa -jɛɛa Sɪprʋ -blʋa i 'sʋ ɛ, -a sɪɛ 'e kʋan o fɔ o, -wɛɛ -a -muu 'de Sɪrɪblʋa o fɔ o, 'de -a kprɔn 'kprɔb 'bo Tii. 'Bomɔ dɪ -ɪ -nɪa 'e -bato' 'di 'je i "sɪi-.

4 -A -jɛɛ 'o Sɛsɪ 'a -tɪ' tɔ' 'ɔn 'jɛʋn, -wɛɛ -a -ke ʋʋ -te i 'de 'dɔɔ due' 'di. Kea 'a -Suu -saa ʋʋpʋ fɛn' 'de Pɔɔ 'a -tɪ' 'ɔn -wɛɛ ʋʋ wɛɛ ɔ -pee ka ʋʋ 'na : -ɪn -bo Sɛlɪsɪɛm muɛ.

5 'Kaa 'dɔɔ due' -nɛ -cra "jru 'sʋ ɛ, -a kprɛn -aa -je i ʋʋ ke ʋʋa' 'nɪnɔkpaɛ' ke "nɪnuu- -wɛɛ' ja -a -jeɪ" mamau 'sʋ -a je -kwɔɔ 'mɪi -kwɛ- -wɛɛ -a po 'kɔi- -kɛɪ' 'bo "nɪ -kwɛɪ", 'de -a -baɛ Kea.

6 ʋʋ ke -a -wɛɛ' pɔɔɛ wɛɛ due 'due 'sʋ -a -ja 'e -bato' 'di -wɛɛ ʋʋpʋ mu -kwɔɔ de.

7 -Aa -bato' 'di 'kpaɛ' -nɛ 'bo Tii mɔ -a -cɛɛɛ "jru -wɛɛ -a mu Putɔlɛmaɪsɪ 'de -a -ke -aa de'di -wɪ" 'je 'jɛɛ-. -A nɛɛ 'o ʋʋpʋ o 'wɪ due'.

8 -Sɔn' jɛɛ' -sɪan' 'sʋ -a -kpa -jeɪ", -wɛɛ -a nɪnɪ Sɛsɛɛ 'de -a pa 'e Fɪlɪpʋ -ɔ -nɪa Kea 'a -tɪ' 'tmɔɪ o -gbu", nɪɔ -mɛ" 'sɔn ʋʋ 'cra i -wɛɛ ʋʋ -tea dɔɔ kwa 'de Sɛlɪsɪɛm Kea -gbu 'di 'de ɛ, ɔ nɪɛ ʋʋpʋ 'a due' -o.

9 ɔ 'bleɛ "nɪnuunɪnɔkpaɛ' -nɪɪɛ -ʋʋ se jra "ti due' -wɛɛ -ʋʋ -nɪ Kea 'a wɛɛ 'kwajaaɔn.

10 -A nɛɛ 'o 'wɪ pla, 'sʋ Kea 'a wɛɛ 'kwajaaɪ due' -wɛɛ 'e Sɪɪde -ɔ jɪ, ɔɔ' 'nɪnɪ -nɪ Akabɪsɪ.

11 ɔ jɪ' ɔ je -a -jɛɛ, 'sʋ ɔ "due Pɔɔ 'a wɛɛ 'ɔn -wɛɛ ɔ san ɔɔ' -cɛ" 'ɛ bɪ ke sɪn ke-, 'de ɔ 'na : Dɛ Kea 'a -Suu 'tmɔa, ɛ ka : "ju -ɔ -blea wɛɛ -nɛ ka Sɪɪfɔ-wɪ"

a mu ɔ saan' ka 'de Selisalem -wɛɛ ɔ 'je ɔ nyɔ 'srɔ "nyɔ.

12 -Ta -a -ke nyɔ -nɔ 'o mu 'wɔan wlu -nɛ 'sɔ ɛ, -aa baɛɛ Pɔɔ i -wɛɛ ɔ je Selisalem mu.

13 'Kaa ɔ wlu' ka ɔ 'na : Dɛɛ -tɪ aɔa -fɪn" 'ɔn, -wɛɛ aɔa pɔɔa 'ma pɛɛ ɛ- ? ɛ se 'ma saan 'a 'sɔ -mɛ nɪ-, -bɔ ɛ nɪ 'ɪn 'je Selisalem mu -wɛɛ 'ɪn 'je 'mɛ 'de Tɔ"bo Sesi 'a 'nynɪ 'ɔn mɔ 'de ɛ, 'ɪn -tɛɛ ɛɛ' kein"ke.

14 -A nɔɛ' -nɔ -nɔ, 'kaa -a se ɔ "wɔin 'bɛɛ-, 'sɔ -a -bɔ ɔɔ' i baɛ -tɪ 'mɛ, -wɛɛ -a -na dɛ Tɔ"bo nɔa "i, ɛmɛ -ɛ -je nɔɔɛ-.

15 'Wɪ -a nɔa 'o mu -kwɛa 'sɔ -a -nmaɛɛ -aa dɪ -wɛɛ -a mu Selisalem.

16 Sesi 'a -tɪ' tɔ' 'ɔn 'jɛɔn -nɔa Sesare 'a jɔv' kpa -a -jei", -wɛɛ ɔ kpa -aɔn 'de "ju due' -a -jea 'ɔn koo wɔin". ɔɔ' 'nynɪ -nɪ Manason, ɔ 'wɔɔɛ 'e Siprɔ-blɔa "kpei, ɔ nɪɛ Sesi 'a -tɪ' tɔ' 'ɔn 'jei -o sese.

Pɔɔ muɛ Saki "i-teea'

17 -A nynɔa Selisalem ɛ, -aa de 'di-wi" kɔɔɔɔn -a sɪn 'sɔɔn 'de 'mɔa- 'ɔn.

18 ɛɛ' -sɔn' -sɪan' Pɔɔ ke -a muɛ 'e Saki wɔin", 'demɔ Kea -gbu -jeopɔɔn -wee' 'kɪn- "jrui.

19 Pɔɔ ke ɔ 'jee la 'sasa -wɛɛ dɪ "klein Kea nɔa 'de ɔɔ' dɔɔ 'a -tɪ' 'ɔn 'de nyɔ -sea' Suifɔ nɪ "klu ɛ, ɔ -tee -wɛɛ ɔ pɔ ɪa' "kuan.

20 ɔɔ kɔa' ɔɔ' "kuan -nɛ 'wɔan 'sɔ ɔ pɔɛ Kea 'sɛ- -wɛɛ ɔ wlu ɔ -pee ka, ɔ 'na : -Aa de'di, -ma -jee', Suifɔ -tuu"-tuu -ɔɔ -kpa Sesi 'a -tɪ' tɔ' 'ɔn 'jɛɔn ɛ, ɔɔ -wee' "klein -sɪɛ' Moɪsɪ 'a kɛ' o.

21 'Kaa dɛ ɔ 'wɔan 'de -ma -tɪ' 'ɔn ɛ ka : Dɛ -ma tɔɔa Suifɔ-wi" -ɔɔ -tia" 'e nyɔ 'srɔ "klu ɛ, ɛmɛ -nɪ -ɪn -na ɔ 'je dɪ "klein Moɪsɪ 'a kɛ' 'tmɔa kwa -sɔn

-saa, 'de υυ 'bo υυα' "nynuu- 'klen kpaα -wεε υυ 'bo 'o -a "bo -wi" 'a kpln 'de blaα.

²² Ka -a -je nu 'ja a- ? Δε-νυε' ka -n jia υυ -wee' a μυε 'wαn' see.

²³ Δε -aa mua 'tmυα' 'de -υn -pee ε, -n nu ε. -A -bleε nyυ -nyiiε -υυ cen wlu -tiε" 'bo Kea "juαi.

²⁴ Υυ ke -n mu -wεε ka Suifυ-wi" 'a κε' "sia 'nynυ ε, υυ ke -n -je kan' nu, -n -sa nyυ -kei" -wεε υυ 'je υυα' "mυ- cen. -Bo ε nυ kan' a, -mε nyυ -wee' a μυε jua' ka dυ υυ 'tmυα 'de -ma -ti' 'υn, ι nυα sι ε. 'De -mα -nυε κε' wαn 'jei -o -ke.

²⁵ -Bo ε nυ nyυ -sea' Suifυ nυ -wεε -υυ -kpa Kletien-wi" -mυ ε, -mε δε -a -bεεα' wlu "kpei ε, εmε -a -tmυ 'de υυ -pee 'de υυα' 'sbε kpaα' 'υn. -A -na υυ 'bo nmi -ε -wlvα 'e kαin 'a 'sraα -sa 'n die, υυ 'bo nmi 'a nymα ke nmi -ε -mεα fuan "fun die, -wεε υυ 'je 'nynυ -san nu-tι 'bo.

²⁶ 'Sυ Pαο ke nyυ -nu mu' -wεε δε Suifυ-wi" 'a κε' "sia 'nynυ ε, υυ nυε. -wεε 'wι -ε 'di εε' δε tu 'jeα nυυε, 'de α 'tmυ ι 'de Kea -gbυ klaα" 'di, ε ke 'wι -ε 'di υυα' 'sraα- 'jeα -saa due 'due ke-.

Υυ kpyν Pαο 'mε 'de Kea -gbυ klaα" 'di

²⁷ 'Wι -mε" 'sαn -nυ a jιε -sia' 'sυ Suifυ-wi" -wlvα 'e Asi 'je Pαο 'mε 'de Kea -gbυ klaα" 'di, 'sυ υυ paa nyυ bι -sαn, -wεε υυ kpyν α.

²⁸ 'De υυα "wα υυ 'na : Israε-kαυn, αo -too" -a "i, "ju -α -wlvα 'blva -wee" "klein ke Israε-kαυn ke Moιsι 'a κε' ke Kea -gbυ klaα" -nε 'dei -ta "o -ta a, α ka. "Ju due' -sea' Suifυι nυ ε, αmα α paa 'e Kea -gbυ klaα" 'di, Kea 'a -gbυ" klaα" -ε -kwεai ε, 'de α -se -gban.

²⁹ Δε-νυε' -wεε υυα 'da kan' a, εmε -nυ υυ 'je Trofimυ -α -wlvα Efεsι ke Pαο 'mε 'bo -kwlvα 'de-,

υυρρ a naa tɔ' i υυ 'na : -Mε ɔmɔ Pɔɔ paa 'e Kea -gbu klaa" 'di.

30 Εε' δε tu 'a -kli -tee 'kpa'a' -pυn" 'bo -kwɔ. Nyiɔpυ- a ple' -ta "o -ta 'su υυ kpυn Pɔɔ 'mε, -wεε υυ "kɔ i 'de υυ -sɔ 'e Kea -gbu klaa" 'di. 'Bomɔ υυ "sri υυ je εε' kpaε" -wee' "wɔin kan.

31 Uυa -pɔn Pɔɔ 'a 'dbaa -kɔ i 'su ka εε' -kli nɪa 'kpa'a' 'bo Selisalem εε' -cnyε" ε mu' ε je 'a "soa 'a 'blei jεε-.

32 'Bo ε "sri ɔ je "jru jeυn ke "soa-wi" 'υn "duo- ɔ ke υυ kpa 'e υυρρ ɔ plea'. Suifυ-wi" 'jeea "su 'a 'blei ke ɔɔ" "su "jriε- 'su υυ 'bɔ Pɔɔ 'a bla-tɪ 'mε.

33 'Su "su 'a 'blei 'kpa Pɔɔ -pυn" -wεε ɔ kpυn ɔ, ɔ sɔɔn -gbaacɪε' 'ε "dbi 'sɔɔn ! -Wεε ɔ -tee' δε ɔ nɪa 'υn ke δε ɔ nυa 'a -tɪ' i.

34 'Kaa 'de nyυ "klu ε, jɪrυ' a -sa 'υn 'ε 'nɔ, jɪrυ' a -sa 'υn 'ε 'nɔ, ɔɔ' 'wɔn δε jɪε' i -gblein', 'su ɔ 'na : Ao kpa Pɔɔ 'de ao 'je ɔ 'e -gbu" -ε -pooa 'saan 'dei 'di kpa.

35 -Ta Pɔɔ a mua -wεε ɔɔ tba -gbu" -nε 'ε wɔn bυ "i, -mε "su 'blee ɔ "jei 'de nyiɔpυ 'a -tɪ' 'υn,

36 δε-nυε' nyυ "klein -υυ -kaan υυρρ 'de ε, υυa "wɔɔ- υυ 'na : Ao 'dbɔ ! Ao 'dbɔ !

Pɔɔ 'tmυε ɔɔ' -cε" 'ε "kpei -tɪ

37 -Ta υυa kpa'a Pɔɔ 'de -gbu" 'bomɔ ɔ -tee' "su 'a klaa" i ka 'de Klekɪwlu 'di ɔ 'na : 'In 'bεε- 'ɪn 'je δε-saan" 'tmυυ ? 'Su ɔ -teeε' Pɔɔ i ɔ 'na : -In -juo Klekɪwlu po ka 'mε 'dee- ?

38 -In se Esipυ i -ɔ -ke nyυ 'dbaυn 'a "wlu -nyiiε poa -kli 'wɪ 'sɔɔn -ta -wεε -ɔ -ke υυ mua 'e -pɪɔn" blυa "kpei nɪ- ?

39 'Sɔ Pɔɔ "duɛ wlu 'ɔn, ɔ 'na : "In-, 'ɔn nɛ Suifɔi -o, 'ɔn 'wɔɔɔ 'bo Tasɔ 'de Silisi. 'In 'wɔɔɔ dɛwɔn nɔ -Kwɔɔ 'di. 'Ma bae -ɔn -ɛ, -ɔn -nyɔ" 'ɔn wlu -wɛɛ 'ɔn 'je ɔɔ -pee wlu.

40 'Sɔ "sɔ 'a klaa" 'na : -In -wlu. -Wɛɛ Pɔɔ nyna i 'bo "kplo "kpei, 'de ɔ 'kaa- nyɔ 'ɔn 'sɔ ɔɔ -wee' nɛ -snii' -wɛɛ Pɔɔ po Suifɔwlu 'a -ɛɛ" 'kpa ɔ 'na :

22

1 'Ma de'di -wi" ke 'ma "bo -wi" ke ao po doin" i la -wɛɛ dɛ 'ɔn 'jea 'tmɔ 'de 'ma "kpei -tɔ 'ɔn ao 'je ɛ 'wɔn.

2 -Ta ɔɔ 'wɔɔn Suifɔ- -wlu 'de ɔ 'wɔn 'sɔ ɔɔ -wee' 'a -snii' -teea' 'kpa "kpei ke'wɛɛ, -wɛɛ Pɔɔ 'na :

3 'In nɛ Suifɔi -o, 'ɔn 'wɔɔɔ 'bo Tasɔ 'de Silisi, 'kaa -ta Selisalem mɔ 'ɔn 'bɛɛ "i, Gamaliɛ mɔ -paa 'ɔn -a "bo -wi" 'a ke' 'ɛ klai" 'pepe. Ka ao 'blea 'kɔ 'de Kea 'a -tɔ' 'ɔn -stɔnwɔ 'di, 'kamɔ 'ɔn nɔ tɛin" -ke 'de-.

4 Nyɔ -ɔɔa naa Tɔ"bo 'a -jei" ɛ, 'ɔn 'nyɛ ɔɔɔɔ 'ɔn 'ɛ mamaɔ 'sɔ ɛ je ɔɔɔɔ 'a 'dbaa' "jru "kpei-po. 'Ma nyna 'nynɔkpae' ke nmai i -wɛɛ 'ma po ɔɔɔɔ -kaso 'di.

5 'Sraa -sai klaa" ke nyɔ-ɔɔn' -wi" -nɔa 'e aopɔ "klu ɛ, ka -tɔ' 'ma 'tmɔa i nɔa tɔ' ɛ, ɔɔ juɔ'. ɔɔa' -ɛɛ" 'kpa -nyɔ" 'ɔn 'sbɛ 'de Kletien-wi" -nɔa Damasɔ 'a -tɔ' 'ɔn. 'Bomɔ 'ma mu -wɛɛ 'ɔn 'je nyɔ -ɔɔ -jea Sesi 'a -tɔ' tɔ' 'ɔn kɔɔn 'de 'ɔn 'je ɔɔɔɔ san -wɛɛ 'ɔn 'je ɔɔɔɔ Selisalem ja- 'de ɔɔ 'e -kaso 'di mu.

Pɔɔ 'tmɛ ɔɔ' Sesi o i "biie -tɔ

6 -Ta 'in nia mua' a, -wεε 'ma "kuban Damasi i ε, -mε 'jru -tee -gbao'. 'Su -son' klaa" -wlu 'e javn 'di -ε -sin' 'de 'un 'dewoi.

7 'Su 'in -ka i 'bo 'bluo -wεε 'un 'won wlu jre' -ε -wlu 'un -pee ka -ε -na : Soo, Soo, dεε-ti -ma -tu" 'un 'kle ε- ?

8 -Wεε 'in -tee' ε i ka, 'in 'na : -Mo nyo -o ε-, Tu"bo ? 'Su o 'na : 'Mo Sesi -wba Nasareti -ma -foan' tu o ε, 'mo -o.

9 Nyu -ub -ke 'ma -a -na ub 'jee- -son' -ne "jrie- 'mε 'pepe, 'kaa wlu -je -wlua 'un -pee ε, ub se -mε 'won. 'Su 'in 'na : Tu"bo, de 'in 'je nu ε- ?

10 -Wεε Tu"bo wlu 'un -pee o 'na : -In son 'un, -in mu Damasi, 'bomo de "klein -in -jea nu ε, ub 'je ε -un -to.

11 -Son' klaa" -ε -stan' 'un kwa 'jru-gbao 'bo -jei" 'mua- 'a -ti' 'un ε, 'maa 'je i -wεε 'ma 'ce-wi" -ke 'in na ubpu -kpon' 'un -ciεi" -ub kpa 'un Damasi.

12 -Ta ε nia kan' -mε "ju due' -ni 'o Damasi o' 'nyni -ni Ananias, o' "ju tu -srei" o' 'jee Kea 'a ke' won. Suifu-wi" -nia 'o Damasi -wee' a po o -ti' o.

13 Omo -ji" o -jεε 'un 'de o -wlu 'un -pee ka o 'na : Soo 'ma de'di, -ma "jri 'bai- -in -je i 'je. 'Bo ε "sri 'ma "jri je 'bai- 'in je i 'jea' -pon" -te.

14 'De o 'na : -A "bo -wi" 'a Kea -teeε -un kpoi" sese -wεε -in -je εε' -kwltu juo- 'de -in -je "Ju -srei" "jrie- 'jee-, -wεε -in -je o' -ce" 'kpa 'a wlu 'won,

15 de-nuε' -in -je o' -ti 'a -ta 'jei ni -o, -wεε di -in -jea 'de -in -woan -wεε -in -ju 'tmu 'de nyu -wee' "klein "juoi.

16 -Je ε nia kan' -mo 'ja a, -in -bo imaa, -in son 'un -in -je "ni "jru poε 'de -in -je Sesi -ma Tu"bo

'daa- -wɛɛ -ma dɪsain 'je -kwɛ-.

17 -Ta 'in jia Selisalem de, -wɛɛ 'in nua Kea baea' 'de Kea -gbu klaa" 'di ɛ, 'bomɔ Kea tɔɔ 'ɔn de jɾɛ' 'de jajri 'ɔn.

18 'In 'jeeɛ Tu"bo "jɾiɛ-, -wɛɛ ɔ wlu 'ɔn -pee ɔ 'na : -In -wlu -ta Selisalem -too"-, dɛ-nɔɛ' dɪ -ma mua 'tmɔa' 'de 'ma -ti' 'ɔn ɛ, ɔɔ sɪ 'wɔɔin see.

19 'Sɔ 'in 'na : Tu"bo, ka 'ma mua "jɾui 'kɪn-gbu 'dii -wɛɛ nyɔ -jea -ma -ti' tɔ' 'ɔn 'ma bla ɔɔɔɔ 'de 'ma poa ɔɔɔɔ -kaso 'di ɛ, ɔɔ ju' 'pepe.

20 'De -ta ɔɔ 'dbaa Etiein -ma -ti' 'a -ta 'jei ɛ, 'in nɪ 'o 'ɛ -ke. Nyɔ -ɔɔ -dbɔ 'ma poɛ ɔɔɔɔ -ti' o, -wɛɛ 'in -te' ɔɔɔɔ 'a 'ɔnpaadi i 'bo 'ɔn -pɔn".

21 'Sɔ Tu"bo 'na : -In mu, 'ma muɛ -ɔn -ta -tɔɔn dboa' 'de 'blɔa 'sɾɔ -pee.

Pɔɔ 'na ɔ nɪɛ Rɔmɛ i -o

22 ɔɔ poɛ Pɔɔ 'a wlu doin" o mamaɔ ɛ je wlu -nɛ jɛɛ-, 'sɔ ɔɔ -wee' -saa -cruen", ɔɔ 'na : Ao -sa "ju -nɔ 'kmɔ, ɔ se 'kmɔ nɪ ka nɪ- !

23 ɔɔa bla -kɪ ɔɔa -sa ɔɔa' 'ɔnpaadi 'ɔn, ɔɔa poo ɪ 'blɔɔ o i -wɛɛ ɔɔa po "puue" 'jei.

24 'Sɔ "sɔɪ 'a 'blei- 'tmɔɔɛ nyɔ -wɛɛ ɔɔ 'je Pɔɔ 'de -gbu" -pooa 'saan 'dei 'di kpa 'de ɔɔ 'je ɔ klae 'ɔn kpa -wɛɛ ɔ 'je dɛ -ɛɛ -ti' nyɔ a -sɔɔ -cruen" "kpei 'tmɔ.

25 'Kaa -ta ɔɔ saan Pɔɔ -wɛɛ ɔɔ 'je ɔ bla 'sɔ ɛ, ɔ wlu' 'de "sɔɪ 'a 'blei- -pee ɔ 'na : Ao 'bɛɛ- 'mɛ ao 'je Rɔmɛ i bla, 'de -mɛ 'kamɔ nyɔ jɾɔ' se ɔɔ' 'pee 'jee ?

26 "Sɔɪ 'a 'blei- 'wɔan wlu -nɛ 'sɔ ɔ muɛ "sɔɪ 'a klaa" fɛn' -saa' ɔ 'na : Ka -ɪn -je ɛɛ' sɔn nɔ ɛ- ? "Ju -nɔ, ɔ nɪɛ Rɔmɛ i -o.

27 'Su "su 'a klaa" -no ji' -wεε o -tee' Poo i, o 'na : -In -nιε Rοme i -oo ? -in -tmυ ε 'de 'bn -pee'. 'Su Poo 'na : Kιn.

28 -Wεε "su 'a klaa" "duo wlu 'bn, o 'na : 'In 'wοan Rοme i 'kpa-tι ε, 'in ja 'wei -tuu". 'Su Poo 'na : 'Mo 'wlvυ ε 'bn 'ε.

29 'Bo ε "sri nyυ -υba ji o blaa' -wεε o 'jea wlu ε, υb je o kιn -saa. "Soa 'a klaa" 'a -ce" 'kpa -mo ε, ka Poo nιa Rοme i -wεε o sοon -gbaacιε' 'ε "dbi i o 'jea kan' 'su faυn nvυ'.

Poo muε 'o -gbajeυn "juoi

30 De -εε -ti' 'bn Suifυ-wi" bla Poo -ti' "kpei ε, "soa 'a klaa" -nιei" o 'je εε' bυ 'mii 'wοn 'pepe. εme -ti -sοn' -sιn' 'su o kain Poo i -wεε o 'tmυυ 'sraa -saυn 'a klae" o, -gbajeυn -wi" 'de υb 'kιn- 'jrui -wεε o ja Poo 'bo υba' -kwea'.

23

1 Poo "sia -gbajeυn -nvυ "jriε- 'su o 'na : 'Ma de'di -wi", 'in nvυε Kea "juoi 'de pee 'dοe 'bn, εme -ti 'ma pee se 'bn "bli -ce' mamaυ 'su ε je 'e -sιanwι 'di jεε-.

2 'Su 'sraa -sai klaa" Ananiasι wlu' 'de nyυ -υb -tea Poo 'a blaa' kein"ke -pee o 'na : Ao po o 'kpa 'wοn !

3 'Su Poo wlu o -pee o 'na : Kea mε -je -bn bla, -mo -o -kο' blo' nyυ 'wla "ko "jrυ ε, -in -tee i -ma jea 'ma 'pee 'je ka κε' 'da-, -wεε -ma -ce" 'kpa -saa κε' 'de -ma -tmυυ' nyυ υba bla 'bn.

4 'Su nyυ -υb -nιa 'o o -pυn" υb 'na : Kea 'a 'sraa -sai klaa" mo -ma -cree" a 'oo ?

5 'Su Poo 'na : 'Ma de'di -wi", ka ε nιa 'sraa -sai klaa" 'in sι juo-. Ao kοn -kιn. de-nυε' wlu -crua'

ε 'na : Nyo -nɔa -ma klaa" -ɪn -bo ɔ wlu saun -pee 'tmɔε.

6 Ka Fariseen ke Sadiseen nɔa -gbajeun -wɛɛ ɔɔa 'jea ɔɔ' 'pee ɔ 'jea kan' 'sɔ ɔ kpa wlu' "jɛi 'bo ɔɔɔɔ "juɔi ɔ 'na : 'Ma de'di -wi", 'ɪn nɔɛ Fariseen 'ε "ju Fariseen -o. "Kunyo' sɔn -tɪ -a -wee' 'jea tɔ' 'ɔn ε, εmε -εε -tɪ' 'ɔn nyɔ a 'je 'ma 'pee.

7 ɔ 'tmɔa wlu -nɔa 'mɔa- 'sɔ -cruen" sɔn 'ɔn 'ε 'bo Fariseen-wi" ke Sadiseen-wi" 'nyɪnɪ, 'sɔ ɔɔ -seea' 'ɔn,

8 dε-nɔε' Sadiseen-wi" -mɔ 'na : "Kunyo' sɔn-tɪ o, Kea 'a "sɔɪ 'a -tɪ' o, -sɔɔ 'a -tɪ' se tɔ' nɪ-. 'De dɪ 'a kpe taan -nɪ, Fariseen-wi" 'je -mɪ tɔ' 'ɔn 'ε.

9 ɔɔa "wɔɔ- ɔɔa muuε "jru o 'sɔ ke' wɔ-saun jru' -nɔa 'e Fariseen-wi" 'a 'fɔ o ε, ɔɔ sɔn 'ɔn 'ε, ɔɔ ke nyɔ -tee 'wɔɪn -sia' -pɔn" 'de ɔɔ 'na : Desaun -a -jea 'je 'de 'ju -nɔ 'ɔn, ε se nɪ-. "Ko -sɔɔ jre' o, "ko Kea 'a "soai jro' -tuu" ɔ wlu wɔn -ε, -a se -mε o juo-.

10 ɔɔa' ba o -tooa' a 'kpa "kpei εε muε nya. 'Sɔ ɔɔ je Pɔɔ tii cɛn, εε' faun a nɔ "sɔɪ 'a klaa" 'mε. εmε -tɪ ɔ 'tmɔɔ- "sɔɪ -wɛɛ ɔɔ 'je Pɔɔ 'ɔn "duo- ɔɔ 'jeɔ 'bo ɔɔa' -kwea'- -sa, -wɛɛ ɔɔ 'je ɔ 'e -gbu" 'di de kpa.

11 Kwie jre' -kɔn a 'sɔ Tu"bo 'wɔɔε 'kwla 'de Pɔɔ -pee ε 'na : -ɪn -duo" 'kɔɪ 'ɔn, ka -ma -tmɔa 'ma -tɪ' 'bo Selisalem -ta, 'kamɔ -ɪn -je 'ma -tɪ' 'tmɔ 'de Rɔmɔ -ke.

Suifɔ-wi" pɔɔε Pɔɔ 'a 'dba-tɪ

12 -Sɔn' -stan' 'sɔ Suifɔ-wi" pɔɔε -tɪ' -wɛɛ ɔɔ -te ɔɔa' -cε" "kwi "jru ɔɔ 'na : ɔɔ 'na -a se dε dii 'de -a se "ni 'na i -bo -a se pɔɔ 'dba a.

13 Nyɔ -ɔɔ -pooa ɪa' -tɪ' tu ε, ɔɔ cɛn nyiɔpɔ 'a kwla -nyiiɛ "kpei -tie".

14 ɔɔ mu 'e 'sraa -saɔn 'a klae" ke nyɔ-cɔɔn' -wi" o 'de ɔɔ 'na : -A -bla', -a -je -aa -cɛ" 'kpa 'ɔn pɔ, -a -na -a se de wɔn -tɪn' i mamaɔ 'sɔ -a -je Pɔɔ 'dba.

15 -Bo ε nɪ kan' la 'ja a, -mɛ aomɔ ke -gbajeɔn mu 'e "soa-wi" 'a klaa" o -wɛɛ ɔ 'je Pɔɔ 'bo ao "juɔi ja, 'de ka nyɔ 'jea nyɔ ɔ 'tmɔ -tɪ 'ɔn -sa, ao 'je kan' nɔ. -Mɛ nɔ" -tɪ ɔ 'jea ji -wɛɛ ɔ 'jea -ta nyɪni, -mɛ -amɔ -tɛɛ ɔɔ' 'dbaa' kein"ke.

16 Ka Suifɔ-wi" -gba 'srɛ -nɛ Pɔɔ 'a de'dinyɔkpaɔ' 'a "ju 'wɔɛn 'sɔ ɔ muɛ Pɔɔ fɛn' -saa' 'de -gbu" -blaa 'saan 'dei 'di.

17 'Sɔ Pɔɔ 'da "sɔ 'a "jru jei due' -wɛɛ ɔ 'na : -In kpa -kooa" i-saan" -nɔ 'de aɔa' klaa" o, de-nɔɛ' ɔ 'bleɛ -tɪ' jri' ɔ 'je ɔ 'tmɔɔ-.

18 -Wɛɛ "soai "duo -kooa" i-saan" -nɔ 'ɔn ɔ ke ɔ mu 'e ɔɔa' klaa" o 'de ɔ 'na : Pɔɔ -ɔ -nɪa -kaso 'di ε, ɔmɔ -da 'ɔn -wɛɛ -ɔ -na 'ɪn ja -ɔn -kooa" i-saan" -nɔ, ɔ 'bleɛ -tɪ' -sain"-, ɔ 'je -ɔn 'tmɔɔ-.

19 "Sɔ 'a -jeɔpoi -nɔ kpɔn "ju -saan" -cɪɛi" 'de ɔ ke ɔɔ' 'sɔ mu -tajrɔ -wɛɛ ɔ -tɛɛ' ɔ i, ɔ 'na : De -ɪn -ble -ɪn -je 'ɔn 'tmɔɔ ε- ?

20 'Sɔ -kooa" i-saan" -nɔ 'na : Suifɔ-wi" pɔɛ wlu -tadue -wɛɛ ɔɔ 'je -mii bae- 'de -ɪn -je Pɔɔ 'bo -gbajeɔn "juɔi kpa -klae"-, -wɛɛ ka -gbajeɔn 'jea nyɔ 'a 'pee 'je ka -cɔɔn' ka, ε 'e kan' nɪ-.

21 -In -bo ɔɔa' wlu doin" o pɔɔɛ, de-nɔɛ' ɔɔa' kwla -nyiiɛ -gba 'srɛ -wɛɛ -ɔɔ bla -ɔɔ pɔ ɔɔa' -cɛ" 'ɔn -ɔɔ -na -ɔɔ se de dii, -ɔɔ se "ni 'nai mamaɔ 'sɔ -ɔɔ -je Pɔɔ 'dba. ɔɔ -tɛɛ εɛ' kein"ke, 'kaa -mɔ ɔɔa fuo.

22 'Su "su 'a klaa" poe -kooa" i-saan" -no -jei" -wee o -tu" o wlu, o 'na : De -in -tmva 'de 'un -pee -ta, -in -bo e 'tmve 'de nyo jro' -pee.

Poo muε 'e -gbva'na Foisi 'juoi

23 'Bo -me 'de ε, "su 'a klaa" 'da jra' jeun 'soon -wee o 'na : Ao nmae di, -bo nyu 'a nabu a sea ceen 'su ε, ao ke "su 'a kme' 'soon ke "su 'a kwla -me" 'son -uva -tea soo" "kpei ke "su -a poa "di 'a kme' 'soon 'je Sesare mu.

24 Ao nmae soo" Poo 'jea "kpei -te ε, -wee -bo oo sea -gbva'na Foisi jee o 'je "i -gbla' -gbla' ni-.

25 -Wee o 'cru 'sbe o "nyu uupu, wlu o 'crua, ε ka :

26 'Mo Klodu Lisiasu, 'mo -oo -cru 'sbe -oo ja -gbva'na Foisi 'de -oo po o 'jewlu o.

27 Suifu-wi" kpon "ju -no 'me, -wee uva -pon u 'je o 'dba. Ka o nua Rome i -ta 'in 'woun 'su 'in po -jei" -wee u -sei' o 'de uupu 'kwa.

28 De -εε -pa Suifu-wi" a blo "kpei ε, 'in nre "i 'in 'je ε 'mii 'woun 'su 'in kro 'e uva' -gbajeun "juoi.

29 De 'in 'woun -wee -εε -pa uva blo "kpei ε, eme -ni uva' -ce" 'kpa 'a ke' εε' -ti'. 'Kaa de o nua -wee -ε -jea oo' -kaso 'di pood' ke oo' 'mea' 'je, ε se ni-.

30 'De deε -ti 'ma jo -un ε, eme -ni nyu jru' -saa 'un fen', u 'na : Suifu-wi" -gba' 'sre 'de oo' -ti' 'un. Emε 'in 'woun 'su 'in "sri 'o 'ma jo -un, -wee 'in 'tmu nyu -u -ke o 'blea -ti' ε, 'de uva' -ce" 'kpa 'je uva' 'pee 'de -un o ja-.

31 Wlu "su 'a 'blei -tua" uupu "i ε, u nuε'. Uu "duo Poo 'un 'ε "mau' -wee u ke o mu mamau u nyni Antipatrisu.

32 -Sɔn' -sɪan', "sʊ -jʊ -naa 'blɔɔi ɛ, -wi" -mʊ muɛ de, -wɛɛ nyʊ -ʊʊ -blea soe" -ke Pɔɔ mu.

33 ʊʊ nɪnɪa Sesare ɛ, "sʊ "nyɪɛ -gbʊa'na 'sbɛ -wɛɛ ʊʊ "nyɪ ɔ Pɔɔ.

34 -Gbʊa'na nʊa 'sbɛ 'dii 'sʊ ɛ, ɔ -teeɛ' Pɔɔ i -wɛɛ ɔ 'je ɔɔ' 'blʊa 'a 'nɪnɪ "si. Ka Pɔɔ 'wɪʊa 'e Silisi ɔ 'wɔɪn 'sʊ ɛ,

35 ɔ wɪʊ ɔ -pee ɔ 'na : -Bo nyʊ -ʊʊ -ke -ɪn -blea -tɪ ji ɛ, -wɛɛ 'ɪn 'je -mii -tee'-. 'Sʊ ɔ 'tmʊʊɛ nyʊ -wɛɛ ʊʊ kpa Pɔɔ 'de Eroɔɪ 'a tʊ"bo -gbʊ 'di.

24

Suifʊ-wi" bla Pɔɔ -tɪ' "kpei 'bo Sesare

1 ɛ nʊɛ 'wɪ -mm" 'sʊ, 'sraa -sai klaa" Ananiastɪ ji ɔ ke nyʊ-ɔɔɪn' ke "ju due' ɔɔ' 'nɪnɪ -nɪ Tɛtuɪɪ ke-. ɔɔ' "ju tu cɛn wɔn i. -Wɛɛ ʊʊ po Pɔɔ 'de -gbʊa'na "juɔɪ.

2 ʊʊ 'da Pɔɔ la -wɛɛ Tɛtuɪɪ -te ɔɔ' -tɪ' "kpei- -tu" 'a -pʊn" ɔ 'na : -Aa nyʊ -ɔɔɔn'- Foisi, -ma 'saʊn mɛ -nʊɛ' -sɪan -wɛɛ -a -nɪ 'e pee 'a blʊa' 'ʊn ! -Ma nyʊ -jeopoa' 'de tɔ' 'dɪnɪa' nʊɛ' 'blʊa -wee' "klein je pee -te.

3 'De dɪ 'dɔɛ -ma nʊa 'blʊa- "jrii, -wɛɛ -aa -jea -ta "o -ta a, -aa poɛ -ʊn ɪa' 'sɛ-.

4 'Kaa 'ɪn se ɛ "i nɪ 'ɪn 'je -ʊn 'kpʊ -kwlee 'ma bae -ʊn -ɛ 'de -ma 'diwɔnmoa' 'ʊn ɛ, dɛ klea" -aa jia 'tmʊa -ta, -ɪn po ɛ doin" o.

5 Dɛ -a -jea 'de "ju -nɔ 'ʊn ɛ, ɛmɛ -nɪ ɔɔ' -tɪ' siɛ -a kwai, ɔ nɪɛ 'wɛ- -o, ɔ je -a -pʊn" nɪ-, ɔ poɛ 'ʊn -seea' 'bo Suifʊ "klein -nɪa 'e 'blʊa- "kpei 'nɪnɪ, -wɛɛ ɔ dooa ʊʊ -pʊ a "jru, ɔmɔ ɔ -nɪa 'e Nasareɛn-wi" 'a 'fɔ o ɛ.

6 Ɔ nuε' mo -wee' 'su ɔ je Kea -gbu klaa" -gban' -sa, -wee -a -nynɔɔ i. -A -nɛi" ka -aa ke' 'da -a -je ɔɔ' 'pee 'je kan'.

7 'Kaa Lisiasi -ɔ -nɛa "suɪ 'a klaa" mo -kaan 'bo i -wee -ɔ -te -a -klan" "kpei -ɔ -sɔ 'de -a 'kwa 'de "ikmaa' 'ɛn.

8 -Wee ɔ 'na -a ji 'nɔ -ɛn "juɔi 'de -ɪn -ji 'tmɔ. -Bo -ma -ce" 'kpa -tee' ɔ i ε, ka dɪ "klein -a -tmɔa ɪ nɛa tɔ' -ma muε kan' 'jea'.

9 De Tetuɪlt 'tmɔa 'mɔa- me Suifɔ -wee' a 'nye "kpei- ɛɛ 'na : De -nɔɔa, me -nao.

Pɔɔ 'tmɔε ɔɔ' "kpei -tɪ 'bo Foisi "juɔi

10 Uɔ -kɔa' 'i 'su -gbɔa'na "nye Pɔɔ wlu, -wee Pɔɔ wlu ka ɔ 'na : 'Ma -gbɔa'na, 'ɪn 'je kan' 'me -ɪn -kwle 'blɔa -nε 'ε 'pee 'jea' -we- 'de -sɪn -tuu' 'di. εme -tɪ 'ma tɔ' kui -wee 'ma ji 'ma -ce" 'ε "kpei -tɪ' 'a wlu 'ɛn "dua'.

11 -In -beeε' -ɪn juo εε' 'wɪ -puue 'jɔ 'sɔɔn ka, -wee 'ɪn ji Kea "juɔi -gbεεa' 'bo Selisalem.

12 'In ke nyɔ se -tooa' nɪ 'de Kea -gbu klaa" 'di ɛɛ se 'ɛn jεε-, 'ɪn ke nyɔ jrɔ' se -tooa' nɪ 'de Suifɔ-wi" 'a "jrui 'kɪn-gbi 'dii, ɛɛ se 'ɛn jεε- mo foo" 'su, ɛɛ se 'ɛn -kli poa' jεε 'de -kwɔɔ -kwea -tajrɔ.

13 'De -tɪ' ɛɛ bla 'ɛn "kpei -ta, -wee -εε wluα' ɛɛ wluα kaan, ε se bu 'ble.

14 De 'ma juα 'i 'de -ɛn -pee ε, me -nɪ 'ma -gbεε' 'ɪn "bo -wi" 'a Kea. 'Ma Kea -gbεε' sɛn -nε, me ɛɛ 'na ε se ka -cɔɔn' ka nɪ. 'Kaa dɪ "klein -ɪ -crɪa' 'de Kea 'a ke' ke Kea 'a wlu 'kwajaαɛn 'a 'sbε 'di ε, 'mo 'jɪ tɔ' 'ɛn 'ε, ɪmɪ 'ɪn tba tɔ' 'i.

15 Ka 'mo 'jea 'isrɛɛn o, nyɔ -sea' 'isrε ɛɛa' "kunyɔt' sɔn -tɪ tɔ' 'ɛn ε, 'kamɔ ɛɛmɔ 'jɪ tɔ' 'ɛn -wee ɛɛ tɔ' 'i -ke.

16 Εμε -tu 'ma kpuon 'ma -ce" i -wee 'ma to' 'e 'pepe ni 'bo Kea ke nyio "juoi.

17 'In nua -sun -tuu"-tuu 'de 'kwla "kpei ε 'in jie Selisalem de. 'In ja 'ma 'ce 'ε sun o powei' -wee 'in je 'sraa- -sa 'in 'je Kea "nyu.

18 Δε Kea 'a κε' "sia 'nyu 'de 'pepe ni -tu 'un ε, με 'in ni nua' 'de Kea -gbu klaa" 'di -wee Suifu-wi" -wlu 'e Asi jεε 'un, nyo jro' se bo' bla -wee -kli po-ti.

19 Ε ni uupu -mo -je de 'wlu- 'bo -un "juoi -ta 'de- -wee -u -je 'un -pa "kpei bla -bo u 'ble δε deejre' u 'je 'tmu 'de 'ma -ti' 'un ε.

20 'De -bo ε ni nyu -nu -mu ε, -me -ta u kpa 'un 'bo -gbajeun "juoi ε, δε u 'jea 'un -puu" -gblein' ε, u 'tmu ε.

21 'In se δε jre' nu -bo ε se "kunyio' son-ti -gbai' 'a 'su mu 'in 'tmu 'bo nyu -wee' 'a -kwea' ni ε. 'De εε' -ti' 'un ε, mo 'ma 'pee a 'jee -sian 'bo -un -juoi".

22 'Su Foisi -o -jua Kea 'a -jei" naa-ti 'pepe ε, o -teε uua' 'tmua' kwai" -wee o 'na : -Ta "su 'a klaa" Lisiasu jii ε, -wee 'in 'je aoa' 'pee 'je.

23 -Wee o wlu 'e "soai -pee o 'na : -In -fu o 'dei 'de 'diwonmoa' 'un. -In -βεε' -in -je o ko" "nyu -wee o ke o" "dei-wi" 'je 'jee-, 'de u 'je o 'dce "jrii nu, -in -bo uupu -je de kaan.

Poo muε 'o Foisi ke Druisili "juoi

24 'Wu jru' -sia' 'su, Foisi ke o' 'nyu Druisili nuε Suifu 'nyu ji'. 'Su o dbo nyu -wee o 'da Poo, 'de δε o 'jea 'tmu 'de Sesi Klisu 'a -kwl" -te' -ti 'un u 'je ε doin" o po.

25 'Kaa -ta Pɔɔ -tea "isrɛ -tɪ ke -cɛ" "wɔɪn 'bɛɛ tɪ ke Kea 'a 'pee -a mua jia 'a -tɪ 'tmɔa' -pɔn" 'sɔ, faɔn a nɔ Fɔɪsɪ 'mɛ, 'sɔ ɔ 'na : -ɪn -bɛɛ' -ɪn -je mu la, -bo 'ɪn 'je nɔ" ke'wɪɛ ɛ, -wɛɛ 'ɪn 'je -ɔn 'da.

26 Dɛ ɔɔ naa tɔ' i 'de ɛ, ɛmɛ -nɪ Pɔɔ 'je ɔ 'wɛɪ "nyɪ, ɛ mɛ -tɪ ɔɔ 'da Pɔɔ jeejee 'de ɔ ke ɔɔ wɪu.

27 'Kamɔ ɔ nɔ 'sɔ -sɪn 'sɔɔn je -sɪ' 'sɔ Pɔɔsɪsɪ Fɛtɪsɪ "sɪɪ- 'bo ɔɔ' -kɔɪ" ka -gbɔa'na nɪa. Fɔɪsɪ nɪɛ "i ɔ 'jea 'e Suɪfɔ-wɪ" "jɪɪ 'dei nɔɔɔ 'sɔ ɛ, ɔ 'taɪɛ Pɔɔ "i 'de -kaso 'di.

25

Pɔɔ muɛ 'o Fɛtɪsɪ "juɔɪ

1 -Ta Fɛtɪsɪ jia 'de ɛɛ' 'blɔa 'a 'fɔ tu ɔ ɛ, ɔ nɔɛ 'wɪ taan 'bo Sesare -wɛɛ ɔ 'wɪɔ 'o 'de ɔ mu Selisalem.

2 'Bomɔ 'sraa -saɔn klae" ke nyɔ -ɔɔ -nɪa dɛwɔn 'de Suɪfɔ-wɪ" "kɪu pɔɔ Pɔɔ "kuan 'de ɔ ɔ -wɛɛ ɔɔ -tee' ɔ i

3 ɔ 'je ɔɔɔɔ -kɪn kwa 'wɔɔn-, ɔ 'je Pɔɔ Selisalem ja-, dɛ-nɔɛ' ɔɔ pɔɔ ɔɔ' -tɪ' 'mɛ, ɔɔ nɪɛ "i ɔɔ 'je ɔ 'dba 'bo -jeɪ".

4 'Kaa Fɛtɪsɪ 'na Pɔɔ nɪɛ -kaso 'di 'bo Sesare -wɛɛ ɔ mɔɔ' -cɛ" 'kpa -tɛɛ 'e de mu -tɪ -ta 'wɪ 'sɔɔn.

5 'De ɔ 'na : 'ɪn nɪɛ "i aɔa' klae" -wɪ" ke 'ma -a -je mu -wɛɛ -bo "ju -nɔ nɔ dɛsaɔn ɛ, 'de ɔɔ 'je ɛ 'tmɔ.

6 'Wɪ Fɛtɪsɪ nɔa 'o ɔɔɔɔ ɪ 'bɛɛ -mɛ" na ke -puue 'mɛ, -wɛɛ ɔ mu Sesare de. ɛɛ' -sɔn' -sɪan ɔ -tɛɪ i 'bo ɔɔ' 'pee 'jekpa-tɛ "kpei 'de ɔɔ' 'sra -sɔn, -wɛɛ ɔ 'tmɔɔ nyɔ 'de ɔɔ 'je Pɔɔ ja-.

7 Pɔɔ jia 'sɔ ɛ, Suɪfɔ-wɪ" -wɪɔa Selisalem -gbae' ɔ 'dei, -wɛɛ ɔɔa -tu" ɔ -tɪ' klae" klae" -tuu"-tuu -sea' 'jɔ 'ble "kpei. Dɛ ɔɔ 'jea 'nyɪnɪ "sɪ -gbleɪn', ɛ se nɪ-

8 Pɔɔ "dua ɔɔ' -ce" 'e -ti' "kpei-sawlu 'ɔn ɔ 'na : 'In se Suifu-wi" 'a ke'e wlu wɔn blaa-, 'in se de -nyniia "jrii nɔ 'de Kea -gbu klaa" -pee. 'In se deɔaun jre' 'tmɔ 'de Sesaa 'blɔa jei -pee.

9 'Kaa Fetist nɔa "i ɔ 'jea 'e Suifu-wi" "jri 'dei nmɔɔ ε, ɔ wlu' 'de Pɔɔ -pee ɔ 'na : -In -nɔε "i 'mε -in -je Selisalem mu -wεε -ma 'pee 'je 'jeeε- 'bo 'ma -ce" 'kpa "juɔi 'de 'tmɔa' -nε 'ε -ti' 'ɔn ?

10 'Sɔ Pɔɔ 'na : 'Bo 'blɔajei klaa" "juɔi mɔ 'in 'je mu, 'bomɔ 'ma 'pee 'e 'jeeε-. 'In se deɔaun jre' nɔ 'de Suifu-wi" -pee, -ma -ce" 'kpa juɔi 'pepe.

11 -Bo 'ma nɔɔɔɔ se "isrε, 'de -bo 'in nɔ deɔaun klaa" -ε -nɔ 'ma 'dba ka a, 'in se 'mεa' plee-, 'kaa -bo -ti' ɔa bla 'ɔn "kpei se tɔ' nɔ ε, -mε nyɔ "o nyɔ se ε 'bεε- ɔ 'je 'ɔn ɔɔɔɔ "nyɔ. 'In nɔε "i 'in 'je 'e Sesaa "juɔi mu.

12 'Sɔ Fetist ke ɔɔ' -sae' -siɔn 'wɔa "sɔan 'sɔ ɔmɔ wlu Pɔɔ -pee, ɔ 'na : Ka -in -sia" -blɔajei 'a 'nynɔ -mɔ kaan 'ja a, -mε -ma muε 'de ɔ "juɔi mua'.

Pɔɔ muε 'o Aklipa ke Berenist "juɔi

13 ε nɔa 'wɔ pla 'sɔ, 'beɔ Aklipa ke ɔɔ' 'nynɔ Berenist jɔε 'o Sesare -wεε ɔɔ ke Fetist 'e 'jee-.

14 ɔɔ nɔa 'o 'wɔ 'sɔ, Fetist toε Pɔɔ 'a -ti' 'beɔ "i ɔ 'na : "Ju due' Foisi sie -kaso 'di -ta.

15 -Ta 'in mua Selisalem ε, 'sraa -saun klae" o, Suifu-wi" 'a nyɔ-ɔɔn' pɔɔ ɔ "kuan 'de 'ɔn o, ɔɔ -teeε' 'mii, 'in 'je ɔɔ' 'pee 'je.

16 -Wεε 'in wlu ka 'de ɔɔ -pee 'in 'na : Nyɔ nyɔ bla -ti' "kpei ε, -bo nyɔ -ɔɔ -ke ɔ 'blea -ti' se "jriε- 'i -te -wεε ɔ se ɔɔ' -ce" 'ε "kpei -ti' 'tmɔ ε, -mε Rɔmɔ-kɔun 'a 'je ɔɔ' 'pee, ε se ɔa "bli kplɔn nɔ-.

17 Uv ke 'ma -a jia -ta, 'in se no" "i "tai- ε se -si', -son' -stan' 'su 'in -tee 'bo 'ma 'sra -son -wee 'in dbo nyv uv mu "ju -no 'daa'.

18 Nyv -ke o 'blea 'tmva' -kwea de ε, dısaın -ju 'ma -a naa to' i 'de ε, uv se ia' jrε' 'tmv 'de oo' -ti' 'vn.

19 De uv ke oo -tooa' 'vn ε, εme -nı 'de vva' Kea -gbεε' svn 'a -ti' 'vn, ε ke "ju jro' vva 'daa- Sesi o -mεa omo Poo -mo 'na o nıε 'kmv.

20 -Ta 'in 'je -foo 'de εε' 'tmva' tu 'vn -gblein' 'in se 'o 'je, 'su 'in toε Poo "i -bo o nıε "i o 'e Selisalem mu 'de oo' 'pee 'e 'jeeε 'demu ε.

21 'Kaa Poo -tuε" 'beo klaa" -wee oo' 'pee 'je o "juoi mu. -Wee 'in 'tmv nyv -wee uv 'je o i fuo mamaυ de -jεεa oo' 'de Sesaa "juoi mua'.

22 'Su Aklipa 'na : Fetıstı, 'in nıε "i 'in 'je "ju -no 'o wlu 'wōn -ke. Fetıstı 'na : -Bo -klae" ε, -ma mıε oo' wlu 'wōan'.

23 -Son' -stan' 'su Aklipa ke Berenıstı paa dı 'vn -wee "svı 'a klae" o, nyv -uv -nıa dεwōn 'bo -kwlo -nε 'di ε, uv -wee' -kwe- de 'de 'peeje na', -wee Fetıstı dbo nyv 'de uv ja Poo.

24 Fetıstı 'dua wlu 'vn o 'na : 'Beo Aklipa ke ao -wee' "klein -o -ke -a -nıa -ta ke-, ao -gbvn 'no, "ju Suıfı-wı" -nıa Selisalem o, -ju -nıa -ta pooa "kuan 'de 'vn o -wee uv 'na o 'je 'mε -o "kpo "kpo ε, o ka.

25 -Bo ε nı 'mo ε, -mε dεsaın -je o nva -wee o 'jea 'kmv 'wlv, 'in se ε 'je. 'Kaa ka oo' -ce" 'kpa 'na o 'je 'e Sesaa "juoi mu ε, εme -tı 'ma ji o 'e kpaa'.

26 De 'in 'jea 'crı -gblein' 'de oo' -ti' 'vn -wee 'in 'jea Sesaa kpa, ε se nı-. εme -tı 'in 'doo 'bo ao ke -mo 'beo Aklipa "juoi 'de -bo nyv -tee' o i, -wee 'in 'je de 'in 'jea 'crı 'je

27 δε-νυε' 'mo 'na ε se ka -cōn' ka ni nyv 'je -kaso 'di mu 'de δε -εε -kaso o mua 'di, ε se bu 'ble 'pepe.

26

Poo 'tmvε cō' "kpei -ti 'bo Aklipa 'juoi

1 -Wεε Aklipa wlu 'de Poo -pee o 'na : -In -βεε' -in -je -ma -ce" 'kpa 'a "kpei -ti 'tmv. 'Su Poo -kaa' nyv kwai" -wεε cō 'tmv cō' -ce" 'ε "kpei -ti.

2 O 'na : 'Beo Aklipa, δε 'in 'jea 'ma -ce" 'ε "kpei -ti 'tmv 'bo -in 'juoi 'de di "klein Suifv-wi" bla 'vn "kpei 'a -ti' 'vn ε, ε nmōō 'vn 'di wōn,

3 δε-νυε' -ma -ce" 'kpa juo Suifv-wi" 'a "bli kpln o, vva' 'vn -too' -ti 'mε 'pepe. 'Ma bae -vn -ε, -wεε -in -je 'ma wlu doin" o po 'de tō' i kua' 'vn.

4 Δε -tba' 'e 'ma -saan" nō" -wεε -ε -jεεα -stan a, δε 'ma 'kmōnιa' 'vn ε, Suifv -wee' "klein juε', δε-νυε' ka 'in nva 'kmv nιsōn 'de 'ma 'ce-wi" "klu 'bo Selisalem ε, vυ juι' -ke.

5 Uv juo 'vn 'ε sese, vυ 'beεε' vυ 'je ε 'tmv -bo vυ nιε "i ε. Fariseen-wi" -vva -jea Kea 'a κε' -wee' wōn -wεε -vva' poa εε' due' i ε, 'in nιε vυpv 'a due' -o 'de-.

6 Kaan ka δε -εε 'ma 'pee nyv a 'jea, εmε -ni δε -εε wlu Kea cean -tie" 'de -a "bo -wi" -pee ε, εε' o nyni -ti mι 'in tba tō' "i.

7 'De -aa 'blva 'a blo' wōn -nιa -puue 'jo 'sōn -wεε -vva -gbεεα' Kea "maυ' o, 'jrv -gbao ε, εmε -εε -fli vva 'wlai -ke. 'Oo 'beo, 'de δε -a -wee' -tea -kwlι" 'mva- 'a -ti' 'vn ε, εmε -εε -ti' Suifv-wi" a bla 'vn -pa "kpei.

8 Ao Suifv-wi" -kwea de -ta, δεε-tι -wεε ao 'na Kea 'a nyv "kunyō' -satι se tō' 'vn 'je ka ni ε- ?

9 De 'ma -ce" 'kpa naa to' i tein" 'de ε, εμε -nu :
'in 'je Sesi -wluva Nasareti tu o -fon' ka "o ka 'de-

10 Εμε 'in nu 'bo Selisalem -nu -nu. Nyu -jea
Sesi 'a -ti' to' 'bn ε, 'in ποε υυρυ 'a -tuu"-tuu -kaso
'di -po -po. 'Sraa -savn 'a klae" -wi" -nyl" 'bn εε'
'sbe- -wεe nyu -a -dba υυρυ ε, υυ ke 'ma -a -ble
wlu due'.

11 'In -tue" υυρυ 'kle kpe -tuu"-tuu "jrui
'kuen-gbi 'dii -wεe 'ma kpon υυρυ "klaan- "klan
'de υυ 'je υva' Kea -kwli" -tea' wcn -sa. 'Cen 'in
'kpa 'de υυ -pee 'de εε' "ikmaa' -ti' 'bn 'ma mue
-kwle 'srvi 'dii -wεe 'ma -tu" υυρυ 'kle.

Poo 'tmve ωω' Sesi o "biie -ti

12 'De εε' -ti' 'bn mo 'ma mu Damasi. -Ta 'ma
muua, 'sraa -savn 'a klae" -wi" cen 'o wlu -wεe
-υυ -nyl" 'bn 'sbe-.

13 'Oo 'beo, -ta 'ma muua 'jru-gbao 'bo -jei" ε,
'in 'jeeε -son' klaa" 'jrie-. Εε' -son' tu 'wlvε 'e javn
'di εε fan', ε je 'jru -sii. -Ta nyu -υυ -ke 'ma -a mua
na, 'bomω ε -sui.

14 -A -wee' "klein 'blbω 'su 'in 'wcn wlu due' -ε
-wlu 'bn -pee ka 'de Suifwlu 'bn, ε 'na : Sωo, Sωo,
dεε-ti -ma -fon' 'bn o ε- ? 'De -ma "jruku-ti 'bn ε,
-ma kpon -ma -ce" -kwlv. Ka bli' a -fun" a "jru
'de εε' jei 'a kwa'bletu -na 'mumu -pee ε, 'kamω
-in -ni.

15 -Wεe 'in wlu ka 'in 'na : -Mo nyo -o ε-, Tu"bo
? 'Su Tu"bo 'na : 'Mo Sesi -ma -foan' tu o, 'mo -o.

16 -In son 'bn la, -wεe -in -je bi "kpei nyna,
dε-nυε' 'in -sa 'ma -ce" 'kwla 'mε 'de -bn -pee -wεe
'in 'je -bn 'ma -ti' 'tmvi 'bn nu. 'De di -in -jeea'
'jrie- o, -jt -ta -ti' 'bn 'in -sa 'ma -ce" 'kwla 'de -bn
-pee o, -in -je ia' -ta 'jei ni-.

17 'In -sa -un 'de -ma 'ce ke nyu 'sru "klu, -wεε 'ma dbo -un 'de ubpu -pee.

18 -wεε -un -je uba' "jri 'bai-. Uu 'je 'e kwie 'un 'wlu 'de uu 'je 'e -son' 'un ji, uu 'je 'e -sion' 'kwa 'wlu, 'de uu 'je 'e Kea 'kwa ji -wεε 'de uba' Sesi 'a -ti' to' 'un 'jea' 'un ε, uba' dεsavn 'je -kwε- -wεε uu 'je 'ken kpa uu ke nyu -kweai ke-.

Poo 'tmve dbo o nva 'a -ti'

19 'De εε' -ti' 'un ε, 'beo Aklipa, 'un se wlu -ε -wluva 'e javn 'di 'mva- 'klee i po.

20 'Su 'un -teε Kea 'a -ti' 'tmva' -puu" 'de nyu -nia 'o Damasi -pee ke -ba. -Wεε 'un 'tmu 'de Selisalem -nyu -pee, 'un 'tmu 'de Suideblva jri' 'dii, 'un 'na : Ao juo aoa' dısavu "i, 'de ao 'je 'e Kea o "biie-. 'De dı ao 'jea nu, i 'je ε to- ka aoa' 'kmu pooa fai" ε.

21 De -εε -ti' Suifu-wi" kpuu a 'un 'de Kea -gbu klaa" 'di -wεε uba -puu 'ma 'dbaa 'a -ko i εme -nao.

22 'Kaa Kea 'a 'saavn me -nve' -wεε 'un nu 'kmu mamav -stan ke, -wεε 'ma 'tmu Kea 'a -ti'. Dı "klein Kea 'a wlu 'kwajaaun ke Moisu 'tmva -wεε uu 'na ia muε 'o nynia', umı 'ma 'tmu 'de mu" ke klae" "juoı, 'un se de jre' "i -si'.

23 εme -nu Klisu a muε 'kle 'jea' -wεε o 'e "kunyuo' son tein" 'de 'meun "klu, -wεε -son' -ε -sa nyu 'e kwie 'di ε, o 'je εε' -ti' 'tmu 'de oo' 'ce ke nyu jru' -pee.

Poo 'tmve Sesi 'a -ti' 'de Aklipa -pee

24 Poo sie oo' -ce" 'ε "kpei -ti 'a 'tmva' 'su Fetisu kpa wlu "jei 'de o 'na : Sıtan -a nu -un Poo, -ma de "i jua' klaa" -ne po -un sıtan "jri -we- la.

25 'Sɔ Pɔɔ 'na : "In-, nyɔ -cɔɔn'-, ε tɔ' -ti 'a tɔ' -ti 'ma 'tmɔ, ε se "jri 'a -si' -ti nɔ-.

26 'Beɔ Aklipa mɔ 'ɔ -cɛ" ju', εmɛ -ti 'in wa i -wɛɛ 'ma 'tmɔ ɪ 'bo ɔ "juɔi, dɛ-nɔɛ' ɪa' dɪ tu se nɔɔɛ 'de 'kwla paa' 'ɔn.

27 'Sɔ ɔ wlu' 'de Aklipa -pee ɔ 'na : 'Beɔ Aklipa, 'mɔ 'na -in -je Kea 'a wlu 'kwajaaɔn 'a -ti' tɔ' 'ɔn 'ε o ? 'In juɛ' -in -jɪ tɔ' 'ɔn 'ε see.

28 'Sɔ Aklipa 'na : -Ma pɔɔɛ 'ɔn tɔ' i -wɛɛ 'in 'je 'jɔɔ -gbao Kletien 'kpa.

29 'Sɔ Pɔɔ 'na : -Bo ε nɪ 'e -sɪanwɪ 'di o, -bo ε nɪ -klaɛ" wɪ 'di o, 'in nɪɛ "i Kea 'je 'ɔn -kɪn kwa 'wɔɔn- ε se -ma 'sɔ mɔ nɪ-, 'kaa ao -wee' -ɔɔ pɔa 'ma wlu doin" o -ta -sɪan, 'in nɪɛ "i ka 'in nɪa, ao 'je kan' nɪ, ε se ao 'je "ɔɪn sɔn' mu -mɛ nɪ-.

30 'Sɔ 'beɔ o, -gbɔa'na o, Berenist o, nyɔ "klein -ke ɔɔ -tea i ε, ɔɔ -wee' sɔn 'ɔn 'ε,

31 -wɛɛ ɔɔa -saa kɪn ɔɔa wlu ba -pee due 'due ɔɔ 'na : "Ju -nɔ se dɛ jrɛ' nɔ -wɛɛ -ε -je ɔɔ' 'mɛa' ke ɔɔ' -kaso 'dipɔa' 'je.

32 'De Aklipa ke Fetist 'na : -Bo "ju -nɔ se 'na ɔ 'je 'e Sesaa "juɔi mu 'de ε, -mɛ nyɔ "sii ɔ i 'de-.

27

Uɔ kpa Pɔɔ Rɔmɔ

1 -Ta Fetist cɛɛan 'o wlu -wɛɛ -a -jea -bato' 'ja 'de -a -jea Itali muɛ, "ju due' -ɔɔ 'nɪnɪ nɪ Silist -wɛɛ -ɔ -nɪ 'blɔajɛi klaa" Okist 'a jra' jɛi, ɔmɔ ɔɔ -tu" Pɔɔ ke -kaso 'dinyɔ jɔɔ' "kpei.

2 -bato' -ɛɛ -wɔɔa Adramitɪ -wɛɛ -ε -jea 'kɔɔ kɔɔn 'de Asibɔa "kpei ε, εmɛ -a -ja 'di. Nyɔ -ke

-a mua 'e ε, εμε -nɪ Aritakɪ, ɔ -wɪba Tesalonikɪ
'de Masedoanɪ.

³ 'Wɪ -tba' 'o ε, -a kpuɛn 'kpuɪ 'bo Sidɔn. Silisi
nmɔ 'di wɔn 'de Pɔɔ -pee, ɔɔ "nyɪ ɔ nɔ" -wɛɛ ɔɔ
mu ɔɔ' "dɛi-wi" o i 'de ɔba nɔ ɔ 'dɔɛ "jrii.

⁴ -A -wɪba 'o -mɔ ε, -aa pleɛ 'tɔniɛ 'a du' -εε
'nyɪ nɪa Siprɔ wɔn i, dɛ-nɔɛ' pɔɔ' ɔ bla -a "jri.

⁵ -A ɛɛan 'tɔniɛ 'a 'fɔ -ε -bɔɔa' 'de Silisi ke
Pamfili "kpei -tie" 'sɔ, -a nyɪniɛ 'o Mira 'de Lisi.

⁶ 'Bomɔ jra' jei jɛɛ -bato' jɛɛ' -εε -wɪb Alesandri
-wɛɛ -εε mu 'e Itali 'sɔ ɔ 'jaa -aun ε.

⁷ 'De 'wɪ -tuu"-tuu 'di ε, -aa -bato' a na' mɪ"mɪ",
-a -wɔan Kinidɪ -kwɔɔ 'di nyɪni -tɪ ε, -a -jɛɛ 'kle.
Pɔɔ' -sa -a -wa 'kwa 'sɔ -a -jiiɛ 'tɔniɛ 'ε du' 'bo
Kɛɛtɪ 'a -sɔn i 'de Salamɔnɪ fɔ o.

⁸ 'Kamɔ -a pleɛ wɔn i 'de 'kle 'bɔn mamaɔ 'sɔ -a
nyɪni -tajrɔ, ɔba 'daa- 'kpuɔkpuɔn 'ɪn 'dɔɛ ε, ε nɪɛ
'o Lase-kwɔɔ -pɔn".

⁹ Nɔɔ" -siɛ' -a i 'bo -jei". -Aa -bato' 'a naa' 'bo
'tɔniɛ "kpei nɪɛ 'kle. ε nɔɛ' mɔ 'sɔ wɔn 'bɔ nɔ" je
-a i -si'.

¹⁰ ɔ 'na : 'Ma 'ɛɛ, dɛ 'ma 'jea i ε, εμε -nɪ -bo -a
-sɔn 'bɔn -wɛɛ -a -je mu 'de "jri -nɪ 'di ε, -aa muɛ
'pɔɔa' 'kle i 'jea' see. ε se dɪ "klein -nɪa 'e -bato'
'di ke -bato' 'a dooa 'a 'sɔ nɪ-. 'Kaa -aa nyiɔjɔ ɔ
muɛ 'o blaa' -ke.

¹¹ 'Kaa jra' jei pɔɛ -bato' 'a tbaai ke εɛ' jei 'a wɪu
doin" o, ε je Pɔɔ 'a wɪu -sii-.

¹² 'Bo -bato' 'a 'kpuɔ kpuɔn 'ɪn -a -nɪa 'mɔa- se
ka -ɔɔn' ka nɪ -wɛɛ -a -je 'o i -te mamaɔ 'sɔ dee
'a ji nɔ" 'e nyɪni 'sɔ nyɔ -tuu" nɪɛ "i -a -je 'o 'wɪu
-wɛɛ -a -je 'kpuɔ kpuɔn 'bo Fenisi 'de Kɛɛtɪ-blɔa 'a
'kpuɔ "kpei -ε -gbɔn' a 'jɪɪ -gbɔn -fɔ -sɔn, -wɛɛ -a
-je 'o dee' 'a ji nɔ" -wɛɛ' nɔɔ-.

-Pie ji' 'bo 'tonie "kpei

13 Poo' flee "flee -wɔɔa 'e 'jɔɔ 'a kwanfo o a jia' 'su ɔɔ naa to' i, ɔɔɔ 'na de ɔɔ -teea 'dii 'bɛɛ ε 'je nɔɔɛ. -Wɛɛ ɔɔ kpa -bato' 'a nɔɔɛ -ε kɔɔn ε i "jei -wɛɛ ɔɔ -te Kɛɛti-blɔɔa -kwɔɔi' i plea' -pɔɔn".

14 'Kaa -pie klaa" -εε 'nyɔɔ nɔɔa Erakilɔɔn cɛn "jei 'de 'blɔɔa- 'fo ɔɔa plea -kwɔɔi' i "kpei.

15 ε "tuɛn -bato' -ta -toɔn' -toɔn. εε' 'wɔɔn 'bode -aa' muɛ "i 'su -a -tai' ε -aa -cɛi". ε -tee -aa -bato' -ciɛ 'klee -wɛɛ εε kpa -aɔn.

16 -A -jiiɛ 'e 'tonie 'a du' -εε 'nyɔɔ nɔɔa Kloda 'a -sɔɔn i fo o, -a mua -bato' -saan" nmaea' -a -jeeɛ' 'kle i.

17 ɔɔ -kɔɔa' εε' -cria' 'su ɔɔ sɛɛn 'bo -bato' klaa" -pɔɔn". ɔɔa plea -bato' je 'blɔɔa- "i bla 'de Libiblɔɔa o fo o 'su ɔɔ 'wɔɔa -bato' 'a tae' -wɛɛ ɔɔ "tai- ɔɔa' -cɛi" la 'de pɔɔ' 'kwa.

18 -Pie -εε jiiia -a 'ɔɔn ε, εε' 'wɔɔn εε' 'ka, εε' -sɔɔn' jɛɛ' -sɔɔn 'su ε, ɔɔa pɔɛ di -nɔɔa 'e -bato' 'di "niɔ-.

19 'De 'wɔɔ 'a taan -nɔɔ 'di 'su -a -wee' -tee -bato' 'a di -nɔɔa 'o ε -pɔɔn" 'a "niɔ- pɔɔa' -pɔɔn".

20 -Pie -nɛ 'ε "ikmaa' nɔɔɛ' 'su -a se 'cɔɔ-sɔɔn ke 'jɔɔ "jɔɔiɛ- 'jee- 'de 'wɔɔ pla 'di. 'De εε' -ti' 'ɔɔn ε, -a se 'pɔɔa' -mɛ -kwɔɔi" -te' la 'bode.

21 -A se de di 'de 'wɔɔ -tuu"-tuu 'di. 'Su Pɔɔ sɔɔn 'ɔɔn 'ε 'bo ɔɔa' -kwea'- -wɛɛ o wɔɔ ɔɔ -pee o 'na : 'Ma 'cɛ, -bo ao po 'ma wɔɔ doin" o 'de-, -wɛɛ -a -je i -te 'bo Kɛɛti 'de ε, -mɛ -a se 'mɛɛa' 'wɔɔin dia' ke di 'a "maa' -nɔɔ 'jei.

22 Kaan la 'ja a, 'ma kuɛ aɔa' di i, ao "duo 'kɔɔ 'ɔɔn, de-nɔɔɛ' aɔa' nyɔɔ due' koun -gbai' se 'mɛi, -aa -bato' 'a 'su mɛ -je dooa-.

23 Kea -εε nyɔɔ 'ɔɔn nɔɔa -wɛɛ 'ma -gbɛɛa', ε dɔɔɛ εε' "soai due' o wɔɔ 'ɔɔn -pee ka 'de "maɔ'wɔɔ -nɔɔ

'di.

24 ɔ 'na Pɔɔ, faɔn 'bo -ɔn nɔɔ, dɛ-nɔɔ' -ɔn -je 'o Sesaa 'juɔi mu -o, 'de nyɔ "klein -ɔɔ -ke -ɔn -nɔɔ 'e -bato' 'di -ta, Kea -teɛ' -ɔn ɔɔa' 'kmɔ kwa.

25 ɛmɛ -ti 'ma 'cɛ, aɔ "duo 'kpɔ 'ɔn, dɛ-nɔɔ' 'ɔn -teɛ' Kea -kwɔlɔ", kɛ 'da 'de 'ɔn -pee ɛ, 'kamɔ ɛɛ mu nɔɔ' se.

26 'Kaa pɔɔ' ɔ mu -aɔn 'de 'tɔniɛ 'a du' jrɛ' "kpei poa' se.

27 'De "maɔ'wɔ 'a -puue 'jɔ -nyiiɛ 'di ɛ, 'ka -pie -te -a -ciɛ 'klee mamaɔ 'sɔ ɛ je -aɔn 'de 'tɔniɛ -ɛ -nɔɔ 'o 'blɔa a -kwea' "kpei kpa. -Too' -kwea 'sɔ ka -aa -kɔɔan" 'blɔa -i ɛ, nyɔ -ɔɔa nɔɔ dbo 'e -bato' 'di 'je kan' 'mɛ.

28 -Wɛɛ ɔɔ po dɛ -ɛɛ dbaa "ni 'a -sɔn tɛnsɔn "niɔ-, 'sɔ dɛ -tɔa' -ta ɔɔ nɔɔ -wɛɛ -ɛ mua 'e "ni -sɔn ɛ, ɛ niɛ di" 'a kwɔla -nyiiɛ. ɔɔ 'kpaa 'o nya dɛ-saan" ka ɔɔ pɔɛ "niɔ- ke'wɔɛ, 'sɔ "ni 'a -sɔn tɛnsɔn niɛ di" 'a -puue 'jɔ -mm".

29 ɔɔ pleea -bato' 'a 'de "sou 'jri blaa' 'sɔ ɔɔ pɔɛ -bato' 'a "klɔ -nyiiɛ' -ɔ -bɔɔa' de "niɔ- -wɛɛ ɔɔ -te jekaa -ɔɔa fuo -sɔn'ɔ -sɔn'.

30 'Sɔ nyɔ -ɔɔa nɔɔ dbo 'e -bato' 'di a -pɔn plea 'a -kɔ i, 'sɔ ɔɔ pɔɛ -bato' -saan" "niɔ-, -wɛɛ ka nyɔ ɔ -pɔan ɔ 'jea -bato' 'a "klɔ -nɔɔ 'e nya "niɔ po -wɛɛ ɔɔa nɔɔ kan'.

31 'Sɔ Pɔɔ wɔlɔ' 'de "sɔi ke ɔɔa' klaa" -pee ɔ 'na : -Bo nyɔ -nɔ se -teɔn kpɔn 'de -bato' 'di -ta 'ja a, -mɛ aɔ se 'pɔi.

32 'Sɔ "sɔi cɛn "dbi -ɔ -saan -bato' -saan" 'bo klaa" -nɛ -pɔn" 'mɛ, -wɛɛ ɔɔ "tai- ɛ "i 'de ɛ blɔ.

33 -Sɔn' 'ɔ -sɔn' siɛ 'e nya 'sɔ Pɔɔ kuɛn nyɔ -wɛɛ' "jrui -wɛɛ ɔɔ 'e dɛ di 'sɔ ɔ 'na : Aɔ -teɛ 'kpɔ

'de 'wɪ 'a -puue 'jɔ -nyiiɛ 'di -sɪan ao se dɛ "o dɛ jɾɛ' di.

³⁴ 'Ma 'da aopɔ 'mɛ ao 'je dɛ wɔn -tɪn, dɛ-nɔɛ' ɛ kɔn -tɪ' 'de aoa' 'pɔ-tɪ 'ɔn -ke, 'kaa aoa' due' koun -gbai 'a "mɪjɔ se "mai 'bo ɔ "jru.

³⁵ Pɔɔ 'tmɔa wlu -nɛ 'sɔ ɔ "due -di'pɛn 'ɔn ɔ po ɛɛ' Kea 'sɛ- 'bo nyɔ -wee' "klein "juɔi -wɛɛ ɔ cɛɛn ɛ i 'sɔ ɔ -tee ɛɛ' dia' -pɔn".

³⁶ 'Sɔ nyɔ -wee' "due 'kpɪ 'ɔn -wɛɛ ɔ -te dɛ dia' -ke.

³⁷ -Apɔ -nɪa 'e -bato' 'di ɛ, -a -wee' nɪɛ nyiɔpɔ 'a kmɛ' 'sɔɔn kwla -mɛ" 'sɔn 'jɔ -mɛɛɔ"-.

³⁸ ɔɔ -wee' dia ɔ dɔoa 'sɔ ɔ poɛ diidɪ -sia 'o 'tɔniɛ wɔn, -wɛɛ -bato' 'je kwa "fee-.

³⁹ -Sɔn' -sɪan' nyɔ -ɔɔa poa -bato' -je o se 'blɔa- "i juɔ-, 'kaa ɔɔa 'jeɛ 'e 'tɔniɛ 'a bɔ jɾɛ' -kwɪ" i. 'Sɔ ɔ 'na : -A -kpaɔ -bato' 'emu fɔ o -wɛɛ -a -je 'kpɔɔ kpɔn 'a i -tɪn' -bo ɛ 'bɛɛ- ɛ 'je 'wɔn ɛ.

⁴⁰ 'Sɔ ɔ kain i -bato' 'a "klɪ 'mɛ -wɛɛ ɪ blu i 'de 'tɔniɛ -sɔn. 'Bomɔ ɔ "tai- "cɪndbi -ɪa poa -bato' -je o "i -ke -tan 'tanfɔ -nɪa 'de -bato' 'a nya, -wɛɛ poɔ' 'je ɛ 'di -te 'de ɛ 'je -bato' 'nɔ ɔɔa mua "tuun-.

⁴¹ 'Kaa -bato' bla 'e -pɪɔn" "jri 'bo "ni 'a bɪ 'sɔɔn 'nyɪ, 'sɔ ɛ -se'. ɛɛ' 'mla pa -pɪɔn" -sɔn 'sɔ ɛ 'bɔ i -suua' -tɪ 'mɛ -wɛɛ 'tɔniɛ 'a 'plɪ a blɛɛ' -gbɔɔ wɔn, 'kamɔ ɪ nɔ mamɔ 'sɔ ɛ waa "i.

⁴² "Sɔ nɪɛ "i ɔ 'e -kaso 'diɔn 'dba, -wɛɛ ɔɔa' nyɔ due' je jɾɛ, ɔ je 'kwla 'kpa.

⁴³ 'Kaa jɾa' jei nɪa "i ɔ 'jea Pɔɔ 'pɔɔ ɛ, ɔ 'kaa- ɔɔpɔ 'ɔn 'ɛ, 'de ɔ 'na nyɔ -jua jɾɛ ka 'kpa "niɔ- tɛin", ɔ 'je 'e 'kpɔɔ "kpei mu.

⁴⁴ -Wɛɛ nyɔ jɾɔ' 'e -bato' 'a tifɔɛ' "kpei -te 'de ɔɔ 'je 'o ɔɔpɔ 'de bla. 'Kamɔ ɔɔ -wee' nɔ -wɛɛ ɔɔa'

nyo jro' se 'me 'de υυ -wee' kpon 'kpuυ.

28

Poo nre 'o 'tonie 'a du' 'di 'bo Malti

¹ -A -pu 'mea' woin" la -wee ka 'tonie 'e du' 'a 'nyni nia Malti -a -jue.

² Nyυ -υυ -nia 'o ee' 'blva- tu "kpei ε, υυ se -a juo-, 'kaa υυ kpuυn -a sɪn 'soon 'bo ne woin", de-nue' ε nre "ni 'a dba no" -o, -wee dee' a ji, emε -ti υυ -tba' ne-gban klaa".

³ Poo a 'ten ti "klaɪn -wee o 'ju 'o "jri po. Ne 'wlaa sii" 'su, jo wan 'e ι 'dii -wee ε "sri Poo 'a sɪn 'de ε -pee.

⁴ Nyυ -nia 'o ee' 'blva- tu 'di 'jeea sen -peea' Poo 'a sɪn 'i "jriε- 'su, υυ 'na : "Ju -no -mo nre "ku 'dbai -o -ceen'- 'e, o se 'kmu nɪ ka nɪ-. Emε -εε -kao -craa o 'ɪn, 'de -me 'kamɔ o 'wɪb 'mea' woin" i waan' 'bo 'tonie "kpei.

⁵ 'Kaa Poo -fuan' sɪn i 'su sen -ne -ka i 'bo "jri, 'de de-saan" ka se o i -kuuan.

⁶ Nyυ -nia 'omu, naa to' i υυ mu 'na -me o 'e -pun", -ɪn" o 'je 'o "sri, o 'je 'me 'de-. 'Kaa υυ foan 'o -fon -fon ka Poo nia, o nia kan 'su υυ pooe to' fai" υυ 'na : "Ju -no, o nre -kea' -o.

⁷ 'De 'blva- -ne, "ju -bleε', o' 'nynɪ -nɪ Publɪstɪ. Oo' "ju tu nre dejei, o' -gbeɪn" "kɪvɪn- i. Omɔ -nyɪ" -a 'pen 'ɪn 'de o woin" -wee -o -nyɪ" -a diide 'wɪ taan 'di. Ka o' "dei -wi" nia, 'kamɔ o kpon -avn.

⁸ 'De Publɪstɪ "bo 'pen i, o' 'jru -a -bai', -wee 'klaa -a nυ o. Poo muε 'e o o, o -te' o kwa "jru o baεε o' Kea, 'su o 'pυυ.

9 'Sɔ nyɔ jɾɔ' 'wɛ- kɾɔn a 'bo ɛɛ' 'blɔa- tu "kpei jɛ 'de ɔ o -ke, -wɛɛ ɔɔa' 'wɛ- 'bo.

10 ɔɔa' -aa ni' -tea' -siɛ' sɔn' i, -wɛɛ -ta -aa jia 'o 'wɔa a, dɪ "klein -kɔan -tɪ' 'bo -jei" ɔɔ "nyɪ -aɔn -ɛ.

Pɔɔ nɪniɛ Rɔmɔ

11 'Cɪ taan -sia' 'o mu 'sɔ, -a -kpa -bato' -ɛ -wɔa Alesandri 'de -ɛ nɔa dee' 'a ji nɔ" -wee' 'o mu -ke 'di. ɛɛ' -bato' tu 'a 'nyɪ ɔɔ -tuu" ɛ ɛmɛ -nɪ Diosiki, ɛ 'de mɛ -nɪ -gbanynuu.

12 -A nɪniɛ 'o Sirakisɪ ɛ, -a nɔɛ 'o 'wɪ taan.

13 -A -wɔa 'omu ɛ, -a pleɛ 'kɾɔɔ -kwɪ' i mamau -a je Rekiɔ nyɪ. ɛɛ' -sɔn' dee -sɪan', pɔɔ' -ɛ -wɔa 'e 'jɾɔ 'a 'wɔ 'ɪn 'a kɔanfɔ o -teɛ jia' -pɔn". ɛmɛ -tɪ -a nɔ 'wɪ 'sɔɔn 'bo -jei" -wɛɛ -a nyɪ Pussɔɪ.

14 'Bo ɛɛ' -kwɔ -tu 'di ɛ, -a -jɛɛ 'o -aa de 'di-wi" jɾɔ' ɔɔ kɾɔɔn -a i 'de -a -je 'o ɔɔpɔ o 'dɔɔ due' nɔ, 'kamɔ -a nɔ -wɛɛ -a mu Rɔmɔ.

15 -Aa de 'di-wi" -nɪa 'e Rɔmɔ 'wɔan -aa 'nyɪ 'sɔ, ɔɔ 'jaa -a "i. ɔɔa' jɾɔ' ji' mamau ɔɔ je 'o Apisɪ 'a 'dɔɔkpae" nyɪ. Jɾɔ' ji' mamau ɔɔ je 'o 'dɔ 'a koo-gbi nyɔ a 'daa -gbi" nyɪnuu taan 'a nɪ 'ɪn nyɪ. Pɔɔ 'jɛɛ ɔɔpɔ "jɾiɛ- 'sɔ ɔɔ' dɪ "si 'o 'ɛ, -wɛɛ ɔ pɔ Kea 'sɛ-.

16 -A nyɪniɛ Rɔmɔ ɛ, ɔɔ 'wɔɔn Pɔɔ 'a -ta jɾɔ' koo -tɪ 'mɛ -wɛɛ "soai- due' a fuo ɔ i.

Pɔɔ 'tmɔɛ Kea 'a -tɪ' 'bo Rɔmɔ

17 -A nɔa 'wɪ taan 'sɔ Pɔɔ 'da Suifɔ-wi" 'a klae" -nɪa 'o Rɔmɔ 'mɛ. -Ta ɔɔ 'kɪan "jɾui 'sɔ, ɔ wɔ ɔɔ -pee ɔ 'na : 'Ma de 'di-wi", 'ɪn se 'ma 'cɛ-wi" dɛ jɾɛ" 'jɾii nɔ 'ɪn se -a "bo -wi" 'a kɾɪn wɔn blaɛ-, 'kaa ɔɔ pɔɛ 'ɪn -kaso 'di 'de Selisalem -wɛɛ ɔɔ to 'ɪn 'de Rɔmɔ-kɔɔn 'kwa.

18 Uv -teea' 'mii ε, υυ nιε "i υυ 'je 'mii "sii-, dε-nυε' dε -εε 'dbaa' υυ 'jea 'υn 'dba -gblein' ε se 'de 'υn nι-.

19 'Kaa Suifw-wi" 'na υυ se 'o 'wɔɔn-. 'De εε' -tι' 'υn ε, 'ιn kpuen 'ma -ce" "klaan- "klan -wεε 'ιn ja 'ma -tι' 'nɔ 'blbajei "juɔi, -bo ε se -mε nι 'de ε, -mε 'ιn se 'nɔ jii, dε-nυε' 'ιn se ε "i nι -wεε 'ιn 'je 'ma 'ce-wi" "kuan poo 'de-.

20 εmε -tι 'ιn -tee' aoa' -tι' i, -wεε 'ιn 'je ao "kuan po, dε-nυε' dε Israε-blva -wee' -tea' -kwli" υva fua, εmε -εε -tι' 'υn nyυ po 'υn "cιn -nε sɔn'.

21 Uv wlu ɔ -pee υυ 'na : -Ma "kpei -te' 'sbe jre' se 'e Suide 'wlv ε se -a -jεε-, 'de -aa de 'di jrv' se 'e εε' 'fɔ tu o 'wlv, ɔ se -aυn -ma "kuan saυn ja-.

22 'Kaa -a -nιε "i -a -je dε -ma naa tɔ' i 'mii 'wɔn 'pepe 'de -ιn wɔn, dε-nυε' Kea 'a "juɔi -gbεε' sɔn dee -nε, nyυ -wee' "klein a tbe -tι' -pɔn" -ta "o -ta.

23 -Wεε υυ -tu" Pɔɔ 'wι "i 'de εε' 'wι tu 'di ε, nyυ -tuu"-tuu mu 'nɔ ɔ kooa. -Wεε Pɔɔ 'tmυ Kea 'a 'beɔdε 'ε -tι' 'de υυ -pee. ɔ cεen 'e Moisi 'a 'sbe o, dι "klein Kea 'a wlv 'kwajaayn- 'tmva 'υn 'de ɔɔ flɔɔn Sesi 'a -tι' "i 'de υυ -pee -wεε ɔɔ -pɔn υυυυ 'a ιa' tɔ' 'υn 'jea' i. Dε -wlv a 'e -klae" pεen o, 'kamɔ υυ wlv mamay 'sυ kwie kpuen-.

24 Dε ɔ 'tmva ε "sie nyυ jrv' "i 'kaa jrv' se εε' tɔ' 'υn 'je.

25 -Ta υva' 'sυ sea wlv 'υn 'bεε- -wεε υva mua, wlv tiie Pɔɔ poa 'o ε "kpei ε ka, ɔ na : Dε Kea 'a -Suu jaa εε' wlv 'kwajaai Esai 'υn -wεε ε 'tmva -a "bo -wi" -pee ε 'bleε -kιn 'dee- !

26 ε wlv' 'de- ε 'na :
-In mu 'e nyυ -nυ o -wεε -ιn -je wlv ka, -ιn -na : Aoa mυε dε doin" 'wɔɔn-, 'kaa ao se 'e ε

'dei 'wɔn 'pepe, aɔa 'jri a muɛ dɛ ja -gbuan'
 -pɛɛ, 'kaa aɔ se ɛ 'i juoi,

27 dɛ-nuɛ' dɛ 'ɛ pa nyɔ -nu 'a pɛɛ 'i, uɔ "suɛn -cu
 doin", uɔ "muɛ 'jri -wɛɛ uɔa' 'jri je i 'je, uɔa' doin"
 je i 'wɔn, uɔa' pɛɛ je dɛ 'mii 'wɔn -wɛɛ uɔ je 'de
 'ɔn o "biie- 'de 'ɔn je uɔɔɔ 'pɔɔ-.

28 'De ɔ 'na : Aɔɔɔ siɛ -kwɔɔ o, 'pɔɔa' -nɛ Kea kɔɛ
 e nyɔ -sea' Suifu nɔ o, uɔɔɔ -a muɛ doin" o pɔa'.

29 Pɔɔ -koa' dɛ -nɛ 'ɛ 'tmɔa 'sɔ Suifu-wi" "siɛ
 "kpɛɛ' -wɛɛ uɔa' 'sɔ a kɔɔɔn "wɔɔin.

30 -Gbu" Pɔɔ kɔɔn a -wɛɛ ɔɔ -sa -kei" ɛ, ɔ nuɛ
 'e ɛ 'di -sɔn 'sɔɔn -gbla' -gbla', 'demo nyɔ "klein -a
 ji ɔ 'i -tea' ke ɔɔ 'jee-.

31 -Wɛɛ ɔɔ 'tmɔ Kea 'a 'bɔɔ dɛ 'ɛ -tɔ' 'de dɔ "klein
 -tmɔa Tu"bo Sesi Klisi 'a -tɔ' ɛ, ɔɔ tɔɔ -mɔ nyɔ 'de
 'flɛ 'ɔn, nyɔ jɔɔ' 'ɔ kaan ɔ -je de.

DBEDE DEE-

Wè Northern: DBEDE DEE- New Testament+

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wè Northern)

Contributor: WBT Central Zone

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

420bcc8e-229d-5a3a-91bf-a91cc86b40db